

सामुदायिक विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षण प्रतिवेदन-२०७६/७७

२०७८

नेपाल सरकार
शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय
शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र
सानोठिमी, भक्तपुर

प्राक्कथन

नेपाल सरकार, शिक्षा विज्ञान प्रविधि मन्त्रालयअन्तर्गत संवत् २०६६ सालमा एक स्वतन्त्र विभागीय निकायका रूपमा शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रको स्थापना भएपछि केन्द्रका लागि तोकिएको विभिन्न क्षेत्राधिकारमध्ये देशभरका सम्पूर्ण विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षण कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिएको छ । विद्यालय व्यवस्थापनका लागि निर्धारित कानूनी, नीतिगत तथा योजनागत मापदण्ड एवं कार्यप्रणालीअनुसार विद्यालय सञ्चालनको वास्तविक अवस्था लेखाजोखा गर्ने र त्यसबाट प्राप्त नतिजा वा प्रमाणका आधारमा विद्यालय-जीवनमा तात्त्विक सुधार ल्याउने उद्देश्यले यस्तो कार्यसम्पादन परीक्षण गर्ने प्रचलन स्थापित भएको छ । केन्द्रले स्थापना कालदेखि नै विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षण गर्दै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा ९ जिल्लाका ८९९ विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षण गरेकोमा केन्द्रले आफ्नो इतिहास कालको दर्वियान देखि २०७६/०७७ सम्म आइपुग्दा नमुना विद्यालयसमेत गर्दा कुल ४३०६ वटा विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षण सम्पन्न गरिसकेको छ ।

परीक्षण अध्ययनका सालवसाली प्रतिवेदनहरू तयार गर्ने प्रचलनअनुसार यस केन्द्रले आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ परीक्षण सम्पन्न भएका ९ जिल्लाका ८९९ विद्यालयको पालिकागत आधारमा तथ्याङ्कको विश्लेषण गरी विद्यालयहरूको एकीकृत कार्यसम्पादन परीक्षण प्रतिवेदन (integrated report), २०७९ तयार गरिएको छ । यो प्रतिवेदन आ व २०७७/०७८ मा नै तयार गरी प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने कार्य रहे पनि विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोभिड (covid-19) महामारीले गर्दा ठिक एक आर्थिक वर्ष पछाडि आ व २०७८/०७९ मा मात्र यसलाई अन्तिम रूप दिई छपाइको प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ । परीक्षण सम्पन्न गरिएका ९ जिल्लाका ८९९ विद्यालयले प्राप्त गरेका कार्यसम्पादन प्राप्ताङ्कलाई जिल्लागत र पालिकागत आधारमा विद्यालयको श्रेणीकरण

सूची (ranking list) प्रस्तुत गरिएको छ । त्यसबाट विद्यालयहरूबीच कार्यसम्पादन प्रभावकारिता स्तरको तुलना गर्न, स्वस्थ प्रतिस्पर्धाका लागि दवाव सृजना गर्न र समग्रमा सुधारका लागि नयाँ अटोट गरी रचनात्मक कार्यमा लाग्न समग्र विद्यालय परिवारलाई उत्प्रेरणा सृजना गर्ने उद्देश्य यस प्रतिवेदनले लिएको छ ।

यस प्रतिवेदनमा कार्यसम्पादन परीक्षणका सैद्धान्तिक मान्यता र परीक्षण प्रणालीका लागि प्रयुक्त सूचकको बनोट तथा विधिको मजबुन चर्चा गरिएको छ । साथै विद्यालयले प्राप्त गरेको प्राप्ताङ्कका बहुआयामिक विशेषताअनुरूप विश्लेषणात्मक प्रस्तुति र सुधारका लागि प्रशस्त सुझाव दिएको छ । यो प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा सान्दर्भिक साहित्यको अध्ययन, विज्ञहरूसँगको परामर्श, विभिन्न सरोकार समूहसँग अन्तरक्रिया जस्ता विधिहरू अनुसरण गरिएको छ ।

प्रस्तुत एकीकृत प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्यका बखत हौसला र आवश्यक निर्देशन प्रदान गर्ने माननीय शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री र राज्य मन्त्री, शिक्षा सचिव ज्यूप्रति धन्यवाद प्रकट गर्दछु । लेखन कार्यलाई व्यवस्थित गर्ने क्रममा विज्ञ परामर्श प्रदान गर्ने शैक्षिक प्रवर्धन तथा अनुसन्धान केन्द्र तथा विभिन्न छलफलमा सहभागी भई सुझाव प्रदान गर्ने विज्ञ परीक्षक महानुभावहरूको योगदानप्रति धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । साथै लेखन कार्यलाई अन्तिम रूप दिन अथक परिश्रम गर्ने केन्द्रका उपसचिव सरला पौडेल, उत्तरकुमार पराजुली र शाखा अधिकृत द्वय शशी पोखरेल र युद्धबहादुर सुवेदीलाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै दस्तावेजको डिजाइन तथा फर्मेटिङ कार्यमा सहयोग गर्ने मित्रहरू श्री सुविन चालिसे, सुवर्ण हुमागाउँ र राजन सुवेदीलाई पनि धन्यवाद छ ।

यस प्रतिवेदनले विद्यालयको समग्र शासन, व्यवस्थापन र सेवाप्रवाहको अभ्यासमा सुधार ल्याउन यो एउटा महत्त्वपूर्ण र बहुउपयोगी दस्तावेज हो । तसर्थ यसको प्रयोगमा जो कसैबाट प्राप्त हुने रचनात्मक सुझाव एवं पृष्ठपोषण हमेसा स्वागतयोग्य रहनेछन् । यस केन्द्रले भावी दिनमा सञ्चालन गर्ने परीक्षण अध्ययन र यस्ता प्रतिवेदन तयारीका बखत त्यस्ता सुझावका आधारमा अपेक्षित सुधार गर्न गहिरो अटोट प्रकट गर्दछ ।

शिवकुमार सापकोटा

महानिर्देशक

विषयसूची

प्राक्कथन	
कार्यकारी सांराश	१
परिच्छेद १: परिचय	१०
१. पृष्ठभूमि	१०
१.२ कार्यसम्पादन परीक्षणको उद्देश्य	१४
१.३ विगतका अभ्यास	१६
१.४ कार्यसम्पादन परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा	२०
परिच्छेद २ : कार्यसम्पादन परीक्षणको सैद्धान्तिक आधार र प्रक्रिया	२३
२.१ विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणको सैद्धान्तिक अवधारणा	२१
२.१.१ मितव्ययिता	२१
२.१.२ कार्यकुशलता	२३
२.१.३ प्रभावकारिता	२४
२.१.४ विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षण क्षेत्र, उपक्षेत्र तथा प्रक्रिया	२६
२.१.५ विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणका क्षेत्र तथा उपक्षेत्रका आधारमा स्तर निर्धारण	२९
२.१.६ विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणका विधि र प्रक्रिया	३३
२.१.६ क : कार्यसम्पादन परीक्षणपूर्वको चरण (Pre Audit Phase)	३४
२.१.६ ख : परीक्षण चरण (Auditing Phase)	३५
२.१.६ ग : परीक्षणपश्चात्को चरण (Post Auditing Phase):	३६
परिच्छेद ३ : विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षण नतिजाको विश्लेषण	३७
३.१ परिचय	३७
३.२ कार्यसम्पादन परीक्षणको समग्र औसत नतिजा	३८

३.३ कार्यसम्पादन परीक्षणको क्षेत्र र उपक्षेत्रगत नतिजा	४१
३.४ विद्यालयहरूको स्तरको जिल्लागत तुलना	४३
३.५ जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहहरू (पालिका) को स्तरको तुलना	४४
३.५.१ सोलुखुम्बु जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीयतहको तुलनात्मक अवस्था	४४
३.५.२ मोरङ जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था	४६
३.५.३ सर्लाही जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था	४७
३.५.४ मकवानपुर जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था	४९
३.५.५ कास्की जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था	५०
३.५.६ दाङ जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था	५१
३.५.७ सुर्खेत जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था	५२
३.५.८ कालिकोट जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था	५३
३.५.९ कैलाली जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था	५४
३.६ स्थानीय तह र यसअन्तर्गतका विद्यालयहरूको अवस्था विश्लेषण	५६

परिच्छेद ४: नतिजा, निचोड र सुभाव ५७

४.१ प्रमुख नतिजाहरू (Findings)	५७
४.२ निचोड	६१
४.३ सुभावहरू	६२
४.३.१ विद्यालय	६३
४.३.२ स्थानीय तह	६३
४.३.३ जिल्ला तह	६४
४.३.५ शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र	६५

सन्दर्भ सामाग्री ६८

कार्यकारी सारांश (Summary)

परिचय

शैक्षिक क्षेत्रका प्रचलित कानून तथा नीतिगत व्यवस्था, निर्धारित मानक र मापदण्डका आधारमा गुणस्तरीयता, उत्तरदायित्व तथा जवाफदेहिता परीक्षण गर्ने कार्य नै कार्यसम्पादन परीक्षण हो । शैक्षिक संस्था र व्यक्तिलाई तोकिएको जिम्मेवारीअनुसार कार्यसम्पादनको अवस्था पहिचान गरी सुधारका उपाय पहिचान गर्ने उद्देश्यले शैक्षिक संस्थाहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण गरिएको हुन्छ ।

नेपालमा शिक्षा ऐनमा गरिएको व्यवस्थाअनुसार शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रले विद्यार्थी उपलब्धिको राष्ट्रिय परीक्षण, विभिन्न विषयमा शैक्षिक अनुसन्धान र शैक्षिक संस्थाहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण गर्दै आएको छ । केन्द्रले प्रमुख रूपमा परीक्षण र अनुसन्धानका नतिजालाई सुधारका लागि सार्वजनिक गर्ने र नीतिगत तहमा सुझाव पेश गर्ने काम गर्दै आएको छ । व्यवसायिकता, मितव्ययिता, कार्यकुशलता, प्रभावकारिता, पारदर्शिता, सहभागिता, निष्पक्षता र सन्तुष्टि जस्ता सिद्धान्त र मान्यतालाई प्रमुख आधार बनाएर शैक्षिक निकायहरू तथा विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण गर्ने गरेको छ ।

उद्देश्य

विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणका मुख्य उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

- विद्यालयहरूको भौतिक तथा शैक्षिक विकासका लागि गरिएको लगानीको अवस्थाको पहिचान गर्ने,

- विद्यालयले सम्पादन गरेका कार्यप्रक्रियाको अवस्थाको लेखाजोखा गर्ने,
- विद्यालय र विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि तथा सेवाग्राहीको सन्तुष्टिको मूल्याङ्कन गर्ने,
- कार्यसम्पादन परीक्षणबाट प्राप्त भएका नतिजाहरूका आधारमा सुधारका उपायहरू पहिचान गर्ने ।

विधि

शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रले माथि उल्लेख गरिएका कार्यसम्पादन परीक्षणका मूल्य मान्यता, सैद्धान्तिक आधार र उद्देश्यका आधारमा शैक्षिक निकायहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणको ढाँचा तयार गरिएको छ । सो ढाँचामा शैक्षिक निकायहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणको विधि र प्रक्रिया निर्धारण गरिएको छ । सो ढाँचामा विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनका क्षेत्र, उपक्षेत्र र विषयक्षेत्र पहिचान गरिएको र तीनै विषय क्षेत्रका आधारमा परीक्षणका साधनको विकास गरिएको छ । विद्यालयले स्वमूल्याङ्कन गर्ने र सोका आधारमा गुणस्तर परीक्षण केन्द्रबाट बाह्य परीक्षण गर्ने मान्यताअनुसार परीक्षणको साधन उपलब्ध गराइएको छ । त्यसरी तयार गरिएका साधनमा लगानी, प्रक्रिया, उपलब्धि र विद्यार्थी सङ्ख्यालाई गरी प्रमुख चार विषय क्षेत्र निर्धारण गरिएको छ । लगानीअन्तर्गत विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार, शिक्षक र समुदायको सहभागितासम्बन्धी सूचकहरू छन् । प्रक्रियामा कक्षा शिक्षण, विद्यार्थी मूल्याङ्कन, शिक्षकको पेसागत विकास, नेतृत्व र सह तथा अतिरिक्त क्रियाकलापसम्बन्धी सूचकहरू छन् । उपलब्धि सम्बद्ध सूचकहरूमा विद्यार्थीको विद्यालयमा नियमितता, विद्यालय छाड्ने र कक्षा दोहोर्‍याउने दर विद्यार्थीको औसत सिकाइ उपलब्धि, सेवाग्राही सन्तुष्टि र शिक्षकको पेसागत सन्तुष्टिसम्बद्ध सूचकहरू छन् ।

लगानीतर्फ ८१ पूर्णाङ्कका २७ ओटा सूचक छन् । यस्तै प्रक्रियातर्फ १३८ पूर्णाङ्कका ४६ ओटा सूचक र उपलब्धितर्फका ४५ पूर्णाङ्कका १५ ओटा गरी कुल २६४ पूर्णाङ्कका ८८ ओटा सूचक समावेश छन् । प्रस्तुत २६४ पूर्णाङ्कलाई ९५ अङ्क र विद्यार्थी सङ्ख्याको एउटा सूचक कायम गरी ५ अङ्क गरेर १०० मा विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षणको अङ्कन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । भारका दृष्टिले लगानी २५%, प्रक्रिया ३०% र उपलब्धिका लागि ४०% कायम गरिएको छ ।

कार्यसम्पादन परीक्षणका लागि शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रले विज्ञ (परीक्षक) हरूको सूची तयार गरी अद्यावधिक गरिएको छ । यही सूचीमा भएका परीक्षकको अभिमुखीकरण तालिम सञ्चालन गरी केन्द्रले परीक्षणको लागि खटाइएको थियो । यस परीक्षणको क्रममा सात ओटै प्रदेशको प्रतिनिधित्व हुने गरी आ.व. २०७६/७७ मा नौ जिल्लाका एसइइमा सहभागी भएका सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरू छनोट गरिएको थियो । ती नौ जिल्लामा ९९ ओटा स्थानीय तह र ८९९ सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरू कार्यसम्पादन परीक्षणमा संलग्न थिए ।

परीक्षकले विद्यालयको परीक्षण सम्पन्न गरिसकेपछि तयार भएको एकप्रति प्रतिवेदन विद्यालयमा, अर्को प्रति स्थानीय पालिकाहरूमा र एक प्रति केन्द्रमा राख्ने व्यवस्था मिलाइएको थियो । त्यसरी परीक्षणका साधनबाट प्राप्त जानकारीका आधारमा विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणको समग्र नतिजा प्रस्तुत गरी क्रमशः लगानीका आधारमा, प्रक्रियाका आधारमा, उपलब्धि र विद्यार्थी सङ्ख्याको आधारमा विश्लेषण गरी नतिजा (Findings) निकालिएको थियो । नतिजामा परीक्षण गरिएका जिल्लाको जिल्लागत तुलनात्मक अवस्था र जिल्लाभित्रका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था प्रस्तुत गरिएको छ । स्थानीय तहभित्रका विद्यालयहरूको तुलनात्मक नतिजा अनुसूचीमा दिइएको छ ।

प्रमुख नतिजाहरू (Findings)

- परीक्षण गरिएका अधिकांश विद्यालयहरू (८९९ मा ७७५) अर्थात् ८६.२% कार्यसम्पादन स्तरको सामान्य समूहमा भएको पाइयो । कार्यसम्पादन परीक्षण गरिएका जम्मा विद्यालयमध्ये १२.५% विद्यालय कार्यसम्पादन स्तरको मध्यम समूहमा पाइयो भने उत्तममा जम्मा एउटा (०.१%) र कमजोर वर्गमा ११ वटा (१.२%) विद्यालय रहेका छन् । परीक्षण गरिएका विद्यालयहरूको समग्र अवस्थाले हाम्रा धेरैजसो सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन अवस्था सामान्य स्तरको रहेको छ भन्ने बुझिन्छ ।
- कार्यसम्पादन परीक्षणको उपक्षेत्रगत नतिजामा शिक्षक व्यवस्थासँग सम्बन्धित विषयमा नतिजा तुलनात्मकरूपमा राम्रो (७२.९) देखियो । सबैभन्दा कमजोर उपक्षेत्रमा शिक्षकको पेसागत विकास (४२.४) रहेको छ ।

- कार्यसम्पादनमा परीक्षण गरिएका नौ जिल्लाहरूमध्ये सर्लाहीमा कमजोर विद्यालयको प्रतिशत तुलनात्मक रूपमा अरू जिल्लाको भन्दा धेरै (६.०%) देखिन्छ भने सोलुखुम्बु, कास्की, कैलाली र सुर्खेतमा कमजोर समूहमा विद्यालय देखिएन । दोस्रो धेरै कमजोर विद्यालय भएको जिल्ला (१.८%) मोरङ देखिएको छ । सामान्य स्तरका विद्यालय सबैभन्दा बढी (९५.०%) कालिकोटमा रहेका छन । परीक्षण गरिएका ८९९ विद्यालयहरूमध्ये कास्कीको एउटा मात्र विद्यालय उत्तम स्तरको रहेको पाइयो ।
- परीक्षण गरिएका जिल्लाअन्तर्गतका सबै स्थानीय तह (दाङ जिल्लाको एउटा स्थानीय तहबाहेक) को नतिजा सामान्य पाइएको छ । जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीयतहहरूको नतिजा तल प्रस्तुत छ :
 - सोलुखुम्बु जिल्लाको औसत अङ्क ६०.३ प्रतिशत छ । सबैभन्दा राम्रो नेचासल्यान गाउँपालिका (६५.५%) र सबैभन्दा कमजोरमा थुलुङ दुधकोशी गाउँपालिकाको (५५.४) पाइयो ।
 - मोरङ जिल्लाको औसत अङ्क ५८.० प्रतिशत छ । लेटाङ नगरपालिका सबैभन्दा राम्रो (६९.४%) र सुनवर्षी नगरपालिका सबैभन्दा कमजोर (४५.९%) पाइएको छ ।
 - सर्लाही जिल्लाको औसत अङ्क ५४.२ प्रतिशत छ । हरिपुर नगरपालिका सबैभन्दा राम्रो (६४.०%) र धनकौल गाउँपालिका सबैभन्दा कमजोर (४३.२%) देखिन्छ ।
 - मकवानपुर जिल्लाको औसत अङ्क ५९.३ प्रतिशत छ । राक्सिराङ्ग गाउँपालिका सबैभन्दा कमजोर (४८.७%) देखिएको र मकवानपुरगढी गाँउपालिका सबैभन्दा राम्रो (६९.२%) पाइयो ।
 - कास्की जिल्लाको औसत अङ्क ६४.८ प्रतिशत छ । माछापुच्छे गाउँपालिका सबैभन्दा राम्रो (६६.७%) र रूपा गाउँपालिका सबैभन्दा कमजोर (५६.५%) पाइयो ।
 - दाङ जिल्लाको औसत अङ्क ६२.२ प्रतिशत छ । गढवा गाउँपालिका औसत प्राप्ताङ्क प्रतिशत ७५.४ प्राप्त गरी सबैभन्दा राम्रो समग्रमा मध्यम समूहमा परेको छ । राजपुर गाउँपालिका अरूभन्दा कमजोर (५४.५%) देखिएको छ ।

- कैलाली जिल्लाका १३ स्थानीय तहका कार्यसम्पादन परीक्षणको औसत प्राप्ताङ्क ५९.८ छ । राजपुर-भजनी नगरपालिका अरूभन्दा कमजोर (५३.४%) देखिएको र गोदावरी नगरपालिका सबैभन्दा राम्रो (६३.९%) पाइएको छ ।
- सुर्खेत जिल्लाका औसत अङ्क ५८.९ प्रतिशत छ । बराहताल सबैभन्दा राम्रो (६२.०%) र गुर्भा सबैभन्दा कमजोर (५५.८%) देखिन्छ ।
- कालिकोट जिल्लाका स्थानीय तहहरूको औसत नतिजा ५७.१ प्रतिशत पाइएको छ । सबैभन्दा राम्रो तिलागुफा नगरपालिका (६३.७%) र सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका सबैभन्दा कमजोर (५०.३%) पाइएको छ ।

नतिजाको प्रतिविम्बन (Reflection)

कार्यसम्पादन परीक्षणको समग्र औसत नतिजा सामान्य देखिनुले नेपालका सामुदायिक विद्यालयहरू सामान्य गतिमा जसोतसो चलेका छन् भन्ने जानकारी मिलेको छ । शिक्षक व्यवस्थासँग सम्बन्धित विषयमा नतिजा तुलनात्मकरूपमा राम्रो तर सबैभन्दा कमजोर उपक्षेत्रमा शिक्षकको पेसागत विकास पाइयो । यसले कुनै न कुनै रूपमा हामीले शिक्षक व्यवस्था अर्थात् शिक्षकको सङ्ख्या पुऱ्याउन सफल भएका छौं । तर व्यवसायिकरूपमा सफल बनाउन सकिरहेका छैनौं भन्ने बुझिन्छ ।

जिल्लागत तुलना हेर्दा सर्लाहीमा कमजोर विद्यालयको प्रतिशत निकै धेरै पाइयो भने उत्तम र मध्यम स्तरका आधारमा तुलना गर्दा कास्की प्रस्तुत नौ जिल्लामध्ये राम्रो पाइएको छ । यसरी जिल्लागत विविधता निकै उच्च छ । कार्यसम्पादनमा एउटै जिल्लाका स्थानीय तहहरूबीचमा सुर्खेतमा (६%) सबैभन्दा कम भिन्नता र मोरङमा सबैभन्दा बढी (२४%) को देखिन्छ । राज्यको एउटै नीति, मापदण्ड, प्रक्रिया, उही पाठ्यक्रम, तरिकाले छनोट भएका र न्यूनतम योग्यता एउटै भएका शिक्षक हुँदाहुँदै यसप्रकारको भिन्नतालाई स्वभाविक मान्न सकिदैन ।

सुझावहरू

कार्यसम्पादन परीक्षणका नतिजाको मूल मर्म विद्यालयले नै परीक्षणका नतिजालाई स्व:मूल्याङ्कन र बाह्य मूल्याङ्कन आधारमा अन्तर्निहित गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने

हो । विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणबाट महत्वपूर्ण दुई सुधारका विषयवस्तु उजागर भएको छ । एक विद्यालयहरूबीचको कार्यसम्पादनको नतिजामा अस्वभाविक भिन्नता हुनु हो भने अर्को विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनको स्तर सामान्य हुनु हो । यिनै विषय सङ्घीय सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय पालिकाहरू, विद्यालयहरू र अन्य सरोकारवालाहरूले आफूले गर्ने प्रयासका लागि आधार बनाउन पर्ने हुन्छ । यसैका आधारमा तल सुभावहरू प्रस्तुत गरिएको छ ।

विद्यालयले गर्नुपर्ने प्रयास

- स्व:मूल्याङ्कनबाट अनुभूत गरिएका विषयवस्तुलाई अधिकाधिकरूपमा उपयोग गर्ने । यसका लागि विद्यालयमा शिक्षक स्टाफ, व्यवस्थापन समिति, अभिभावकबीचको संवाद सबल बनाउने ।
- परीक्षण नतिजाका आधारमा प्रतिवेदनमा उल्लिखित सुधारका विषयवस्तुलाई कार्यान्वयन गर्न कार्य योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।
- विद्यालयहरूबीचको भिन्नताको सूची अध्ययन गरी आफ्नो विद्यालयसँग सम्बन्धित कमजोरीका विषय क्षेत्र पहिचान गरी ती विषयक्षेत्रको सुधारका प्रयास गर्ने ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रको समष्टिगत परीक्षण नतिजाअनुसार विद्यालय-समुदाय सम्बन्ध, शिक्षकको क्षमता र विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धिको निकै कमजोर देखिएको परिप्रेक्षमा आफ्नो विद्यालयको अवस्था पनि यसको सपेक्षतामा विश्लेषण गरी आवश्यक प्रक्रिया अवलम्बन गर्ने ।
- स्थानीय तह, प्रदेश र सङ्घीय सरकारका प्रबोधीकरण कार्यक्रम, क्षमता विकास जस्ता कार्यक्रममा सहभागी हुने र त्यसबाट सिकेका विषयवस्तु विद्यालयमा कार्यान्वयनमा ल्याउने ।

स्थानीय तह

- कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजाबाट पाइएको विद्यालयहरूबीचको कार्यसम्पादनको अस्वभाविक भिन्नतालाई कम गर्न परिवेश सापेक्ष उपायहरूको पहिचान गर्न आवश्यक प्रयास गर्ने ।

- आफ्नो क्षेत्रभित्रका सबै विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनको नतिजा जानकारीमा लिने । छलफल र बहस गरी सुधारका विषयक्षेत्र पहिचान गर्ने ।
- आफ्नो पालिकाभित्रका सबै विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनको नतिजालाई सबै विद्यालयकाबीचमा सार्वजनिक गर्ने ।
- कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजाका आधारमा सुधारको कार्ययोजना बनाउने र कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउने ।
- कार्यसम्पादन परीक्षणका प्रमुख सुधारका विषयवस्तु विद्यालय-समुदाय सम्बन्ध, शिक्षकको क्षमता र विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धिको अवस्था आदिलाई सुधार गर्न वार्षिक कार्यक्रमको अभिन्न अङ्गकोरूपमा सम्भाव्य पहल गर्ने ।
- विद्यालयहरूबीचमा प्रतिस्पर्धाको वातावरण विकास गरी सुधारका लागि प्रोत्साहन गर्न आवश्यक वातावरण तयार गर्ने ।
- कार्ययोजनाअनुसार भए नभएको प्रभावकारी रूपमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने । सोअनुसार सुधारका लागि आवश्यक पहल गर्ने ।
- आफ्नै स्रोतबाट परीक्षक तयार गर्ने र बाँकी विद्यालयहरूकोसमेत परीक्षण गर्ने गराउने । यसका लागि शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रबाट विकास गरिएका साधनको उपयोग गर्ने ।

जिल्ला तह

- कार्यसम्पादन परीक्षणबाट विद्यालयहरूमा विद्यालय-समुदाय सम्बन्ध कमजोर भएको, शिक्षकको क्षमता विकासको कार्यक्रम कमजोर देखिएको र विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धिको अवस्था कमजोर रहेको जस्ता सम्बेदनशील नतिजालाई सम्बोधन गर्न वार्षिक कार्यक्रम राखी आवश्यक र सम्भाव्य पहल गर्ने ।
- कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजाबाट पाइएको विद्यालयहरू र स्थानीय तहबीचको कार्यसम्पादनको अस्वभाविक भिन्नतालाई कम गर्न स्थान विशेषमा आवश्यक प्रयास गर्ने ।
- जिल्ला समन्वय समिति तथा जिल्ला शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइबीचमा आवश्यक समन्वय गरी परीक्षणको नतिजा सूची जानकारीमा लिने । त्यसलाई

सार्वजनिक गर्ने एवम् स्थानीय र जिल्लाका सरोकारवलाहरूमा तथा सबै स्थानीय तहमा प्रबोधीकरण गर्ने ।

- आफ्नै स्रोतबाट शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रबाट विकास गरिएका साधनको आधारमा परीक्षक तयार गर्ने र बाँकी विद्यालयहरूको समेत परीक्षण गर्ने गराउने ।
- जिल्लाअन्तर्गतको विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनमा सुधारको लागि कार्ययोजना बनाउने । त्यसको कार्यान्वयन गर्ने, अनुगमन गर्ने र सुधारका लागि आवश्यक प्रयास गर्ने ।

प्रदेश तह

- परीक्षणबाट विद्यालय समुदाय सम्बन्ध कमजोर भएको, शिक्षकको क्षमता विकासको कार्यक्रम निकै कमजोर देखिएको र विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धिको अवस्था कमजोर रहेको जस्ता प्रमुख र सम्बेदनशील नतिजा सुधारका लागि विशेष कार्यक्रम राखी सुधारका लागि आवश्यक पहल गर्ने ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रले परीक्षण गरेका स्थानीय तहअन्तर्गत र विद्यालयहरूको नतिजा जानकारी लिने र त्यसको प्रबोधीकरण गर्ने ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रले विकास गरेका साधन प्रयोग गरी आफ्नै स्रोत व्यवस्था गरी बाँकी स्थानीय तह र विद्यालयहरूको परीक्षण गर्ने गराउने ।
- परीक्षणका नतिजा सार्वजनिकीकरण गर्ने । प्रबोधीकरण गर्ने । सुधारको योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।

शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र

- कार्यसम्पादन परीक्षणका नतिजाका आधारमा सुधारका लागि सुभावहरू तयार गर्ने, त्यसको सार्वजनिकीकरण गर्ने र प्रबोधीकरण गर्ने ।

- परीक्षणबाट विद्यालय समुदाय सम्बन्ध कमजोर भएको, शिक्षकको क्षमता विकासको कार्यक्रम निकै कमजोर देखिएको र विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि को अवस्था चिन्ताजनक रहेको जस्ता प्रमुख र सम्बेदनशील नतिजामा विशेष जोड दिई सरोकारवालाहरूलाई सुधारका लागि जानकारी गराउने ।
- कार्य योजना बनाई निश्चित समयावधिमा सबै विद्यालयहरूको परीक्षण गर्ने प्रबन्ध मिलाउने । यसका लागि प्रदेश र स्थानीय तहसँग समेत समन्वय गरी परीक्षकहरूको सूची तयार गर्न र परीक्षण गर्ने क्षमता विकास गर्न सहयोग गर्ने ।
- कार्यसम्पादन परीक्षणका आधारमा र परिवर्तित मूल्य र मान्यताका आधारमा परीक्षणका साधनलाई अद्यावधिक गराई राख्ने ।
- कार्यसम्पादन परीक्षणका मर्म र भावना तथा परीक्षणका नतिजाका आधारमा सुधार गर्ने र ती नतिजाबाट हुने फाइदाको जानकारी गराउने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र र त्यसमा काम गर्ने कर्मचारीको क्षमता विकास गर्ने र परीक्षणको दायरा विस्तार गर्ने ।
- कार्यसम्पादन परीक्षणको भावना र मर्मअनुसार स्वायत्त र स्वतन्त्र (Independent) संस्थाको रूपमा विकसित गर्दै लग्ने ।
- नीतिगत सुधारका लागि आवश्यक देखिएका परीक्षणका नतिजाहरूलाई नीतिगत तहमा सुधारका लागि आवश्यक पहल गर्ने ।
- कार्यसम्पादन परीक्षणपश्चात् अनिवार्यरूपमा स्थानीय तहका सरोकारवालाहरूसँग परीक्षणका नतिजा स्थानीय सरकार प्रमुखको अध्यक्षतामा छलफल र सार्वजनिक गर्ने प्रवन्ध मिलाउने ।

परिच्छेद १:

परिचय

१. पृष्ठभूमि

विद्यालयको व्यवस्थापन आजको सर्वाधिक चर्चाको विषय बनेको छ । विद्यालयको प्रभावकारी व्यवस्थापनले सामुदायिक विद्यालयको लक्ष्य प्राप्तमा सहयोग गरेको हुन्छ । विद्यालय विविध दृष्टिले सम्पन्न देखिए पनि त्यहाँको व्यवस्थापनले सम्पादन गरेका कार्य र प्राप्त भएका नतिजाका आधारमा त्यस विद्यालयप्रति अभिभावकको आकर्षण वा विकर्षण पैदा गरेको हुन्छ । विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षणले विद्यालयहरूको शिक्षण सिकाइको क्षमताको मापन गर्न सकिन्छ । शिक्षा ऐन २०२८ को आठौँ संशोधनमार्फत् विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणीय प्रयोजनका लागि शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र स्थापना गर्ने कानूनी आधार तयार भएको थियो ।

नेपालमा विक्रम संवत् २०६६ सालदेखि शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र स्थापना भई शैक्षिक क्षेत्रको गुणस्तर मापनको काम गर्दै आएको छ । यो केन्द्र शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको एउटा मुख्य निकायका रूपमा रही परीक्षणको काममा संलग्न रहँदै आएको छ । यसले शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयभित्रका विभिन्न निकाय र विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनको परीक्षण गर्ने जिम्मेवारी पाएको छ । यसका अतिरिक्त विद्यालय शिक्षाको विभिन्न कक्षा तथा तहको विभिन्न विषयको स्तर मापन गरी नतिजा सार्वजनिक गर्दै आएको छ । नेपालको संविधान, प्रचलित कानूनहरू, सरकारले अन्तर्राष्ट्रिय समुदायसँग गरेका सम्झौता तथा प्रतिबद्धताहरू, आवधिक योजना तथा कार्यक्रमले तयार गरेका मानक र मापदण्डहरू, महालेखा परीक्षण लगायत संवैधानिक निकायले दिएका निर्देशन र मानकहरूका आधारमा निकायले गरेका कार्यहरूको परीक्षण गर्ने गर्दछ । परीक्षणको क्रममा व्यवस्थापन पक्षले निर्वाह गरेको जवाफदेहिता, उपलब्ध स्रोत तथा साधनको समुचित उपयोग, सुशासन र संस्थाले गरेको उपलब्धिको अवस्थाको परीक्षण गर्दै आएको छ ।

विद्यालयबाट विद्यार्थीले पाउनु पर्ने शिक्षण सिकाइसम्बन्धी सेवा सुविधालाई प्रभावकारी ढङ्गले प्राप्त भएको छ वा अवस्था के कस्तो छ ? गुणस्तरीय र प्रभावकारी रूपमा सिकाइ भएको छ वा छैन ? विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणले यिनै विषयलाई आधार बनाएर परीक्षण सञ्चालन गर्ने गरेको छ । केन्द्रले विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षण गर्दा विद्यालयका काम र सेवा प्रवाहमा पारदर्शी र परिणाममुखी हुने गरी काम सम्पादन भएको छ वा अवस्था के कस्तो छ ? भनेर हेर्नेसमेत अपेक्षा रहेको देखिन्छ । सरकारले सिकाइलाई बालमैत्री बनाई सिकाइ उपलब्धि हासिल गर्नेतर्फ र विद्यालयमा सुशासनको प्रत्याभूति दिलाउन विभिन्न नीतिगत, संस्थागत, प्रक्रियागत, कार्यविधिगत व्यवस्थाहरू गरेको छ । उक्त व्यवस्थालाई विद्यालयले सुव्यवस्थित बनाउन गरेका प्रयत्न र क्रियाशीलताका अवस्थासमेतका आधारमा विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षण सञ्चालन गर्ने गरिन्छ । विद्यालयले सम्पादन गरेका कामहरू विधि सम्मत छन् वा छैनन् ? समूह परिचालन कस्तो ? निर्णय पद्धति कस्तो छ ? शिक्षक अभिभावक संघको परिचालन कस्तो छ ? विद्यालय व्यवस्थापन समितिको परिचालन, अभिभावकसँगको सहकार्यको अवस्थासमेत अध्ययन गरेर यस्तो परीक्षण सञ्चालनको मानक तयार गरिएको छ ।

उल्लिखित कार्यहरू सम्पादन गर्न शिक्षा ऐनको आठौँ संशोधनले स्वतन्त्र प्रकृतिको संस्थाको परिकल्पना गरी शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयअन्तर्गत शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र स्थापना भएको छ । शिक्षा क्षेत्रको शैक्षिक उपलब्धि एवम् संस्थाहरूको कार्य दक्षताको परीक्षणको कामसमेत यसै संस्थामार्फत् सञ्चालन हुँदै आएको छ । कार्यसम्पादनको गुणस्तर परीक्षण गर्ने जिम्मेवारी यसै केन्द्रलाई तोकिएको छ (कानून किताब व्यवस्था समिति, २०७५) । यस केन्द्रले मुख्य रूपमा विद्यालय शिक्षाको विभिन्न कक्षा तथा स्तरमा सिकाइ उपलब्धिको मापन गर्ने गर्दछ साथै विद्यालय र अन्य शैक्षिक निकायको कार्यसम्पादनको परीक्षणको काम गर्ने जिम्मेवारी पनि पाएको छ । यस केन्द्रले विभिन्न शैक्षिक सेवा प्रदायक निकाय र विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनसम्बन्धी परीक्षणका काम गर्दै आएको छ । यसका अतिरिक्त विद्यार्थीहरूको सिकाइ उपलब्धिको मापनको काम पनि गर्दै आएको छ । विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षणको कार्य गर्न देहायअनुसारका प्रक्रिया अपनाउँदै आएको छ :

- विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणको कार्यसम्पादन गर्न रोस्टर निर्माण गर्ने र तिनै रोस्टर विज्ञहरूको सहयोगमा उल्लिखित कार्यसम्पादन गर्ने । यस कार्यका लागि शिक्षा क्षेत्रका अनुसन्धाता, शिक्षाविद्, विशेषज्ञहरूको रोस्टर निर्माण गर्ने । निर्मित रोस्टरका विज्ञहरू र शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रका कर्मचारीहरूको सहकार्यमा परीक्षणसम्बन्धी विभिन्न मापदण्डहरू तयार गर्ने, शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि अनुसन्धान तथा पुनरावलोकन कार्यमा संलग्न गराउने र यिनै दक्ष तथा विज्ञ समूहको सहयोगमा परीक्षणका काम गर्ने पद्धति निर्माण भएको छ ।
- यस केन्द्रले सम्पादन गरेका कार्यसम्पादनका आधारमा कार्य प्रगतिको लेखा जोखा गरी नतिजा सार्वजनिक गर्ने गर्दछ । संस्था वा विद्यालय सञ्चालनका लागि तयार भएका मापदण्ड, मानक, कार्यनिर्देशिका, उद्देश्य एवम् सूचकका आधारमा निकायहरू तथा विद्यालयहरूको समग्र शैक्षिक पद्धति, संस्थागत क्षमता र वैयक्तिक सक्षमता तथा कार्यप्रगतिको मापन गर्ने कार्यलाई सञ्चालन गरिरहेको छ । यी कार्यसम्पादन गर्दा संस्थामा भएको लगानी र त्यसको सदुपयोग, कार्यसम्पादनको प्रक्रिया र उपलब्धिलाई मापनको मुख्य आधार बनाएको छ । यसले पहिलो चरणमा शिक्षा मन्त्रालयअन्तर्गतका जिल्ला शिक्षा कार्यालय तथा क्षेत्रीय शिक्षा निर्देशनालय र दोस्रो चरणमा सामुदायिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनको परीक्षणको कार्यसम्पादन गरिरहेको छ । विश्वविद्यालय र उच्च शिक्षा प्रदायक संस्थाको भने यसप्रकार परीक्षण मापनको कार्य प्रारम्भ भएको छैन । यस केन्द्रलाई शिक्षा मन्त्रालय मातहतका कार्यालय र विद्यालयको मापनको जिम्मेवारी दिइएको छ ।
- केन्द्रले कार्यसम्पादनको परीक्षण गर्दा संविधान, ऐनहरू, नियम तथा तोकिएका मापदण्डहरूलाई परीक्षणको मुख्य आधारको बनाइएको छ । समय समयमा शिक्षा मन्त्रालयले तयार गरेका विद्यालय सञ्चालनका आधार, निर्देशन, कार्यक्रम निर्देशिका र विद्यालयले आफूले विद्यालय सञ्चालनका लागि तयार गरेका मानकलाई समेत आधार बनाएर कार्य सञ्चालन गरेका छन् । उल्लिखित विभिन्न आधारमा विद्यालयहरू कसरी सञ्चालन भइरहेका छन् ? विद्यालयको कार्य सञ्चालन प्रक्रिया कस्तो छ ? भनेर कार्य प्रक्रियाको परीक्षण गर्ने कार्यप्रक्रिया तयार गरिएको छ ।

- कार्यसम्पादन परीक्षणमा मुख्यरूपले उपलब्धिलाई आधार बनाइएको छ । देशको विद्यमान् अवस्थाका आधारमा तयार गरिएको राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप र तहगत तथा कक्षागत पाठ्यक्रम कार्यान्वयनमा संस्थाले खेलेको मुख्य मुख्य भूमिकाका आधारमा कार्यसम्पादन परीक्षण अघि बढाउने नीति लिएको छ । विद्यालयको केन्द्रीय कार्य शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्नु हो । यस कार्यका लागि विभिन्न निकायबाट विकास भएका मानक एवम् मापदण्डहरूको कार्यान्वयन अवस्था कस्तो छ ? त्यसको परीक्षण गर्ने र गुणात्मक सुधारका लागि विद्यार्थीहरूको सिकाइ स्तरको उपलब्धि कस्तो छ ? भनेर हेर्ने तथा परीक्षण गर्ने कार्यलाई कार्यसम्पादन परीक्षणमा स्थान दिइएको छ ।
- सम्बन्धित शैक्षिक निकायहरूले सम्पादन गरेका कार्यको प्रभावकारिता, सेवा प्रवाहको स्तर तथा सेवाग्राहीले प्राप्त गरेको सन्तुष्टिसमेतका आधारमा तथा निर्धारित शैक्षिक मापदण्ड पूरा गरे नगरेको जाँचबुझ गरी प्रमाणीकरण एवम् श्रेणीकरणका लागि सिफारिस गर्ने कार्य सञ्चालन गर्दै आएको छ ।
- मन्त्रालयअन्तर्गतका विभिन्न सेवा प्रवाहमा संलग्न निकायहरू, विद्यालयहरू तथा त्यहाँका पदाधिकारीहरूबाट सम्पादित कार्यहरूको परीक्षण गरी निष्कर्ष निकाल्ने र सार्वजनिक गर्ने कार्य गर्दै आएको छ । यसरी केन्द्रले कार्यसम्पादन परीक्षणको काम गर्दा परामर्श सेवामार्फत् दक्ष र विज्ञ व्यक्ति संलग्न गराई स्वतन्त्र रूपमा परीक्षण गर्ने गरिएको छ ।
- केन्द्र त्यस्ता निष्कर्षलाई समय समयमा शिक्षा मन्त्रालयलाई शैक्षिक संस्थाहरू र विद्यालयहरू तथा समग्र विद्यालय शिक्षाका क्षेत्रका समसामयिक शैक्षिक मुद्दाहरू पहिचान गरी सोको अध्ययन गरी गराई सुभावहरू कार्यान्वयन गर्न गराउन सम्बन्धित निकायमा प्रस्तुत गर्ने कार्य गर्दै आएको छ । विद्यार्थी मूल्याङ्कन र स्तर निर्धारणसम्बन्धी परीक्षण तथा अनुसन्धान गरी सिफारिस गर्ने ।

यस केन्द्रले विक्रम संवत् २०६६ सालदेखि नै शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयअन्तर्गतका शैक्षिक निकायहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण सञ्चालन गर्दै आएको छ । यसै गरी आर्थिक वर्ष २०६८/०६९ देखि सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको

सालबसाली रूपमा कार्यसम्पादन परीक्षणको काम गर्दै आएको छ । कार्यसम्पादनका क्रममा महालेखा परीक्षकको विभागले लेखा परीक्षण गर्दा अपनाइएका सैद्धान्तिक आधार, कार्ययोजना तयार गर्दा मूल्याङ्कनका लागि तयार गरिएका रणनीतिहरू, कार्यसम्पादन गर्न तयार गरिएका मानकहरू, दातृ समुदायसँग गरिएका सम्झौता र अन्यत्रका अभ्याससमेतलाई आधार बनाइएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा मोरङ, सोलुखुम्बु, सर्लाही, मकवानपुर, कास्की, दाङ, कालिकोट, सुर्खेत र कैलाली गरी ९ जिल्लाका ८९९ विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । परामर्श दातामार्फत् २०७६ सालमा एसइइमा समावेश भएका सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन सम्पन्न गरिएको थियो ।

१.२ कार्यसम्पादन परीक्षणको उद्देश्य

विद्यालयहरूले तिने तहका सरकारबाट नियमित कार्यसञ्चालन, प्राज्ञिक उन्नयन, शैक्षणिक विकासका लागि प्राविधिक सहयोग र भौतिक विकासका लागि सहयोग तथा अनुदान प्राप्त गर्दै आएको छ । यसका अतिरिक्त विद्यालयहरूले स्थानीय अभिभावक र चन्दादाताबाट समेत सहयोग तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्दै आएको छ । यस्तै खाले सहयोग पुराना विद्यार्थी समूह, वैदेशिक रोजगारीमा गएका स्थानीय समुदाय, पर्यटनमा आउने विदेशी नागरिक र अन्य विभिन्न क्षेत्रबाट विभिन्न नाममा सहयोग प्राप्त गरिरहेको देखिन्छ । यस केन्द्रले सञ्चालन गर्दै आएको कार्यसम्पादन परीक्षणमा विद्यालयहरूले कसरी सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् ? विभिन्न क्षेत्र तथा स्थानबाट प्राप्त सहयोगको उपयुक्त रूपमा स्रोत परिचालन भएको छ वा छैन ? विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणको मुख्य उद्देश्य भनेको विद्यालयहरूले सम्पादन गरेका कार्यहरूको परीक्षण गरी सेवा प्रवाहमा भएका कार्यहरूको विश्लेषण गर्ने, सम्पादित कार्यबाट प्राप्त भएका विभिन्न तहका कक्षाको सिकाइ उपलब्धि जानकारी हासिल गर्ने, राम्रा अभ्यासहरूको पहिचान गर्ने र कमजोर अवस्थाको पहिचान गरी सुधारका लागि सम्बन्धित निकायमा आवश्यक सुझावहरूको सिफारिस गर्नु रहेको छ ।

परीक्षणमार्फत् प्राप्त भएका राम्रा कार्यहरू र नराम्रा वा सुधार गर्नु पर्ने कार्यहरूको पहिचान गर्ने गरिन्छ । परीक्षणबाट प्राप्त भएका निष्कर्षहरूको तुलना गरी सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरूको पहिचान आवश्यक हुन्छ । यस्ता पक्षहरूको पहिचानपश्चात् विद्यालयले

बढी ध्यान दिनुपर्ने पक्षको खोजी गर्न सहयोग गरेको हुन्छ । परीक्षणपश्चात् नै लगानी, प्रक्रिया र सिकाइ उपलब्धि कहाँ प्राथमिकता दिनुपर्ने हो ? यस पक्षको उजागर गर्न सहयोग गर्ने गर्दछ । विद्यालयबाट प्राप्त भएको सूचनाहरूको विश्लेषण गरी यथार्थ अवस्थाको पहिचान गर्नु परीक्षणको विशिष्ट उद्देश्य हो । कार्यसम्पादन परीक्षणपछि नै सुधारका क्षेत्रहरूको पहिचान हुन सक्छ र सो अवस्थाका आधारमा पृष्ठपोषण दिन सकिन्छ । विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षणका देहायअनुसारका उद्देश्यहरू रहेका छन् (शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र, २०७३) :

तोकिएका शैक्षिक संस्थाहरूले निर्दिष्ट नीति तथा कार्यक्रमहरू, प्रचलित ऐन तथा नियमबमोजिम कार्यान्वयन गरे नगरेको सम्बन्धमा लेखा जोखा गर्ने ।

- शिक्षाको पहुँच, समता र गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि शैक्षिक संस्थाहरूको कार्य प्रणालीको परीक्षण गरी कार्यसम्पादन स्तर प्रस्तुत गर्ने ।
- कार्यसम्पादन सुधारको क्षेत्रहरू पहिचान गर्ने ।
- विद्यालय तथा निकायहरूको कार्यसम्पादन सुधारका निमित्त नीतिगत पृष्ठपोषणका लागि प्रमाणमा आधारित सूचना तथा तथ्यहरू उपलब्ध गराउने ।
- उत्कृष्ट सेवाका लागि संस्थागत जवाफदेहिता सुनिश्चित गर्न सहयोग गर्ने ।

माथि उल्लेख गरिएका मुख्य उद्देश्यहरूमा आधारित यस परीक्षणका निम्नलिखित विशिष्ट उद्देश्यहरू रहेका छन् ।

- विद्यालयहरूको भौतिक तथा शैक्षिक विकासका लागि गरिएको लगानीको अवस्थाको पहिचान गर्ने, विद्यालयको भौतिक अवस्था, उपयोगमा रहेको मानव संसाधन र समुदाय एवम् सरकारी लगानीका अवस्थाको लेखाजोखा गरी विद्यालयको स्तर निर्धारण गर्ने,
- गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि विद्यालयले सम्पादन गरेका कार्यहरूको प्रक्रिया, शिक्षण विधि तथा प्रक्रिया, उपलब्धि मापन गर्न उपयोग गरिने विद्यार्थीहरूको मूल्याङ्कन, शिक्षकहरूको अवस्था तथा पेसागत उन्नयनका अवसरहरू, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक सङ्घ एवम् विद्यालयका शिक्षकहरूको नेतृत्व र सह तथा अतिरिक्त क्रियाकलापको अवस्थाको लेखाजोखा गर्ने,

- विद्यालयमा भएको लगानी र शिक्षण सिकाइ प्रक्रियाका लागि अपनाइएका विधिा आधारमा भएको सिकाइ उपलब्धिको लेखाजोखा गर्ने,
- विद्यालयले प्रवाह गरेको सेवाबाट लाभग्राहीको सन्तुष्टिका आधारमा विद्यालयका कार्यको मूल्याङ्कन गर्ने,
- विद्यालयले सेवा प्रदान गरेका विद्यार्थी सङ्ख्याको आधारमा विद्यालयको कार्यसञ्चालन प्रक्रियामा अपनाइएका कार्य पद्धतिको प्रभावकारिताको लेखाजोखा गर्ने,
- कार्यसम्पादन परीक्षणबाट प्राप्त भएका नतिजाहरूका आधारमा विद्यालयहरूले गर्नुपर्ने सुधारमा प्रत्यक्ष भूमिका निर्वाह गर्ने विद्यालय र यसको व्यवस्थापन समिति, कार्यक्रम र नीतिगत रूपमा गर्नुपर्ने सुधारका लागि गाउँपालिका वा नगरपालिकाहरू, प्रदेश र सङ्घीय सरकारका विभिन्न मन्त्रालय र तहलाई पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने ।
- विद्यालय, स्थानीय तह र जिल्लाहरूको कार्यसम्पादनको नतिजाको तुलनात्मक अवस्था प्रस्तुत गरी सुधारका लागि प्रतिस्पर्धात्मक वातावरण तयार गर्ने ।

१.३ विगतका अभ्यास

नेपालमा विद्यालय सञ्चालनको अनुमति वा स्विकृति दिने थालनीसँगसँगै तिनीहरूले कसरी काम गर्दछन् भनेर हेर्ने अभ्यास भएको पाइएको छ । विद्यालयले सम्पादन गरेका कार्यको अवस्थाको अवलोकन गरी तत्कालै सुधारका कार्य गर्न निर्देशन दिने अभ्यास पहिलेदेखि नै थियो भन्ने देखिएको छ । शिक्षा ऐन २०२८ कार्यान्वयन पूर्वदेखि नै विद्यालयहरूका विभिन्न प्रकृतिको मूल्याङ्कनका लागि विद्यालयको निरीक्षण गर्ने गरिन्थ्यो । शिक्षा ऐन २०२८ कार्यान्वयन पूर्वका निरीक्षणमा साधारण, आदेशानुसारको निरीक्षण, छड्के, वार्षिक, अपभर्कट, स्थितिको जाँच, विषय जाँच, यथार्थ स्थितिको जाँच गर्ने, विभागीय र औपचारिक प्रकृतिका निरीक्षणमार्फत् विद्यालयको सुधारका लागि अनुगमन गर्ने अभ्यास थियो (गोग्राह माध्यमिक विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षणका क्रममा प्राप्त पुराना निरीक्षणका स्क्यानका प्रति २०७७) ।

उल्लिखित निरीक्षणहरूमा विद्यालयका कमी र सुधार गर्नुपर्ने विषय उल्लेख गरिएका भेटिएका छन् । राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिपछिका अभ्यास फरक भए पनि विद्यालयको अवस्थाको मूल्याङ्कन गर्ने विभिन्न अभ्यासहरू हुँदै आएका छन् । शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रले कार्य थालनी पूर्व शिक्षा मन्त्रालयमार्फत् निरीक्षण गराउने विभिन्न प्रकृतिका अभ्यासहरू थिए । यसैअन्तर्गत विद्यालयहरूको सेवा प्रवाहमा सुधार गर्न र गुणस्तरीय सिकाइ अघि बढाउन सेती परियोजना, प्राथमिक शिक्षा परियोजना, प्राथमिक शिक्षा विकास परियोजना, आधारभूत र प्राथमिक शिक्षा परियोजना, विज्ञान शिक्षा परियोजना, माध्यमिक शिक्षा विकास परियोजना, विद्यालय सहयोग कार्यक्रम, सबैका लागि शिक्षा, विद्यालय क्षेत्र सुधार कार्यक्रम, विद्यालय क्षेत्र विकास कार्ययोजनालगायतका शिक्षाका योजनाहरूमार्फत् विद्यालयको कार्यसम्पादनमा विभिन्न अभ्यासहरू सञ्चालन हुँदै आएका थिए ।

मन्त्रालयअन्तर्गतका विभिन्न निकायबाट यस प्रकारका कार्य हुँदै गरेका थिए । सबैका लागि शिक्षा योजना कार्यान्वयनका समयमा विद्यालयको अनुगमन गर्ने प्रयोजनका लागि शिक्षा मन्त्रालयमा इन्स्पेक्टोरेट नामक बेग्लै शाखा स्थापना गरी त्यसैमार्फत् विद्यालयको अनुगमन गरी मूल्याङ्कन गर्ने कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइएको थियो । विद्यालय क्षेत्र सुधार योजना सन् २००९ देखि विद्यालयले सम्पादन गरेका कार्यहरूको अवस्थाको लेखा जोखा गर्न आवश्यक ठानी यस प्रकारको स्वतन्त्र प्रकृतिको संस्थामार्फत् कार्यसम्पादन परीक्षण गर्न सुझाएको हो ।

यस प्रकारको स्वायत्त प्रकृतिको कार्यसम्पादन गर्ने संस्थाको आवश्यकता ठानी शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रको स्थापना गरिएको हो । शैक्षिक क्षेत्रमा गरिने कार्यहरूको समग्र पक्षको सुधारले मात्र शिक्षामा अपेक्षित गुणस्तर हासिल गर्न र अपेक्षित सुधार गर्न सकिन्छ भन्ने धेयले स्वतन्त्र रूपमा परीक्षणसम्बन्धी काम गर्न यस केन्द्रको स्थापना भएको हो । यस केन्द्रले शैक्षिक निकाय तथा विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षणको कार्य गर्दै आएको छ । यद्यपि यो कार्य आफैँमा नौलो जस्तो देखिएको छ ।

यस केन्द्रले विक्रम संवत् २०६६ पछि शिक्षा मन्त्रालयअन्तर्गतका विभिन्न निकाय र विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणको कार्यलाई निरन्तरता दिँदै आएको छ । यस कार्यका लागि विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम २०७३ ले पनि शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रको आवश्यकता ठानी यसलाई निरन्तरता दिन प्रस्ताव गर्‍यो । यस

योजनाको अवधिभरमा सबै सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण गर्ने उद्देश्य तथा प्रस्तावित कार्य योजनाअनुसार यसकार्यलाई चरणबद्ध रूपमा सम्पादन गर्ने कार्य भइरहेको छ ।

नेपालको संविधान, दातृ समुदायसँगका सम्झौताहरू, कार्यप्रगतिका सूचकहरू, वार्षिक शैक्षिक योजना तथा कार्यक्रम, प्रचलित तिनै तहका सरकारले जारी गरेका सम्बन्धित ऐनहरू, कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका तथा मापदण्डहरू र बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको ढाँचाका आधारमा विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन गर्ने कार्य भइरहेको छ । केन्द्रले जारी गरेको कार्यसम्पादन परीक्षण गर्न तयार गरिएका कार्यसम्पादन परीक्षण साधन २०७२ अनुसार सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण गर्ने कार्य सञ्चालनलाई निरन्तरता दिँदै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा कुल ९ जिल्लाका ८९९ माध्यमिक विद्यालयहरूमा कार्यसम्पादन परीक्षण सम्पन्न भएको छ । हालसम्म कार्यसम्पादन गरिएका निकाय र विद्यालयहरूको सङ्ख्या देहायअनुसार रहेका छन् :

तालिका १.३ क : २०७६/०७७ सम्म कार्यसम्पादन परीक्षण सम्पन्न निकाय र विद्यालयहरूको सङ्ख्या

आर्थिक वर्ष	विद्यालय	स्रोतकेन्द्र	जि. शि. का.	क्षे. शि. नि.	शै. ता. के.	केन्द्रीय निकाय
२०६८/०६९	३०	०	५	०	०	२
२०६९/०७०	४८	०	१०	०	०	०
२०७०/०७१	४२	८	८	०	०	०
२०७१/०७२	३३	११	१५	१-९	०	०
२०७२/०७३	२६	७	७	२	१	१
२०७३/०७४	४१३	७९	८	०	०	०
२०७४/०७५	१९९९	०	०	०	०	०
२०७५/०७६	९९६	०	०	०	०	०
२०७६/०७७	८९९	०	०	०	०	०
जम्मा	४,४८६	१०५	५३	३	१	३

स्रोत : (शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र २०७३, शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र २०७४, शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र २०७५, शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र २०७६)

उल्लिखित विद्यालय तथा निकायहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण सञ्चालन गर्न मुख्य रूपले परीक्षण साधनलाई उपयोग गरिएको थियो । विभिन्न वर्षहरूमा कार्यसम्पादन गर्दा शिक्षा मन्त्रालयअन्तर्गतका केन्द्रीय निकाय ३, शैक्षिक तालिम केन्द्र १, तत्कालीन क्षेत्रीय शिक्षा निर्देशनालयहरू ३, त्यस्तै तत्कालीन जिल्ला शिक्षा कार्यालयहरू ५३, तत्कालीन स्रोतकेन्द्रहरू १०५ र ४,४८६ विद्यालयहरू गरी चालु आर्थिक वर्षसम्म जम्मा ४,६५१ निकायहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण सम्पादन गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ । उल्लिखित निकायहरूको कार्यसम्पादन गर्न अनुसन्धान पद्धतिका आधारभूत मान्यता, विधि र प्रक्रियालाई उपयोगमा ल्याइएको थियो । परामर्श दाताहरूमार्फत् सम्पादन भएका उल्लिखित कार्यहरूमा विविधता भने रहेको छ । कार्यसम्पादन परीक्षण गर्न स्थलगत रूपमा कार्य गर्ने शिक्षा शास्त्रमा स्नातकोत्तरभन्दा माथिको जनशक्तिको प्रयोग गरिएको थियो । कार्यसम्पादनमा एकरूपता कायम गर्न स्वीकृत परीक्षणका साधनलाई उपयोगमा ल्याइएको थियो । यस कार्यका आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ सम्मका प्रतिवेदन तयार भई शिक्षा मन्त्रालयमा पेश भइसकेका छन् ।

तालिका १.३ ख : २०७६/०७७ मा कार्यसम्पादन परीक्षण सम्पन्न गरिएका सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको सङ्ख्यात्मक विवरण

सि न	प्रदेश	जिल्ला	विद्यालय सङ्ख्या	कैफियत
१	सुदूरपश्चिम	कैलाली	१६१	विक्रम संवत् २०७६ सालमा ९ जिल्लाका एसइइमा सहभागी भएका ८९९ सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरू
२	कर्णाली	कालिकोट	६०	
३		सुर्खेत	९२	
४	लुम्बिनी	दाङ	९१	
५	गण्डकी	कास्की	११३	
६	बागमती	मकवानपुर	९३	
७	मधेस	सर्लाही	८५	
८	१ नं प्रदेश	सोलुखुम्बु	४०	
९		मोरङ	१६४	
जम्मा		९ जिल्ला	८९९	

१.४ कार्यसम्पादन परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा

यस प्रतिवेदनलाई मुख्य रूपमा चार परिच्छेदमा व्यवस्थित गरिएको छ । पहिलो र दोस्रो परिच्छेद सैद्धान्तिक पक्ष र विगतका अभ्यासमा आधारित बनाइएको छ भने तेस्रो तथा चौथो परिच्छेदमा विश्लेषण तथा प्राप्ति एवम् प्रतिविम्बन समावेश गरिएको छ । पहिलो परिच्छेदमा शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रको स्थापना तथा यसले सम्पादन गर्ने कार्यहरू, कार्यसम्पादन परीक्षणका अभ्यासहरू, नेपालमा यसको थालनी तथा हालसम्मका परीक्षण सम्पादन भएका जिल्ला तथा विद्यालयको सूचीसहितको विवरण लगायतका सैद्धान्तिक विषय समावेश गरिएको छ । यसै गरी यहाँ कार्यसम्पादनको परिचय, उद्देश्य, आवश्यकता र समसामयिक अभ्यासहरूलाई पनि समावेश गरिएको छ ।

प्रतिवेदनहरूको दोस्रो परिच्छेदमा कार्यसम्पादनको सैद्धान्तिक आधारको परिचय समावेश छ । सैद्धान्तिक आधारमा परीक्षणको अवधारणा, कार्यसम्पादनका क्षेत्र तथा उपक्षेत्रहरू, कार्यसम्पादन प्रक्रिया, स्तर निर्धारण, परीक्षणका विधि, परीक्षणका प्रक्रिया, परीक्षण सामग्री र उपयोग तरिका समावेश गरिएको छ ।

यसै गरी प्रतिवेदनको तेस्रो परिच्छेदमा विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणका नतिजाहरूको तुलनात्मक विश्लेषण समावेश गरिएको छ । यस परिच्छेदमा विद्यालयहरूमा विद्यार्थी सङ्ख्या, विभिन्न क्षेत्रबाट प्राप्त लगानी र त्यसको प्रयोगको अवस्था, कार्यसम्पादनका प्रक्रियातर्फको अवस्था, विभिन्न कक्षाको उपलब्धितर्फको अवस्था तथा स्तरलाई समावेश गरिएको छ । सेवा प्रदान गरिएका विद्यार्थी सङ्ख्याका आधारमा स्तर, समग्र स्तरको तुलना, जिल्लागत रूपमा पालिकाहरूको समग्र कार्यसम्पादन प्राप्ताङ्कको क्रम, सबै प्रदेशका छनोट भएका जिल्लाभित्र रहेका स्थानीय तहको स्तर र उपलब्धिको क्रमलाई समावेश गरिएको छ । यस्तै परिच्छेद चारमा प्रमुख नतिजाहरू, परीक्षणको उपादेयता, विश्लेषणबाट प्रतिविम्बन र सुभावाहरू समावेश गरी प्रतिवेदनलाई व्यवस्थित गरिएको छ ।

परिच्छेद २ :

कार्यसम्पादन परीक्षणको सैद्धान्तिक आधार र प्रक्रिया

२. कार्यसम्पादन परीक्षणको सैद्धान्तिक आधार

कार्यसम्पादन परीक्षण गर्दा मुख्य रूपमा मितव्ययिता, कार्यकुशलता र प्रभावकारितालाई मूल आधार बनाइएको छ । शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रले संस्थामा भएको लगानी र अन्य आयको व्यवस्थापन, संविधान, ऐन कानून तथा विभागीय निर्देशनका आधारमा कार्यसम्पादनको तरिका र निकायले निश्चित समयावधिमा प्राप्त गरेको उपलब्धिलाई केन्द्रबिन्दु बनाएर कार्यसम्पादन परीक्षण सञ्चालन गर्दै आएको छ ।

२.१ विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणको सैद्धान्तिक अवधारणा

केन्द्रले विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण गर्दा प्राप्त स्रोतको उपयोगमा मितव्ययिता, व्यवस्थापकीय रूपमा सम्पादित कार्यहरूमा कुशलता र लक्ष्य प्राप्तिमा प्रभावकारितालाई आधार बनाएको छ । (DOENJ, 2018; AOESAI, 2016; INTOSAI, 2016) । उल्लिखित मुख्य विषयलाई आधार मानेर विभिन्न मानक तयार गरिएका छन् र तिनै तयार भएका मानक तथा अध्ययन सामग्रीहरूको उपयोगबाट कार्यसम्पादन परीक्षण सञ्चालन गरिदै आएको छ ।

२.१.१ मितव्ययिता

मितव्ययिताको अर्थ किफायती भई काम गर्नु हो अर्थात् स्रोत र साधनको उपयोग गर्दा समय र दृष्टिले कम खर्चमा बढी काम गर्नु हो । स्रोत तथा साधनको उपयोग गर्दा कार्यसम्पादनको गुणस्तर र उपलब्धिलाई समेत हेर्ने गरिन्छ । विद्यालयले खर्च गर्नु भनेको गुणस्तरीय रूपमा सिकाइ उपलब्धि हासिल गर्नु हो । परीक्षणले सिकाइ उपलब्धि बढाउने कुरालाई प्रोत्साहन गरेको छ । यसै सिद्धान्तका आधारमा शैक्षिक

निकाय र विद्यालयको कार्यसम्पादनको आर्थिक क्षेत्रका सूचकहरू तयार गरेको छ । यसले लगानीमा समता र समानताको सन्दर्भलाई समेत ध्यान दिन प्रोत्साहन गरेको छ ।

यसलाई मुख्य आधार बनाएर यस केन्द्रले शिक्षा मन्त्रालयअन्तर्गतका निकाय र विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षण गर्न विद्यालय क्षेत्र सुधार कार्यक्रममा प्रस्ताव गरेअनुसारका कार्यक्रम तयारी गरी परीक्षणका आधार तयार गरी परीक्षणको कार्यको थालनी भएको छ । विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रमले समेत कार्यसम्पादन परीक्षण गर्न कार्य योजना प्रस्ताव गरेको छ । यिनै कार्य योजनाका आधारमा यस केन्द्रले शिक्षाको योजना तथा तोकिएको अवधिको कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सम्बन्धित संस्था कतिको मितव्ययी बनेको थियो ? कार्य सञ्चालनको तरिका तथा सञ्चालनमा प्रभावकारी तरिका अपनाएको छ वा छैन ? र समग्र रूपमा उपलब्धिको अवस्था कस्तो रहेछ ? भनेर परीक्षणको मुख्य आधार बनाएको छ । यिनै आधारमा मितव्ययिताको परीक्षण सञ्चालन गर्ने गरिन्छ ।

१. कार्यसम्पादन परीक्षणको पहिलो आधार भनेको आर्थिक परिचालनको अवस्था हेर्नु हो । परीक्षणका दृष्टिले विद्यालयको आयलाई खर्च गर्ने सन्दर्भमा विद्यालयले मितव्ययिता अपनाएको छ वा छैन भनेर हेरिन्छ । यसको अभिप्राय हो खर्चमा अधिकतम लक्ष्य हासिल गर्नु हो । यस उद्देश्यलाई विद्यालयले ध्यान दिएको छ वा छैन ? यस विषयलाई सविस्तार हेर्ने गरिन्छ । प्राप्त स्रोतको खर्च भएको छ तर त्यसले लक्षित उपलब्धिमामा प्रभाव पारेन भने त्यहाँ मितव्ययिता कायम हुन सकेन भन्ने बुझिन्छ ।
२. यसमा विशेष हेर्ने भनेको स्रोतको उपयोग, यसको समय र सान्दर्भिकता हो । प्राप्त भएको स्रोतलाई चाहिएको र आवश्यक भएका स्थानमा अर्च भएको छ वा छैन ? उपलब्धि विना खर्च भएको हुन सक्छ । कहिले अनावश्यक स्थानमा पनि खर्च गर्ने गरिन्छ त्यस्तो खर्च सान्दर्भिक पनि नहुन सक्छ । समय, आवश्यकता र लक्ष्यलाई आधार बनाएर परीक्षण गर्ने अभ्यास रहेको छ । विद्यालयले गरेको खर्चबाट सम्पदित कार्यहरूको गुणस्तर, सान्दर्भिकता, आवश्यकता, नियमितता र मितव्ययिताका आधारमा परीक्षण गर्ने गरिएको छ । तोकिएको बजेटबाट तोकिएको काम गुणस्तरीय रूपमा समयमै सम्पन्न भएको अवस्थालाई विशेष रूपमा हेर्ने मानक तयार गरिएका छन् र यिनै मानकका आधारमा परीक्षण सम्पन्न गरिन्छ ।

२.१.२ कार्यकुशलता

कार्य कुशलता भनेको सम्पादित काम प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्नु हो । उपलब्ध स्रोत साधनहरूको उपयोगबाट अधिकतम उपलब्धि हासिल गर्नु हो । कार्यकुशलताका प्रकृति र अवस्थाका आधारमा कार्यसञ्चालन र त्यसबाट प्राप्त उपलब्धिको अवस्था हेर्ने गरिन्छ । व्यवस्थापनबाट सम्पादन गर्ने कार्यहरूलाई प्रभावकारी बनाउन गरिने प्रयासहरूलाई यस खण्डमा राखेर हेरिन्छ ।

१. विद्यालयहरूले सिकाइ उपलब्धि दरलाई उच्च बनाउन सम्पादन गरेका कार्यहरू कसरी सम्पादन भएका छन् ? समूहमा कार्य हुन्छ वा हुँदैन ? निर्णय प्रक्रिया कस्तो छ ? भनेर मुख्य मुख्य शीर्षक र क्षेत्रको मात्र परीक्षण गर्ने गरिन्छ । विद्यालयले सम्पादन गरेका सबै कार्यको प्रक्रियाको परीक्षण सम्भव छैन तर मुख्य मुख्य प्रक्रिया हेर्नलाई आवश्यक अध्ययन सामग्री तयार गरिएको छ ।
२. विद्यालयले प्रवाह गर्ने सेवा कस्तो छ ? त्यसलाई मापन गर्ने मानक तयार गरिएका छन् । समय समयमा भएका निर्देशन र त्यसलाई सञ्चालन गर्ने तरिकाको अवस्था समेत हेर्ने आधार तयार गरी संस्थाहरूको कार्यकुशलता हेर्ने मानक तयार गरिएको छ । यसै अध्ययन सामग्री तथा मानकका आधारमा परीक्षण सम्पन्न गरिन्छ ।
३. विद्यालयले प्रवाह गर्ने सेवा भनेको बालबालिकाहरूको बौद्धिक, शारीरिक, संवेगात्मक र मानसिक विकासका विभिन्न चरणलाई ख्याल गरेर कार्य सञ्चालन भएको छ वा छैन ? भनेर विद्यालयको कार्य कुशलता हेर्ने आधार तयार गरिएको छ ।
४. यसको माध्यमबाट उपलब्धि र उपयोगकाबीचको सम्बन्ध हेर्ने गरिन्छ । भौतिक रूपमा कुनै विद्यालय राम्रो भए पनि त्यसले दिने नतिजा राम्रो छैन भने त्यसको मापनगर्दा दक्षताका आधारमा हेर्ने गरिएको हुन्छ । यसको लगानीसँग पनि सम्बन्ध हुन्छ । लगानी भएन भने कार्यको दक्षताको खोजी सम्भव छैन ।
५. लागत दक्षता भनेको लगानीको प्रभावकारी कार्यान्वयन हो । लागत दक्षताको परीक्षण गर्नका लागि विभिन्न सूचकहरू तयार गरिएका छन् । यसमा कुल लागत र त्यसबाट सम्पादित कामको अवस्थाको परीक्षण गर्ने गरिन्छ । लागत

दक्षताको अतिरिक्त श्रम दक्षतासमेत हेर्ने गरिन्छ । यसमा व्यवस्थापनले मुख्य क्षेत्रमा गरेको कुल खर्चको श्रमसँग सम्बन्ध हेरी प्राप्त उपलब्धिको परीक्षण गर्ने गरिन्छ ।

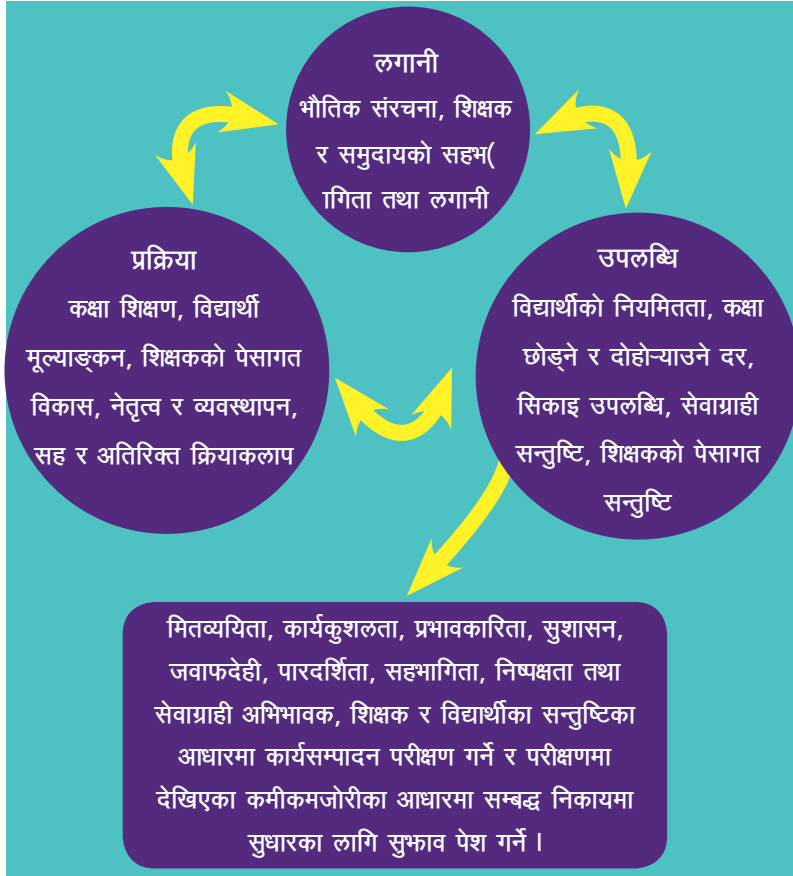
६. कार्यक्षमता यसको अर्को आधार हो । लागतसँग कार्यशैलीको अवस्था हेर्ने गरिन्छ । उपलब्ध स्रोत, साधन र मानव संसाधनको सम्बन्धसमेत यसैमा हेर्ने गरिएको हुन्छ । यस परीक्षणका कार्यका लागि विभिन्न सूचकहरूमार्फत् यहाँका मानव स्रोतको उपयोगको अवस्थासमेतको परीक्षण गर्न आधार तयार गरिएको छ ।
७. सम्पादित कार्यको असल अभ्याससमेतको खोजी गर्ने कार्य यसैमा हुने गर्दछ । कार्यसम्पादनमा भएको खर्च, कार्यसम्पादनका लागि लागेको समय र कामको गुस्तर यसको आधार हो । यी तीन ओटै सन्दर्भबाट कुनै पनि सम्पादित कामको मूल्याङ्कन वा परीक्षण गर्ने गरिन्छ । सम्पादित कामको गुणस्तर हेर्ने काम पनि यसैमा हुने गर्दछ । प्राप्त उपलब्धि र प्रभाव हेर्ने पनि यसैको सहयोग आवश्यक छ ।

२.१.३ प्रभावकारिता

विद्यालयले कार्यसम्पादन गर्दा प्रभावकारिता ल्याउन गरेका कार्यहरूका आधारमा सम्पूर्ण पक्षको कार्यसम्पादन परीक्षण गर्ने आधार बनाइएको छ । लक्षित उद्देश्य पूरा गर्न सम्पादित कार्य वा क्रियाकलापको प्रभाव अरूलाई पुर्नु प्रभावकारिता हो । संस्था तथा कार्यक्रमहरूले लक्षित उद्देश्य पूरा गरेका छन् वा छैनन् भनेर हेर्ने काम प्रभावकारिता हो । निकाय वा विद्यालयमा काम गर्ने जनशक्तिले आफ्ना स्वभाव वा क्रियाकलापको छाप अर्कामा तत्काल पार्न सक्ने गुण वा शक्तिलाई प्रभावकारिताका रूपमा लिइन्छ । विद्यालयले आफूले गरेका कामले अरूलाई प्रभाव पार्न सकेको खण्डमा मात्र अभिभावकले विश्वास गर्ने अवस्था रहन्छ ।

१. विद्यार्थी तथा अभिभावकको विश्वास जित्नका लागि विद्यालयले आफूले गर्ने कामलाई समन्वयात्मक रूपमा सञ्चालन गर्ने वातावरण तयार गर्न सक्नु पर्दछ ।

२. संस्थाले लक्षित उद्देश्य पूरा गरे वा नगरेको विषय हेर्न प्रभावकारिताको सिद्धान्तको सहयोग लिने गरिन्छ । कार्यसम्पादनका लागि बनाइएका आधार, नीति वा काम गर्ने आधार । कति काम समयमा सम्पादन हुँदैनन् र कति काम समयमै सम्पन्न हुन्छन् । समयमा सम्पादन भए वा किन भएनन् भनेर हेर्ने आधार प्रभावकारिता हो । यसको मापनका लागि नतिजासम्म पुग्नुपर्ने हुन्छ ।
३. यसको अर्को आधार भनेको कार्यसम्पादनमा पारदर्शिता हो । व्यवस्थापकले आफूले सम्पादन गर्ने कामलाई जतिजति व्यापक र पारदर्शी बनाउछन् त्यति नै ती सम्पादित कामले अनुमोदित हुने अवसर निर्माण हुन पुग्छ । प्रभावकारिता कायम गर्न कार्यसञ्चालनमा पारदर्शिता, समन्वय तथा परिचालनमा ध्यान दिनुपर्दछ ।
४. सिकाइको उपयुक्त वातावरण निर्माण गर्न सेवा प्रवाहमा सन्तुष्टिका अवसर निर्माण गर्नु आवश्यक छ । यसआधारमा सिकाइ उपलब्धि बढेको छ वा छैन भनेर परीक्षण सम्भव छ । कार्यसम्पादनको प्रभावकारिताले विद्यालयले हासिल गरेका उपलब्धिको मापन गर्न सकिन्छ । यिनै सिद्धान्तका आधारमा शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रले शैक्षिक निकाय र विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणका कार्य सालबसाली रूपमा गर्दै आएको छ ।
५. प्रभावकारिता हेर्न सम्पादित कामका लागि पहिले बनेका मानक र यसको कार्यान्वयनको अवस्थासमेत हेरिन्छ । विद्यालयहरूको सिकाइ उपलब्धि बढ्न तयार भएका मानकका आधारमा राम्ररी कार्यसम्पादन गर्नु हो । कार्यसम्पादनमा विचार पुगेको अवस्थामा कार्यको नतिजा उत्कृष्ट बन्न पुग्दछन् ।
६. उल्लिखित प्रकृतिका परीक्षणसम्बन्धी कार्यसम्पादन गर्न यस केन्द्रले परामर्श दातृ निकायसँग सहकार्य गर्दै आएको छ । यस प्रकारका निकाय तथा विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनको कार्यसम्पादन गर्दै आएको छ ।
७. काम गर्ने जनशक्तिको मानवीय व्यावहारका पक्षको पनि परीक्षण गर्ने गरिन्छ । प्रभावकारिता कार्य गर्ने व्यक्तिमा निर्भर रहन्छ । व्यक्तिको प्रयास, निरन्तरता, इमान्दारिता, सहयोग तथा समन्वयका आधारमा कुनै कामको प्रभावकारिता देखिन्छ । शैक्षिक निकायहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणका सूचकहरू तयार गर्दा यी सन्दर्भ ख्याल गरिएको छ ।

२.१.४ विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षण क्षेत्र, उपक्षेत्र तथा प्रक्रिया

माथि रेखाचित्र २.१.३ मा उल्लेख गरिएका क्षेत्रलाई मुख्य आधार बनाई शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयअन्तर्गतका निकाय र विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणका साधन तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । माथिका १२ शीर्षक र यी शीर्षकभित्रका विभिन्न सूचकका आधारमा कार्यसम्पादन परीक्षण गर्ने कार्य हुँदै आएको छ । उल्लिखित १२ शीर्षकका क्षेत्र, उपक्षेत्र र सूचकहरूमा विभक्त गरिएको छ । उल्लिखित १२ शीर्षकका अतिरिक्त शिक्षा नियमावलीमा उल्लेख भएको विद्यार्थी सङ्ख्याको मानकका आधारमा एउटा सूचक थप गरी १०० अङ्कमा मूल्याङ्कन गर्ने आधार बनाइएको छ (शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र, २०७३ सं शैक्षिक गुणस्तर

परीक्षण केन्द्र, २०७४ ख शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र, २०७२ ख) । विद्यालयको कार्यसम्पादन गर्दा कतिपय सूचक तथ्यमा र कतिपय सूचक जाँचकी अनुभूतिका आधारमा अङ्कन गर्ने आधार तयार गरिएको छ ।

माथि उल्लेख गरिएअनुसारका सैद्धान्तिक आधार र कार्यसम्पादन परीक्षणका उद्देश्यका आधारमा विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणका लागि देहायअनुसारका क्षेत्र, उपक्षेत्र र सोसँग सम्बन्धित विभिन्न सूचकहरू तयार गरिएका छन् । बाह्य परीक्षण तथा स्व:मूल्याङ्कन प्रयोजनका लागि तयार गरिएको विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणका साधन २०७४ (संशोधित) का आधारमा २०७६ सालमा एसइइमा संलग्न भएका सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण सम्पन्न भएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा उल्लिखित ९ जिल्लाका ८९९ विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षण यिनै आधारमा सम्पन्न भएको छ । उक्त परीक्षणका साधन २०७४ अनुसारका उल्लिखित परीक्षणका क्षेत्र, उपक्षेत्र र सूचकहरूको विवरण देहायअनुसारको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ :

तालिका नं. २.१४ : विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षण क्षेत्र, उपक्षेत्र तथा प्रक्रिया

क्षेत्र	उपक्षेत्र	सूचकहरू	सूचक सङ्ख्या
लगानी	भौतिक संरचना	विद्यालय हाताको क्षेत्रफल, खेल मैदान, कक्षाकोठाको उपलब्धता, कक्षाकोठाको गुणस्तर, फर्निचर, विद्युतको उपलब्धता, कम्प्युटरको उपलब्धता, सिकाइमा कम्प्युटरको प्रयोग, चमेनागृहको उपलब्धता र सेवा प्रवाह, विद्यालय हातामा पानी र साबुनको उपलब्धता, खेलकुद सामग्री, शौचालय, पुस्तकालय/बुक कर्नरको प्रयोग, प्रयोगशालाको उपलब्धता र प्रयोग, घेराबार र कक्षाकोठामा प्रयोग हुने पाटी ।	१६
	शिक्षक	कक्षा र विषयगत अनुपातमा शिक्षकको उपलब्धता, शिक्षकको योग्यता, लैङ्गिक अनुपात, शिक्षकको नियुक्तिको प्रकार, शिक्षकमा सूचना प्रविधिसम्बन्धी क्षमता, शिक्षकको उपस्थिति र प्र.अ.को मूल्याङ्कनमा शिक्षकको कार्यसम्पादन स्तर ।	७
	समुदायको सहभागिता र लगानी	जग्गा, भवन, आर्थिक सहयोग र समुदायको सहभागिता	४

प्रक्रिया	कक्षा शिक्षण	योजना निर्माण, शैक्षिक सामग्रीको प्रयोग, छलफल र अन्तरक्रियात्मक शिक्षण, शिक्षणमा प्रविधिको प्रयोग, वैयक्तिक भिन्नतामा आधारित सहयोगात्मक शिक्षण, गृहकार्य, शिक्षणमा सकारात्मक पुनर्बल, शिक्षण सुधार योजना, कार्यमूलक अनुसन्धान र कक्षाकोठा व्यवस्थापन	१०
	विद्यार्थी मूल्याङ्कन	निरन्तर विद्यार्थी मूल्याङ्कन, निर्माणात्मक मूल्याङ्कनको प्रयोग, प्रश्न निर्माण, उत्तरपुस्तिका परीक्षण, परीक्षाको नतिजा प्रकाशन, परीक्षाफलको विश्लेषण र पृष्ठपोषण	६
	शिक्षक पेसागत विकास	पेसागत विकासका लागि विद्यालयमा अवलम्बन गरिएका उपाय, रचनात्मक कार्य, विद्यालयको आयोजनामा विद्यालयमा तालिम/स्रोत कक्षा सञ्चालन, स्मारिका बुलेटिन पत्रपत्रिका वा भित्ते पत्रिका प्रकाशन, अवलोकन भ्रमण, पेसागत विकासका लागि नियमित अध्ययन सामग्रीको व्यवस्था र प्रोत्साहन/सुविधा	७
	नेतृत्व र व्यवस्थापन	विद्यालय व्यवस्थापन समितिको गठन, विद्यालय व्यवस्थापन समितिको बैठक र निर्णय, विद्यालय व्यवस्थापन समितिको निर्णय कार्यान्वयन, शिक्षक अभिभावक सङ्घको गठन, शिक्षक अभिभावक सङ्घको बैठक, शिक्षक अभिभावक सङ्घको बैठकका निर्णय, अभिभावक भेला र निर्णय, सामाजिक परीक्षण, शिक्षक स्टाफ बैठक र शैक्षिक निर्णय, महत्वपूर्ण विषयमा प्र.अ.को निर्णय, विद्यालय व्यवस्थापन समितिको निर्णय प्रक्रिया, विद्यालय सुधार योजना, वार्षिक कार्य योजना, कार्यक्रम र कार्यान्वयन, स्थानीय पाठ्यक्रमको निर्माण र प्रयोग, सुशासन र पारदर्शिता, अभिलेख व्यवस्थापन र विद्यालय लगायत आर्थिक लेखा परीक्षणसमेत ।	१७
	सह तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप	सह/अतिरिक्त क्रियाकलापको योजना र कार्यान्वयन, सह/अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन, प्रतियोगितामा विद्यालय र विद्यार्थीको सहभागिता र बालक्लव, स्काउट र सदनको गठन	६

उपलब्धि	नियमितता, विद्यालय छाड्ने र कक्षा दो होन्दाउने दर	नियमितता कक्षा ५ र ८, कक्षा छाड्ने दर कक्षा ५, र ८, कक्षा दोहोन्दाउने दर कक्षा ५ र ८,	६
सिकाइ उपलब्धि		कक्षा ५ को नेपाली र गणित विषयमा गत दुई वर्षको औसत सिकाइ उपलब्धिमा परिवर्तन, कक्षा ८ को नेपाली र गणित विषयमा गत दुई वर्षको औसत सिकाइ उपलब्धिमा परिवर्तन र एसइइको (GPA)	५
सेवाग्रीही सन्तुष्टि		अभिभावक र विद्यार्थी	२
शिक्षकको पेसागत सन्तुष्टि		विद्यालयको कार्यप्रगति सम्बन्धमा सन्तुष्टि	२
विद्यार्थी सङ्ख्या	सेवा प्रदान गरेका विद्यार्थीहरूको सङ्ख्या		५ अङ्कको सूचक

२.१.५ विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणका क्षेत्र तथा उपक्षेत्रका आधारमा स्तर निर्धारण

माथि उल्लिखित विभिन्न सूचकका आधारमा कार्यसम्पादन परीक्षण सम्पादनका क्रममा कसरी अङ्कन गर्ने ? यस विषयलाई परीक्षण साधनमासमेत समावेश गरी कस्तो अवस्थामा कति अङ्क प्रदान गर्ने भन्ने उल्लेख गरिएको छ । मानक उल्लेख गर्दा सबैजसो शीर्षकमा अङ्कन गर्दा अध्येताले प्राप्त गरेका प्रमाण र अवलोकन अनुभूतिका आधारमा मात्र गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ । यसमा लगानी, प्रक्रिया र उपलब्धितर्फका प्रत्येक सूचकका लागि अधिकतम ३ अङ्क प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ । विद्यालयबाट प्राप्त सूचना र प्रमाणका आधारमा पुरै ३ वा २ वा १ वा ० कति अङ्कन गर्ने भन्ने स्पष्ट व्यवस्था गरिएको छ । सूचकले माग गरेअनुसारको अवस्था भएमा ३ अङ्क र त्यससँग सम्बन्धित केही पनि नभएमा ० अङ्क दिने गरी अध्ययनका सामग्रीको व्यवस्था गरिएको छ ।

लगानीतर्फ ८१ पूर्णाङ्कका २७ ओटा सूचक छन् । यस्तै प्रक्रियातर्फ १३८ पूर्णाङ्कका ४६ ओटा सूचक र उपलब्धितर्फका ४५ पूर्णाङ्कका १५ ओटा गरी कुल २६४ पूर्णाङ्कका ८८ ओटा सूचक समावेश छन् । प्रस्तुत २६४ पूर्णाङ्कलाई ९५ अङ्क र विद्यार्थी सङ्ख्याको एउटा सूचक कायम गरी ५ अङ्क गरेर १०० मा विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षणको अङ्कन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

भारका दृष्टिले हेर्दा लगानी २५ प्रतिशत, प्रक्रिया ३० प्रतिशत र उपलब्धिका लागि ४० प्रतिशत भार कायम गरिएको छ । यसरी विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षणको अङ्कन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । (लगानी + प्रक्रिया + उपलब्धि + विद्यार्थी सङ्ख्या = कुल प्राप्ताङ्क) यही अङ्कनका आधारमा विद्यालयको स्तर तोक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

तालिका नं. २.१.५ क : विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणका क्षेत्र तथा उपक्षेत्रगत रूपमा स्तर निर्धारण

क्र सं	क्षेत्र	उपक्षेत्र	सूचकहरू	पूर्णाङ्क	स्तर
१		भौतिक संरचना	१६	४८	०-१६ कमजोर १७-३२ सामान्य ३३-४९ मध्यम ४२-४८ उत्तम
२		शिक्षक	७	२१	०-७ कमजोर ८-१४ सामान्य १५-१८ मध्यम १९-२१ उत्तम
३		समुदायको सहभागिता र लगानी	४	१२	०-७ कमजोर ८-१४ सामान्य १५-१८ मध्यम १९-२१ उत्तम
	जम्मा	लगानी (१)	२७	८१	०-२७ कमजोर २८-५४ सामान्य ५५-६९ मध्यम ७०-८१ उत्तम

४		कक्षा शिक्षण	१०	३०	०-१० कमजोर ११-२१ सामान्य २२-२६ मध्यम २७-३० उत्तम
५		विद्यार्थी मूल्याङ्कन	६	१८	०-६ कमजोर ७-१२ सामान्य १३-१६ मध्यम १७-१८ उत्तम
६	प्रक्रिया	शिक्षकको पेसागत विकास	७	२१	०-७ कमजोर ८-१४ सामान्य १५-१८ मध्यम १९-२१ उत्तम
७		नेतृत्व र व्यवस्थापन	१७	५१	०-१७ कमजोर १८-३४ सामान्य ३५-४५ मध्यम ४६-५१ उत्तम
८		सह तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप	६	१८	०-६ कमजोर ७-१२ सामान्य १३-१६ मध्यम १७-१८ उत्तम
		प्रक्रिया (II)	४६	१३८	०-४६ कमजोर ४७-९३ सामान्य ९४-१२१ मध्यम १२२-१३८ उत्तम
९		विद्यार्थीको नियमितता, कक्षा छाड्ने र कक्षा दोहोर्न्याउने दर	६	१८	०-६ कमजोर ७-१२ सामान्य १३-१६ मध्यम १७-१८ उत्तम
१०	उपलब्धि	सिकाइ उपलब्धि	५	१५	०-५ कमजोर ६-१० सामान्य ११-१३ मध्यम १४-१५ उत्तम
११		सेवाग्राही सन्तुष्टि	२	६	०-२ कमजोर ३-४ सामान्य ५-५ मध्यम ६-६ उत्तम
१२		शिक्षकको पेसागत सन्तुष्टि	२	६	०-२ कमजोर ३-४ सामान्य ५-५ मध्यम ६-६ उत्तम
जम्मा		उपलब्धि (III)	१५	४५	
कुल जम्मा		(I+II+III)	८८	२६४	

माथि तालिकामा उल्लेख गरिएको कार्यसम्पादन परीक्षणका लागि निर्धारण गरिएको ९५ अङ्कका विभिन्न सूचक र विद्यार्थी सङ्ख्याका लागि ५ अङ्कको सूचक समावेश छ । यी सूचकका आधारमा अङ्क प्रदान गर्ने आधारका मानकहरू समावेश छन् । शिक्षा ऐन तथा नियमावलीअनुसार हिमाल, पहाड र तराई तथा उपत्यकामा क्रमशः ३०, ४० र ५० विद्यार्थी प्रति कक्षा हुनु पर्ने मानक तयार गरिएको छ । यसै मानकका आधारमा विद्यालयले सेवा प्रदान गरिरहेका विद्यार्थी सङ्ख्याका आधारमा ५ अङ्क प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था परीक्षण साधनमा उल्लेख छ । यसै मानकसहितको परीक्षणका साधनका आधारमा विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण गरी विद्यालयहरूको स्तर उल्लेख गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

तालिका नं. २.१.५ ख : सेवा प्रदान गरिएका विद्यार्थी सङ्ख्याका आधारमा विद्यालयको स्तर निर्धारण गर्ने आधार

आधार	अङ्क
तोकिएको न्यूनतम सङ्ख्याको २५% भन्दा कम विद्यार्थी भए	०
तोकिएको न्यूनतम सङ्ख्याको २५-५०% विद्यार्थी भए	१
तोकिएको न्यूनतम सङ्ख्याको ५०-७५% विद्यार्थी भए	२
तोकिएको न्यूनतम सङ्ख्याको ७५-९०% विद्यार्थी भए	३
तोकिएको न्यूनतम सङ्ख्याको ९०-१००% विद्यार्थी भए	४
तोकिएको न्यूनतम सङ्ख्याको शतप्रतिशत वा सोभन्दा बढी विद्यार्थी भए	५

तालिका नं. २.१.५ ग : कार्यसम्पादन परीक्षणमा समावेश भएका विद्यालयको अङ्क गणना गर्ने तरिका

क्षेत्र	मूल्याङ्कनका लागि छुट्याइएको भार	विद्यालयको प्राप्ताङ्कको आधारमा आउने वास्तविक अङ्क
लगानी	२५%	$\left(\frac{X}{81}\right) \times 25 = \dots\dots\dots$ जहाँ X प्राप्ताङ्क
प्रक्रिया	३०%	$\left(\frac{y}{138}\right) \times 30 = \dots\dots\dots$ जहाँ y प्राप्ताङ्क
उपलब्धि	४०%	$\left(\frac{z}{45}\right) \times 40 = \dots\dots\dots$ जहाँ z प्राप्ताङ्क
सेवा प्रदान गरिएको विद्यार्थी सङ्ख्या	५%	दिइएको अङ्क प्राप्ताङ्क
जम्मा	१००%	$X \pm Y \pm Z \pm N$

स्तर	प्राप्ताङ्कका आधारमा स्तर निर्धारणको आधार
कमजोर (Poor)	४० प्रतिशतभन्दा कम प्राप्ताङ्क
सामान्य (Average)	४०-७० प्रतिशत प्राप्ताङ्क
मध्यम (Fair)	७०-९० प्रतिशत प्राप्ताङ्क
उत्तम (Good)	९० प्रतिशत वा सोभन्दा बढी प्राप्ताङ्क

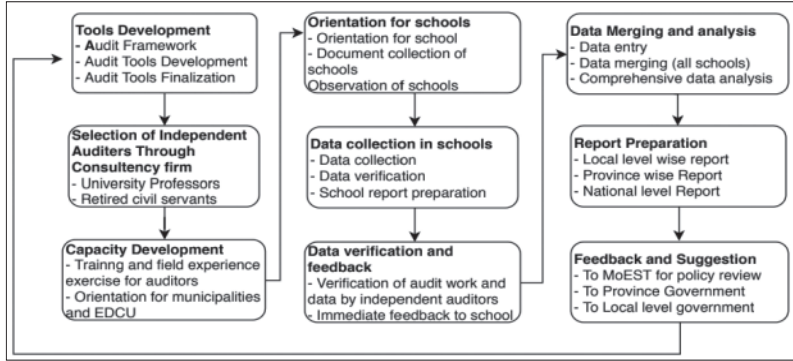
नोट – स्तर निर्धारण गर्दा प्रयोग गरिएको अङ्कको दायराको तल्लो सीमाको अङ्क सो स्तरमा समावेश हुन्छ र माथिल्लो समावेश हुँदैन । जस्तो ४०-७० भन्नाले ४० वा सोभन्दा माथिदेखि ७० भन्दा कम भन्ने बुझ्नुपर्छ ।

२.१.६ विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणका विधि र प्रक्रिया

कार्यसम्पादन परीक्षणलाई विश्वभरका अभ्यासले स्तरीय, प्राञ्जिक र संवेदनशील कार्य एवम् प्रक्रियाका रूपमा लिने गरिएको पाइन्छ । यस कार्यलाई गुणस्तरीय रूपमा सम्पादन गर्नु सहज छैन । परामर्श दातृनिकायबाट कार्यसम्पादन गर्नुपर्ने भएका कारण गुणस्तरीय र एक रूपता कायम गर्नु चुनौतीपूर्ण बन्दै आएको छ । यस कार्यलाई गुणस्तरीय रूपमा सञ्चालन गर्न अधिकाधिक प्रयत्न गरिएको छ । त्यस्तै यसको अर्को पक्ष भनेको एकरूपता कायम हुने गरी सञ्चालन गर्नु पनि हो । यसतर्फ केन्द्र सम्वेदनशील बन्दै आएको छ ।

परीक्षण प्रक्रिया र यसबाट प्राप्त हुने नतिजालाई वस्तुगत एवम् विश्वसनीय बनाउन केन्द्र निरन्तर प्रयत्नशील रहँदै आएको छ । उचित र सान्दर्भिक परीक्षण ढाँचा, उपयुक्त र सरल परीक्षण साधन र स्पष्ट मार्गनिर्देशन बनाई लागू गरिएको छ । यस सन्दर्भमा स्तरीय परीक्षणका लागि देहायअनुसारको वृक्षरेखाबमोजिमको परीक्षणका चरण र प्रक्रिया अवलम्बन गरिएको छ ।

वृक्षरेखा नं. २.१.६ : कार्यसम्पादन परीक्षणको विधि र प्रक्रिया

२.१.६ क : कार्यसम्पादन परीक्षणपूर्वको चरण (Pre Audit Phase)

१. परीक्षण सामग्री/साधन विकास : यो कार्यसम्पादन परीक्षणको सुरुवातको चरण हो । यसमा परीक्षणका लागि परीक्षण ढाँचा निर्माण, परीक्षण साधन विकास तथा अद्यावधिकीकरण र परीक्षण साधन अन्तिमीकरण गर्ने प्रक्रिया हुन्छ । कार्यसम्पादन परीक्षणसँग सम्बन्धित विज्ञ, परामर्शदाता तथा अनुसन्धानकर्ताहरूको सहभागितामा परीक्षणको सैद्धान्तिक अवधारणा, परीक्षणका आधार, क्षेत्र र उपक्षेत्र, परीक्षणका सूचकहरू र परीक्षणमा अङ्कनको आधार के हुने ? जस्ता पक्षहरू समेटेर विस्तृत सिद्धान्त, परीक्षण र प्रयोगसम्बन्धी विषयवस्तु निर्धारण गरी परीक्षण ढाँचा निर्माण गरिन्छ ।
२. परीक्षण ढाँचा विकास तथा अद्यावधिक भएपछि सोहीबमोजिम विज्ञ र सबै सरोकारवाला पक्षहरू सम्मिलित कार्यशालाबाट परीक्षण साधन र परीक्षण मार्गदर्शन निर्माण गरिन्छ । केन्द्रमा भएको परीक्षण समितिको सुभाव तथा पृष्ठपोषणको आधारमा परिमार्जनसहित अन्तिमीकरण गरिन्छ ।
३. परामर्शदाता संस्था र परीक्षकको छनौट : कार्यसम्पादन परीक्षणको कार्य बाह्य र प्रमाणिक परीक्षण भएको हुँदा तेस्रो पक्षबाट हुने मूल्याङ्कनको अवधारणाबमोजिम परामर्श सेवामार्फत् स्वतन्त्र संस्था/व्यक्तिहरूबाट परीक्षण ढाँचा, परीक्षण साधन र मार्गदर्शनको आधारमा परीक्षण गर्न सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा नियमावली २०६४ बमोजिम परामर्शदाता संस्थाको छनौट गरिन्छ । निर्धारित योग्यता र अनुभव भएका व्यक्तिहरूलाई परीक्षकको

रूपमा छनौट गरिन्छ । यसका लागि सेवा निवृत्त वा विश्वविद्यालयका विज्ञ वा स्वतन्त्र अनुसन्धानमा संलग्न जनशक्तिहरूलाई स्वतन्त्र अनुसन्धानकर्ताको मान्यतामा छनौट एवम् नियुक्ति गरिन्छ ।

४. क्षमता विकास : शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रले तयार गरेको ढाँचा र प्रक्रियामा स्थानीय तहका पदाधिकारी र शिक्षा अधिकृतहरूलाई जिल्लास्तरमा एक दिवसीय अभिमुखीकरण तालिम कार्यशालाको माध्यमबाट कार्यसम्पादन परीक्षणको अवधारणा र कार्यक्रम तथा प्रक्रिया र जिम्मेवारीको विषय वस्तुमा जानकारी र छलफल गराई क्षमता विकास गरिन्छ । यसै गरी अभिमुखीकरण तालिम कार्यशालाको माध्यमबाट परीक्षक तथा परामर्शदाता संस्थाका जनशक्तिको क्षमता विकास गरिन्छ । साथै परीक्षकले स्थानीय तहको संयोजन र समन्वयमा परीक्षण गरिने विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरूका लागि स्थानीय स्तरमा अभिमुखीकरण बैठक आयोजना गरी परीक्षणको कार्ययोजना निर्माण गरिन्छ ।

२.१.६ ख : परीक्षण चरण (Auditing Phase)

१. परिचय तथा अभिमुखीकरण : विद्यालय स्तरमा स्थानीय सरोकारवालाहरूसहितको सहभागितामा परीक्षण सुरु गर्नुपूर्व कार्यसम्पादन परीक्षणका लागि परिचयात्मक बैठक राखी परीक्षणको महत्त्व, संवेदनशीलता, विधि र प्रक्रिया तथा सम्बद्ध पक्षको जिम्मेवारीका विषयमा छलफल गरिन्छ । यसले गर्दा सहयोगात्मक र उद्देश्यमूलक रूपमा परीक्षण गर्न सजिलो हुन्छ । यसपछि परीक्षण कार्यमा पुष्ट्याइँका लागि आवश्यक पर्ने प्रमाण अभिलेखहरू सङ्कलन गर्ने प्रक्रिया र विद्यालयको समग्र पक्षहरूको सूक्ष्म रूपमा स्थलगत अवलोकन गरिन्छ ।
२. तथ्याङ्क र सूचना सङ्कलन: यस प्रक्रियामा परीक्षणको प्रक्रियामा साधनमा भएका क्षेत्र र सूचकको आधारमा सूचना सङ्कलन गरिन्छ । ती सूचनाहरूको अन्य स्रोतबाट जानकारी जाँच गरी प्रमाणीकरण गरिन्छ र साधनको प्रयोग गरी अङ्कन विश्लेषण र प्रतिवेदन कार्य गरिन्छ ।
३. प्रतिवेदन तयारी : परीक्षण र प्रतिवेदनसँगै सो परीक्षणको अनुगमन र सम्परीक्षण गरी प्रमाणीकरण गरिन्छ र तत्काल पृष्ठपोषणको माध्यमबाट

अन्तिमीकरण गरिन्छ । यसपछि सो परीक्षणका प्रतिवेदन तीन प्रति तयार गरी प्रमाणित गरी गराई एक प्रति विद्यालयमा, एक प्रति स्थानीय तहमा र एक प्रति सम्बन्धित संस्थामार्फत् शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रमा बुझाउने प्रक्रिया हुन्छ ।

२.१.६ ग : परीक्षणपश्चात्को चरण (Post Auditing Phase):

१. विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन प्रतिवेदनहरूको सङ्कलन : परीक्षण तथा सम्परीक्षण कार्यपछि शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रले देशभरिका परीक्षण प्रतिवेदन सङ्कलन गरी सोको आधारमा पहिले नै तयार गरेको कार्यसम्पादन परीक्षण सफ्टवेयर (Performance Audit Software) मा तथ्याङ्क प्रविष्टी गरिन्छ । देशभरिका सबै विद्यालयहरूको तथ्याङ्क एकीकृत गरी विस्तृत तथ्याङ्क विश्लेषण गरिन्छ ।
२. प्रतिवेदन लेखन : तथ्याङ्क एकीकरण, शुद्धीकरण र विश्लेषणपछि स्थानीय तहगत, प्रदेशगत र राष्ट्रिय प्रतिवेदन तयारी र लेखन गरिन्छ । यस कार्यमा केन्द्रको परामर्श र सहजीकरणमा परामर्शदाता संस्थाबाट स्वतन्त्ररूपमा प्रतिवेदन लेखन गरिन्छ ।
३. प्रतिवेदनको अन्तिमीकरण : तयार भएका प्रतिवेदनहरूको प्रमाणीकरणपछि शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय मातहतको शिक्षा नीति निर्धारण समितिमा पेश गरी सार्वजनिकीकरण गरिन्छ । साथै विद्यालय, स्थानीय तह, प्रदेश र केन्द्रीय निकायहरूले गर्नुपर्ने गर्न सकिने नीतिगत र व्यवहारिक सुधारका उपायहरू विशिष्ट रूपमा प्रस्तुत गरी सुभाब आदान प्रदान गरिन्छ । उक्त विधि तथा प्रक्रियामा रही स्वतन्त्ररूपमा विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षण गरी नेपालको शिक्षा प्रणालीमा ठोस सुधारका लागि पहल गरिन्छ ।

परिच्छेद ३ :

विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षण नतिजाको विश्लेषण

३.१ परिचय

अधिल्ला खण्डहरूमा विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणको सैद्धान्तिक आधार, यसको पृष्ठभूमि, नेपालमा कार्यसम्पादन परीक्षणको अभ्यास किन र कहिलेबाट शुरु गरियो, यस कार्यको थालनी के प्रयोजनका लागि गरिएको थियो ? जस्ता विषयका आधारमा कार्यसम्पादन परीक्षणका सम्बन्धमा अहिलेसम्मको अवस्था उल्लेख गरिएको छ । पद्धतिगत, संस्थागत र शैक्षिक रूपमा सरोकारवलाहरूलाई हुने फाइदाका बारेमा चर्चा भै सकेको छ । परीक्षणको विधि र प्रक्रिया सविस्तार अधिल्लो खण्डमा उल्लेख छ । यस खण्डमा सात ओटै प्रदेशको प्रतिनिधित्व हुनेगरी आ.व. २०७६/०७७ मा शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रबाट परीक्षण गरिएका वि.स. २०७६ मा एसइमा सहभागी भएका ८९९ सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूबाट प्राप्त सूचना तथा जानकारीका आधारमा जानकारी, व्याख्या र विश्लेषण प्रस्तुत गरिएको छ । परीक्षणमा प्रदेश एक र कर्णाली प्रदेशबाट दुई दुई र अरू प्रदेशबाट एकएक जिल्ला गरी जम्मा नौ ओटा जिल्ला समेटिएको छ । नौ जिल्लाका १०० ओटा स्थानीय तह छन् । जुन जिल्लाहरू छनोट गरिएका थिए ती जिल्लाअन्तर्गतका सबै सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण सम्पन्न गरिएको थियो ।

परीक्षणका साधनबाट प्राप्त जानकारीका आधारमा विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणको समग्र नतिजा प्रस्तुत गरीएको छ । परीक्षण गरिएका जिल्लाको जिल्लागत तुलनात्मक अवस्था र जिल्लाभित्रका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्थासमेत प्रस्तुत गरिएको छ । स्थानीय तहभित्रका विद्यालयहरूको समग्र नतिजा अनुसूचीमा दिइएको छ । विद्यालय, स्थानीय तह र जिल्लाको छनोट समानुपातिक नभएकाले प्रदेशगत तुलना भने यस विश्लेषणमा समावेश छैन ।

कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजाबाट विद्यालयगत, स्थानीय तहगत र जिल्लागत अवस्थाको जानकारी लिन सकिन्छ । विद्यालय, स्थानीय तह र जिल्लालाई आफू र आफूअन्तर्गतका विद्यालयको अवस्था जानकारी लिने पर्याप्त आधार प्रस्तुत गरिएको छ । यसबाट सङ्घीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारलाई नीतिगत निर्णय लिन सहयोग हुने अपेक्षा गर्न सकिन्छ । त्यसै गरी सम्बन्धित सबै सरोकारवालाले प्रस्तुत विषयवस्तुबाट थप सूचना तथा जानकारी प्राप्त गर्ने र कुन कुन विषयक्षेत्रमा सबलता छ तथा कुन कुन विषय क्षेत्रमा दुर्बलता वा कमजोरी छ, सोको जानकारी प्राप्त गरी सुधार गर्ने पर्याप्त जानकारीहरू दिइएको छ । सम्बन्धित र अन्य सोही प्रकृतिका विद्यालयहरूका लागि स्व:मूल्याङ्कनको आधार मिल्छ । विद्यालयको समग्र परिवेश सुधार गरी विद्यार्थीको सिकाइलाई थप व्यवस्थित र व्यवहारिक बनाउन यस प्रकारका परीक्षणका नतिजा उपयोगी हुने देखिन्छ । यी नतिजाहरू विद्यार्थीहरूको सिकाइको उपयुक्त वातावरण निर्माण तथा विकास गर्न निकै उपयोगी हुने मानी तल विश्लेषणसहित नतिजा प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.२ कार्यसम्पादन परीक्षणको समग्र औसत नतिजा

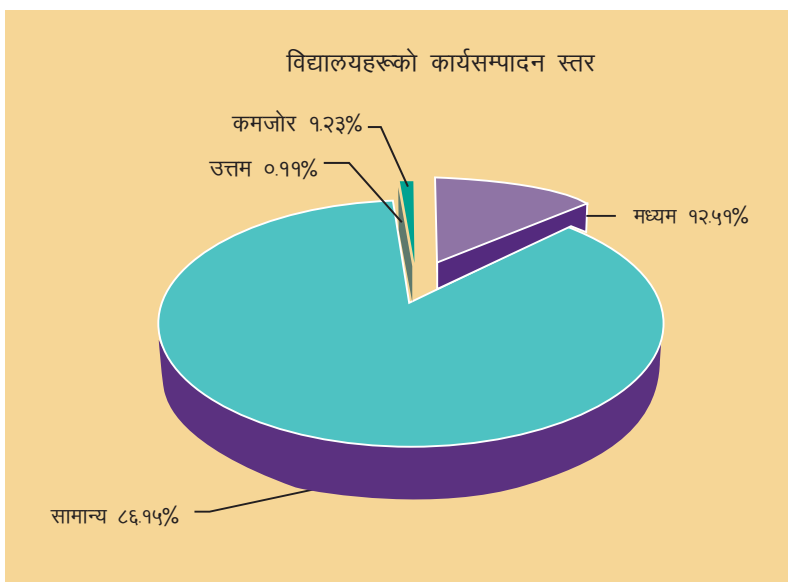
तल समावेश गरिएको तालिका र चित्रहरूमा कार्यसम्पादन परीक्षण गरिएका ८९९ विद्यालयहरूको समग्र स्तर (उत्तम, मध्यम, सामान्य र न्यूनको) स्थिति प्रस्तुत गरिएको छ । प्रस्तुत तालिका र चित्रहरूको सहयोगमा नेपालका विद्यालयहरूको समग्र अवस्थाको परिदृश्य अवगत गर्न सकिन्छ ।

तालिका ३.२ क : सङ्ख्याका आधारमा विद्यालयहरूको समग्र अवस्था र स्तर

क्रम सङ्ख्या	स्तर	सङ्ख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	कमजोर	११	१.२	०-४० कमजोर (प्रतिशत)
२	सामान्य	७७५	८६.२	४०-७० सामान्य (प्रतिशत)
३	मध्यम	११२	१२.५	७०-९० मध्यम (प्रतिशत)
४	उत्तम	१	०.१	९०- १०० उत्तम (प्रतिशत)
जम्मा			१००	

कार्यसम्पादन परीक्षणका लागि तयार गरिएका साधन र परीक्षण खाकामा विद्यालयहरूको स्तर निर्धारण गर्ने आधार प्रस्तुत गरिएको छ । जसअनुसार चालिस प्रतिशतभन्दा कम (०-४०) प्राप्त गर्ने विद्यालयहरू कमजोर प्रकृतिका मानिन्छन् । त्यसै गरी चालिसदेखि सत्तरीमुनि (४०-७०) प्रतिशतसम्म प्राप्त गर्ने विद्यालयहरू सामान्यमा पर्दछन् भने, सत्तरीदेखि नब्बेमुनि (७०-९०) प्रतिशतसम्म प्राप्त गर्ने मध्यम स्तरमा र नब्बेदेखि सय प्रतिशत (९०-१००) प्राप्त गर्ने उत्तम स्तरमा पर्दछन् । माथि तालिकामा प्रस्तुत भएका विषय वस्तुलाई सरलीकृत रूपमा तलको वृत्तचित्रमा समेत प्रस्तुत गरिएको छ ।

रेखाचित्र ३.२ क : सङ्ख्याका आधारमा विद्यालयहरूको समग्र अवस्था र स्तर

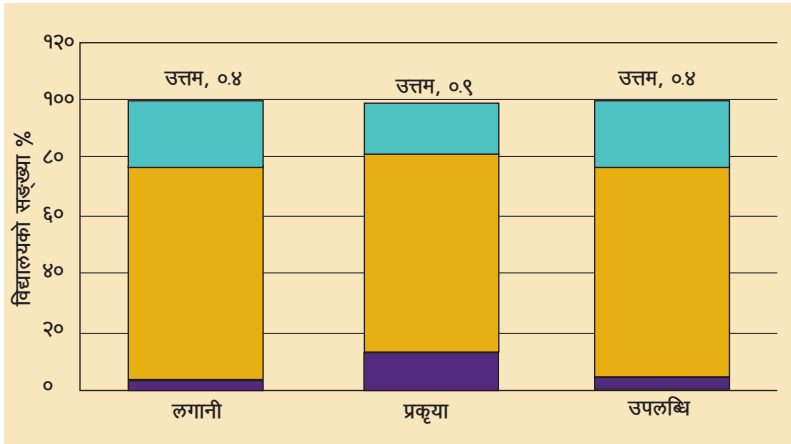
माथिको तालिका र वृत्तचित्रले प्रस्तुत गरेका तथ्याङ्कअनुसार अधिकांश विद्यालयहरू (८९९ मा ७७५) अर्थात् ८६.२% सामान्य अवस्थाका छन् । करिब १० भागमा एकभाग जस्तो (१२.५%) मध्यममा परेका छन् भने उत्तम र कमजोरमा भने नगण्य सङ्ख्याका विद्यालय रहेका छन् भन्नाले ८९९ मा क्रमशः १ र ११ को सङ्ख्यामा मात्र यस वर्गमा परेका छन् ।

तलको तालिकामा परीक्षणका प्रमुख विषय क्षेत्र लगानी, प्रक्रिया र उपलब्धिका आधारमा परीक्षणको नतिजा उल्लेख गरिएको छ । तालिकाअनुसार कमजोर, सामान्य र मध्यम कति प्रतिशत विद्यालयहरू छन् भनेर जानकारी लिन सकिन्छ ।

तालिका ३.२ ख : लगानी, प्रक्रिया र उपलब्धिका आधारमा तुलनात्मक अवस्था (प्रतिशतमा)

स्तर	लगानी	प्रक्रिया	उपलब्धि	स्तर निर्धारणको आधार
कमजोर	४.२	१३.५	४.९	०-४०% कमजोर
सामान्य	७४.०	६८.२	७२.६	४०-७०% सामान्य
मध्यम	२१.३	१७.४	२२	७०-९०% मध्यम
उत्तम	०.४	०.९	०.४	९०-१००% उत्तम
जम्मा प्रतिशत १००	१००	१००	१००	

रेखाचित्र ३.२ ख : लगानी, प्रक्रिया र उपलब्धिका आधारमा तुलनात्मक अवस्था (प्रतिशतमा)

माथिका ३.२ ख को रेखाचित्र र तालिकाअनुसार तिनैओटा विषय क्षेत्र अर्थात् लगानी, प्रक्रिया र उपलब्धिमा सामान्य किसिमले सञ्चालन भएका विद्यालय दुई तिहाइभन्दा बढी रहेका देखिन्छन् । त्यसै गरी मध्यम प्रकृतिका विद्यालय पाँच भागमा एक भाग जस्तो छन् भने कमजोर प्रकृतिका निकै न्यून देखिएका छन् । उत्तम प्रकृतिका विद्यालयको अवस्था नगन्य नै छ । परीक्षण गरिएका विद्यालयहरूको समग्र

अवस्थाले हाम्रा सबैजसो सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूले सामान्य अवस्थाको कार्यसम्पादन गरिरहेका छन् । सबै विद्यालयहरूलाई उत्तम अवस्थामा पुऱ्याउन अभै धेरै मिहिनेत गर्नुपर्ने देखिन्छ भन्ने बुझिन्छ ।

३.३ कार्यसम्पादन परीक्षणको क्षेत्र र उपक्षेत्रगत नतिजा

तलको तालिकमा कार्यसम्पादन परीक्षण सम्पन्न गरिएका ८९९ सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको क्षेत्रगत र उपक्षेत्रगत कार्यसम्पादन परीक्षणको औसत नतिजा प्रतिशत प्रस्तुत गरिएको छ । जसअनुसार क्षेत्र र क्षेत्रअन्तर्गतका उपक्षेत्रगत पूर्णाङ्कअनुसारको औसत र औसत प्रतिशत प्रस्तुत छ । परीक्षणका साधन र शैक्षिक निकाय कार्यसम्पादन परीक्षणको ढाँचामा दिइएअनुसार लगानी, प्रक्रिया, उपलब्धि र सेवा पुऱ्याइएका विद्यार्थी सङ्ख्याका लागि क्रमशः २५%, ३०%, ४०% र ५% भार प्रदान गरिएको छ ।

कार्यसम्पादन परीक्षणका साधनमा उल्लेख भएअनुसार लगानीअन्तर्गतका उपक्षेत्रहरूमा भौतिक संरचना, शिक्षक व्यवस्थापन, समुदायको सहभागिता र लगानी पर्दछन् । शैक्षिक प्रक्रियाको क्षेत्रअन्तर्गत कक्षा शिक्षण, विद्यार्थी मूल्याङ्कन, शिक्षकको पेसागत विकास, नेतृत्व तथा व्यवस्थापन र अतिरिक्त क्रियाकलाप पर्दछ । उपलब्धि क्षेत्रभित्र विद्यार्थीको विद्यालयमा नियमितता, कक्षा दोहोऱ्याउने दर र छाड्ने दर पर्दछ । त्यसै गरी सिकाइ उपलब्धिमा सेवाग्राही सन्तुष्टि र शिक्षकको पेसागत सन्तुष्टि छन् । यस प्रकार लगानीमा चार, प्रक्रियामा पाँच र उपलब्धिमा चार उपक्षेत्र कायम गरिएको छ । ती प्रत्येक उपक्षेत्रका पूर्णाङ्क, प्राप्ताङ्क र प्राप्ताङ्क प्रतिशत दिइएको छ ।

तालिका नं ३.३ कार्यसम्पादन परीक्षणको क्षेत्र र उपक्षेत्रगत नतिजा

क्षेत्र	उपक्षेत्र	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	%	भारगत अङ्क	स्तर
लगानी (I) २५%	भौतिक संरचना	४८.०	२७.९	५८.३	१५.३	सामान्य
	शिक्षक	२१.०	१५.३	७२.९		
	समुदायको सहभागिता र लगानी	१२.०	६.२	५१.३		
	जम्मा	८१.०	४९.४	६१.०		
प्रक्रिया (P) ३०%	कक्षा शिक्षण	३०.०	१४.१	४७.०	१७.०	सामान्य
	विद्यार्थी मूल्याङ्कन	१८.०	१०.४	५७.५		
	शिक्षकको पेसागत विकास	२१.०	८.९	४२.४		
	नेतृत्व र व्यवस्थापन	५१.०	३२.२	६३.०		
	अतिरिक्त क्रियाकलाप	१८.०	११.५	६३.९		
	जम्मा	१३८.०	७७.०	५५.८		
उपलब्धि (A) ४०%	नियमितता र कक्षा दोहोर्न्याउने तथा छाड्ने दर	१८.०	९.२	५१.२	२३.९	सामान्य
	सिकाइ उपलब्धि	१५.०	९.४	६२.७		
	सेवाग्राही सन्तुष्टि	६.०	४.१	६८.८		
	शिक्षकको पेसागत सन्तुष्टि	६.०	४.१	६८.३		
	जम्मा	४५.०	२६.९	५९.७		
सेवा प्रदान गरिएको विद्यार्थी सङ्ख्या (N) ५%		५.०	३.५	७०.०	३.५	
कुल जम्मा (I+P+A+N) = १००%			१५६.८	६०.०	५९.७	सामान्य

माथिको तालिकामा उल्लेख भएअनुसार लगानी, प्रक्रिया, उपलब्धि र विद्यार्थी सङ्ख्यामा क्रमशः ६१ प्रतिशत, ५५.८ प्रतिशत, ५९.७ र ७० प्रतिशत नतिजा देखिन्छ । उपक्षेत्रगत रूपमा हेर्दा शिक्षकसँग सम्बन्धित विषयमा तुलनात्मक रूपमा राम्रो (७२.९) देखिन्छ । जसमा शिक्षकको योग्यता, शिक्षक विद्यार्थी अनुपात, लैङ्गिक पक्ष आदि पर्दछन् ।

माथिको तालिकाअनुसार सबैभन्दा कमजोर उपक्षेत्रमा शिक्षकको पेसागत विकास (४२.४) देखिन्छ । उपक्षेत्रगत अवस्थाको तुलना गर्दा लगानीअन्तर्गत शिक्षकमा गरिएको लागनी उत्कृष्ट देखिन्छ भने भौतिक व्यवस्थापन र सामुदायिक सहभागिताको अवस्था क्रमशः कम हुँदै गएको छ । त्यसै गरी प्रक्रियाअन्तर्गत अतिरिक्त क्रियाकलाप, नेतृत्व र मूल्याङ्कनको अवस्था उस्तै-उस्तै देखिएको छ भने शिक्षकको पेसागत विकास नै यसको सबैभन्दा कमजोर पक्ष हो । उपलब्धिका उपक्षेत्रगत नतिजामा विद्यार्थीको विद्यालयमा नियमितता, कक्षा दोहो-न्याउने तथा छाड्ने दर र सिकाइ उपलब्धिको अवस्था कमजोर देखिन्छ ।

३.४ विद्यालयहरूको स्तरको जिल्लागत तुलना

तलको तालिकामा जिल्लागत नतिजा प्रस्तुत गरिएको छ । जसमा क्षेत्रगत नतिजाका अतिरिक्त जिल्लागत स्तरसमेत देखाइएको छ । जिल्लागत विद्यालय सङ्ख्यामा कति कमजोर, कति सामान्य, कति मध्यम र कति उत्तममा परे भन्ने जानकारी दिइएको छ । यसलाई जिल्लागत प्रतिशत निर्धारण गरी प्रस्तुत गर्दा तुलनात्मक अवस्था अवगत हुने अब्बल सामग्री बन्ने देखिन्छ ।

तालिका नं ३.४ विद्यालयहरूको स्तरको जिल्लागत तुलना

जिल्ला	जम्मा विद्यालय	कमजोर	सामान्य	मध्यम	उच्चतम	औसत प्राप्ताङ्क
कास्की	११३		८२	३०	१	६४.७९
दाङ	९१	१	७५	१५		६२.२२
सोलुखुम्बु	४०		३७	३		६०.१३
कैलाली	१६१		१४६	१५		५९.८

मकवानपुर	९३	१	७४	१८		५९.३२
सुर्खेत	९२		८५	७		५८.९४
मोरङ	१६४	३	१४३	१८		५७.९८
कालिकोट	६०	१	५७	२		५७.६
सर्लाही	८५	५	७६	४		५४.१९
जम्मा	८९९	११	७७५	११२	१	

माथिको तालिका नं. ३.४ अनुसार कार्यसम्पादन भएका ९ ओटा जिल्लाहरूमध्ये सबैभन्दा धेरै विद्यालय (१६४) मोरङ जिल्लामा र सबैभन्दा कम (४०) विद्यालय सोलुखुम्बु जिल्लामा रहेका छन्। सर्लाहीमा कमजोर विद्यालयको संख्या तुलनात्मक रूपमा अन्य जिल्लाको भन्दा धेरै ५ ओटा देखिन्छ भने सोलुखुम्बु, कास्की, कैलाली र सुर्खेतमा कुनै पनि विद्यालय कमजोर समूहमा परेका छैनन्। कमजोर विद्यालयको सङ्ख्या धेरै भएको अर्को जिल्ला मोरङ हो जहाँ ३ विद्यालय कमजोर अवस्थाका छन्। सामान्य स्तरका विद्यालय सबैभन्दा बढी (९५.०%) कालिकोटमा देखिएको छ। परीक्षण गरिएका ८९९ विद्यालयहरूमध्ये एउटामात्र विद्यालय उत्तम स्तरमा परेको पाइएको छ। त्यो विद्यालय कास्की जिल्लामा पर्छ।

जिल्लागत तुलनालाई उत्तम र मध्यम स्तरका आधारमा तुलना गर्दा कास्की प्रस्तुत नौ जिल्लामध्ये राम्रो देखिन्छ। त्यसै गरी मकवानपुर दोस्रो स्तरमा रहेको देखिन्छ।

३.५ जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहहरू (पालिका) को स्तरको तुलना

तलका विभिन्न अनुच्छेदहरूमा जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहभित्रका विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनको नतिजाको आधारमा तुलनात्मक अवस्था प्रस्तुत गरिएको छ। तुलनात्मक अवस्था प्रस्तुत गर्दा प्रत्येक स्थानीय तहको प्राप्ताङ्क, विद्यालय सङ्ख्या, स्तर र स्तरको क्रम दिइएको छ।

३.५.१ सोलुखुम्बु जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीयतहको तुलनात्मक अवस्था

सोलुखुम्बु जिल्लाका ८ ओटा पालिकाका जम्मा ४० विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षण गरिएको थियो।

तलको तालिकामा सोलुखुम्बु जिल्लाअन्तर्गत पर्ने आठओटा स्थानीय तहको विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजा प्रस्तुत गरिएको छ । तालिकामा प्रत्येक स्थानीय तहको प्राप्ताङ्क, विद्यालय सङ्ख्या, स्तर र स्तरको क्रम दिइएको छ ।

तालिका नं ३.५.१ सोलुखुम्बु जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीयतहको तुलनात्मक अवस्था

क्रम	पालिका	कमजोर	सामान्य	मध्यम	उत्तम	जम्मा	औसत प्राप्ताङ्क
१	नेचासल्यान गाउँपालिका		३	२		५	६५
२	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका		१			१	६४
३	माहाकुलुङ गाउँपालिका		३			३	६२
४	सोताङ गाउँपालिका		३			३	६२
५	लिखु पिके गाउँपालिका		३			३	६१
६	दुधकोशीका गाउँपालिका		१			१	५८
७	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका		१०	१		११	५८
८	दुधकोशी गाउँपालिका		१३			१३	५५
जम्मा			३७	३		४०	६०

माथिको तालिकाअनुसार सोलुखुम्बु जिल्लाको समग्र प्राप्ताङ्क ६० रहेको छ । यो कार्यसम्पादनको सामान्य स्तर हो । जिल्लाका सबै पालिकाहरूको अवस्था सामान्य रहेको पाइयो । विद्यालयगत रूपमा हेर्दा ३ ओटा विद्यालय मध्यम स्तरमा छन् । अन्य ३७ विद्यालयको कार्यसम्पादन स्तर सामान्य रहेको छ । यहाँ सामान्य भन्नाले चालिसदेखि माथि र सत्तरीदेखि मुनि (४०-७०) प्रतिशत प्राप्त गर्ने विद्यालयहरू हुन् । जिल्लाका सबै विद्यालयहरूको अवस्था ४६.७३ देखि ७७.७३ सम्म रहेको छ ।

खुम्बु पासाङ्लामु गाउँपालिकाको एउटा मात्र विद्यालय भएकाले सो विद्यालयको अङ्क नै पालिकाको अङ्क भएको छ । पालिकागत रूपमा न्यून ५५ (थुलुङ दुधकोशी नगरपालिका) र नेचासल्यान गाउँपालिकाको ६५ प्रतिशत रहेको छ । सबै विद्यालयको समग्र स्तर अनुसूचीमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.५.२ मोरङ जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

मोरङका १७ ओटा स्थानीय तहअन्तर्गतका १६४ ओटा विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण गरिएको छ । कार्यसम्पादन परीक्षण गरिएका १६४ विद्यालयमध्ये ३ ओटा विद्यालयहरूको अवस्था कमजोर रहेको छ । विराटनगर महानगरपालिकाको एक विद्यालयको सबैभन्दा कमजोर अवस्थामा रहेको पाइएको छ । जिल्लाका १८ ओटा विद्यालय मध्यम स्तरका र १४३ विद्यालयको अवस्था सामान्य रहेको छ । जिल्लाका विभिन्न पालिकाहरूको नतिजा तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं ३.५.२ मोरङ जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीयतहको तुलनात्मक अवस्था

क्रम	पालिका	कमजोर	सामान्य	मध्यम	उत्तम	जम्मा विद्यालय	औसत प्राप्ताङ्क
१	लेटाङ नगरपालिका		४	६		१०	६९
२	बुढीगंगा गाउँपालिका		५	१		६	६४
३	रतुवामाई नगरपालिका	१	१०	२		१३	६३
४	केराबारी गाउँपालिका		७	२		९	६२
५	मिक्लाजुङ्ग गाउँपालिका		८	१		९	६१
६	बेलबारी नगरपालिका		११			११	५९
७	सुन्दरहरैँचा नगरपालिका		९	२		११	५९
८	कानेपोखरी गाउँपालिका		८			८	५९
९	ग्रामथान गाउँपालिका		७	१		८	५९
१०	कटहरी गाउँपालिका		३			३	५९
११	बिराटनगर महानगरपालिका	१	२०	३		२४	५६
१२	उर्लाबारी नगरपालिका		९			९	५६
१३	रंगेली नगरपालिका		१२			१२	५५
१४	धनपालथान गाउँपालिका		५			५	५३
१५	पथरी शनिश्चरे नगरपालिका		११			११	५२

१६	जहदा गाउँपालिका		८		८	५१
१७	सुनवर्षी नगरपालिका	१	६		७	४५
जम्मा		३	१४३	१८	१६४	५८

परीक्षण गरिएका १६% विद्यालयको औसत अङ्क ५८ प्रतिशत छ । जिल्लाका १८ विद्यालयमात्र मध्यम स्तर र १४३ विद्यालय सामान्य रहेकाले जिल्लाको अवस्था पनि सामान्य रहेको छ । कमजोर भएको विद्यालयले १९ प्रतिशत मात्र अङ्क प्राप्त गरेको छ भने सबैभन्दा राम्रो अवस्थामा भएको विद्यालयले ८५ अङ्क प्राप्त गरेको छ । कमजोर र राम्रो विद्यालयकोबीचमा धेरै भिन्नता रहेको छ । सबैभन्दा राम्रो र कमजोर दुवै विद्यालय एउटै पालिकामा रहेका छन् । समग्रमा लेटाङ नगरपालिकाका विद्यालयका १० विद्यालयमध्ये ६ विद्यालय मध्यम अवस्थामा रहेका छन् भने सुनवर्षी नगरपालिकाका ७ विद्यालयमध्ये एउटा कमजोर र ६ ओटा सामान्य रहेका छन् । लेटाङका विद्यालयको अवस्था राम्रो (६९.४%) र सुनवर्षी नगरपालिका विद्यालयको अवस्था कमजोर (४५.१%) रहेको देखिन्छ ।

३.५.३ सर्लाही जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

सर्लाही जिल्लाका ओटा २० स्थानीय तहअन्तर्गतका ८३ ओटा विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षण गरिएको थियो । पालिकाहरूमा विद्यालयको वितरणमा असमानता रहेको छ । लालबन्दी नगरपालिकामा १० विद्यालय रहेका छन् भने धनकौल गाउँपालिकामा एउटा मात्र विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षण गरिएको छ । पालिकाअनुसार विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणको तुलना तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । तालिकामा प्रत्येक स्थानीय तहको प्राप्ताङ्क, विद्यालय सङ्ख्या, स्तर र स्तरको क्रम दिइएको छ ।

तालिका नं ३.५.३ सर्लाही जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

क्रम	स्थानीय तह	कमजोर	सामान्य	मध्यम	उत्तम	जम्मा	औसत प्राप्ताङ्क
१	हरिपुर नगरपालिका		४			४	६४
२	बागमती नगरपालिका		४	१		५	६३
३	ब्रह्मपुरी गाउँपालिका		२	१		३	६०
४	लालबन्दी नगरपालिका		९	२		११	५८
५	मर्लगावा नगरपालिका		६			६	५७
६	पर्सा गाउँपालिका		३			३	५५
७	बलरा नगरपालिका		५			५	५५
८	हरिपुरवा नगरपालिका		४			४	५२
९	कौडेना गाउँपालिका		२			२	५१
१०	बरहथवा नगरपालिका	१	४			५	५१
११	ईश्वरपुर नगरपालिका	१	६			७	५०
१२	चक्रघट्टा गाउँपालिका		३			३	४८
१३	रामनगर गाउँपालिका		२			२	४७
१४	हरिवन नगरपालिका	२	४			६	४७
१५	गोडेडा नगरपालिका		४			४	४३
१६	धनकौल गाउँपालिका		१			१	४३
१७	विष्णु गाउँपालिका	१	१			२	४३
१८	बसबरिया गाउँपालिका		३			३	३९
१९	चन्द्रनगर गाउँपालिका		३			३	३७
२०	कविलासी नगरपालिका		६			६	३३
जम्मा		५	७६	४		८५	५४

सर्लाही जिल्लाका धेरै विद्यालयको अवस्था सामान्य रहेको पाइयो । कार्यसम्पादन परीक्षण सम्पन्न गरिएका ८५ विद्यालयको औसत अङ्क ५४ प्रतिशत छ । सबैभन्दा कमजोर विद्यालयको अङ्क ३८ र राम्रो विद्यालयको अङ्क ७९.७ सम्म रहेको छ । जिल्लाका ४ विद्यालय मध्यमस्तरका, ५ विद्यालय कमजोर र बाँकी विद्यालयको स्तर सामान्य छ । हरिपुर नगरपालिकाका औसत अङ्क राम्रो (६४.०%) र कविलासी नगरपालिकाको अवस्था कमजोर रहेको देखिन्छ जस्तो औसत प्राप्ताङ्क ३३ रहेको छ । धनकौल गाउँपालिकामा एउटा मात्र विद्यालय भएकाले उक्त विद्यालयको स्तरले नै पालिकाको स्तर प्रतिनिधित्व गरेको छ ।

३.५.४ मकवानपुर जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

मकवानपुर जिल्लाअन्तर्गतका दसओटा स्थानीय तहका ९३ ओटा विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण गरिएको थियो । जिल्लाको औसत अङ्क ५९.३२ रहेको छ । पालिकाअनुसारको विद्यालयको नतिजा तलको तालिकामा प्रस्तुत छ । तालिकामा प्रत्येक स्थानीय तहको प्राप्ताङ्क, विद्यालय सङ्ख्या, स्तर र स्तरको क्रम दिइएको छ ।

तालिका नं ३.५.४ मकवानपुर जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

क्रम	पालिका	कमजोर	सामान्य	मध्यम	उत्तम	जम्मा	औसत प्राप्ताङ्क
१	मकवानपुरगढी गाउँपालिका		३	५		८	६९
२	हेटौडा उपमहानगरपालिका		१६	१३		२९	६५
३	थाहा नगरपालिका		११			११	५९
४	भिमफेदी गाउँपालिका		८			८	५७
५	मनहरी गाउँपालिका		८			८	५७
६	बकैया गाउँपालिका		९			९	५६
७	बाग्मती गाउँपालिका		६			६	५२
८	ईन्द्रसरोवर गाउँपालिका		६			६	५०
९	कैलाश गाउँपालिका		४			४	५०
१०	राक्सिराङ्ग गाउँपालिका	१	३			४	४९
जम्मा		१	७४	१८		९३	५९

मकवानपुर जिल्लाका ९३ विद्यालयहरूमध्ये १८ विद्यालयको अङ्क मध्यमस्तरको रहेको छ भने बाँकी विद्यालयहरूको अवस्था सामान्य देखिएको छ । परीक्षण गरिएका ९३ विद्यालयको औसत अङ्क ५९ प्रतिशत छ । कमजोर समूहमा रक्सीराङ पालिकाको एक विद्यालय रहेको छ भने मध्यम स्तरमा पर्ने राम्रो विद्यालयको अङ्क ८४.४२ रहेको छ । मध्यम स्तरमा मकवारपुर उपमहानगरपालिका र मकवानपुरगढी गाउँपालिकाका विद्यालय मात्र रहेका छन् । धेरै विद्यालयको स्तर सामान्य भए पनि रक्सिराङ्ग गाउँपालिकाअन्तर्गतका ४ विद्यालयको अवस्था सबैभन्दा कमजोर (४९%) देखिएको र मकवानपुरगढी गाउँपालिकाका विद्यालयको अवस्था सबैभन्दा राम्रो (६९%) पाइएको छ ।

३.५.५ कास्की जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

कास्की जिल्लाका पाँचओटा स्थानीय तहअन्तर्गत रहेका ११३ ओटा माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण गरिएको थियो । सबै विद्यालयको औसत अङ्कका आधारमा कास्की जिल्लाको औसत अङ्क ६५ रहेको छ जसलाई सामान्य अवस्थाको रूपमा बुझिन्छ । जम्मा ११३ विद्यालयमध्ये एउटा विद्यालय उत्तम स्तरमा रहेको छ भने ३० ओटा विद्यालयको अवस्था मध्यम स्तरको रहेको छ । पालिकाअन्तर्गतका विभिन्न विद्यालयको अङ्कका आधारमा पालिकाको अङ्क तल तलको तालिकामा प्रस्तुत छ । तालिकामा प्रत्येक स्थानीय तहको प्राप्ताङ्क, विद्यालय सङ्ख्या, स्तर र स्तरको क्रम दिइएको छ ।

तालिका नं ३.५.५ कास्की जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

क्रम	पालिका	कमजोर	सामान्य	मध्यम	उत्तम	जम्मा	औसत प्राप्ताङ्क
१	अन्नपूर्ण गाउँपालिका		११	२		१३	६२
२	पोखरा लेखनाथ महानगरपालिका		४८	२१	१	७०	६५
३	माछापुच्छे गाउँपालिका		६	४		१०	६७
४	मादी गाउँपालिका		७	३		१०	६६
५	रूपा गाउँपालिका		१०			१०	५६
	जम्मा		८२	३०	१	११३	६५

कास्की जिल्लाका ११३ विद्यालयहरूमध्ये १ उत्तम, ३० मध्यम र बाँकी ८२ ओटा विद्यालयको अवस्था सामान्य देखिएको छ । परीक्षण गरिएका ११३ विद्यालयको कुल औसत अङ्क ६४.८ प्रतिशत छ । पालिकागत रूपमा १० ओटा विद्यालय भएको माछापुच्छ्रे गाउँपालिकाका विद्यालयको अवस्था राम्रो (कुल ६७ %) देखिएको छ । धेरै विद्यालयहरू सामान्य स्तरमै भए पनि रूपा गाउँपालिकाअन्तर्गतका विद्यालयको अवस्था कमजोर (५६%) देखिएको छ । उत्तम विद्यालयले ९४ अङ्क प्राप्त गरेको छ भने थोरै अङ्कको रूपमा पोखरा महानगर र रूपा गाउँपालिकाका विद्यालयको थोरै अङ्क ४४ रहेको छ ।

३.५.६ दाङ जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

दाङ जिल्ला १० ओटा स्थानीय तहअन्तर्गतका ९१ माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण गरिएको थियो । ९१ विद्यालयहरूमध्ये १ विद्यालय (राजपुर गापा) कमजोर, ७५ विद्यालय सामान्य र १५ विद्यालय मध्यमस्तरमा रहेका छन् । दाङ जिल्लाको समग्र नतिजा ६२.२२ रहेको छ । जिल्लाका १० पालिकाहरूको समग्र नतिजा (प्राप्ताङ्क, विद्यालय सङ्ख्या, स्तर, औसत अङ्क) तलको तालिकामा प्रस्तुत छ ।

तालिका नं ३.५.६ दाङ जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

क्रम	पालिका	कमजोर	सामान्य	मध्यम	उत्तम	सङ्ख्या	औसत प्राप्ताङ्क
१	गढवा गाउँपालिका		१	४		५	७५
२	शान्तिनगर गाउँपालिका		५	१		६	६७
३	घोराही		२०	५		२५	६५
४	राप्ती गाउँपालिका		५	१		६	६४
५	तुल्सीपुर		१७	३		२०	६१
६	बबई गाउँपालिका		६			६	६१
७	दंगीशरण गाउँपालिका		४			४	५८
८	बंगलाचुली गाउँपालिका		५			५	५७
९	लमही नगरपालिका		९			९	५७

१०	राजपुर गाउँपालिका	१	३	१		५	५४
जम्मा		१	७५	१५		९१	६२

माथिको तालिकाअनुसार स्थानीय तहहरूमध्ये गढवा गाउँपालिकाको राम्रो देखिएको छ । पाँच ओटा माध्यमिक विद्यालय भएको यस पालिकाको औसत प्राप्ताङ्क प्रतिशत ७५ छ र यो मध्यम समूहमा परेको छ । परीक्षण गरिएका ९१ विद्यालयहरूको औसत अङ्क ६२ प्रतिशत छ । एउटा विद्यालय ३९ अङ्क प्राप्त गरेर कमजोर स्तरमा परेको छ भने उच्चतम अङ्क प्राप्त गर्ने विद्यालयले ८२.३७ अङ्क प्राप्त गरेको छ । पालिकाअनुसारको तुलनामा राजपुर गाउँपालिकाअन्तर्गतका विद्यालयहरू अरूभन्दा कमजोर छन र समग्रमा पालिका स्तर सामान्य (५४%) देखिएको छ । शान्तिनगर गाउँपालिका दोस्रो राम्रो पालिकाको रूपमा (६७%) पाइएको छ ।

३.५.७ सुर्खेत जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

सुर्खेत जिल्लाका ९ ओटा स्थानीय तहअन्तर्गतका ९२ माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजा स्थानीय तहगत रूपमा तलको तालिकामा दिइएको छ । तालिकामा पालिकाको जम्मा औसत प्राप्ताङ्क, विद्यालय सङ्ख्या, प्रत्येक स्थानीय तहको स्तर र स्तरको क्रम प्रस्तुत गरिएको छ । शैक्षिक सरोकारवालाहरूलाई स्थानीय तहका विद्यालयहरूको अवस्थाको जानकारी तालिकाले दिन्छ । तालिकाबाट स्थानीय तहको स्तर र क्रमको सहजै जानकारी लिन सकिन्छ । किन कुनै पालिकाका विद्यालयहरूको अवस्था राम्रो र अरूको कमजोर भयो भन्ने जिज्ञासा उत्पन्न गराउँछ ।

तालिका नं ३.५.७ सुर्खेत जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

क्रम	पालिका	कमजोर	सामान्य	मध्यम	उत्तम	जम्मा	औसत प्राप्ताङ्क
१	बराहताल गाउँपालिका		८	१		९	६२
२	लेकबेशी नगरपालिका		७	२		९	६२
३	पञ्चपुरी नगरपालिका		७	१		८	६०
४	बीरेन्द्रनगर नगरपालिका		१७	२		१९	६०
५	चौकुने गाउँपालिका		८			८	५९

६	चिङ्गाड गाउँपालिका		७			७	५७
७	भेरीगंगा नगरपालिका		११			११	५७
८	सिम्ता गाउँपालिका		१०	१		११	५७
९	गुर्भाकोट नगरपालिका		१०			१०	५६
जम्मा			८५	७		९२	५९

तालिकामा प्रस्तुत तथ्याङ्कले सुर्खेत जिल्लाका सबै स्थानीय तहको अवस्था सामान्य भएको देखाएको छ । परीक्षण गरिएका ९२ विद्यालयको औसत अङ्क ५८.९ प्रतिशत छ । जिल्लाका ९२ विद्यालयमध्ये ७ विद्यालय मध्यम स्तरमा रहेका छन् । चार ओटा पालिकाका सबै विद्यालयको स्तर सामान्य मात्र रहेको छ । सबैभन्दा कम अङ्क प्राप्त गर्ने विद्यालयले ४६.०३ र धेरै अङ्क प्राप्त गर्ने विद्यालयले ७७.६ अङ्क प्राप्त गरेका छन् । पालिकाहरूमध्ये कम अङ्क गुर्भाकोट नगरपालिकाको ५६ र बराहताल गाउँपालिका र लेकवेसी नगरपालिकाको ६२ रहेको छ । पालिकागत रूपमा विद्यालयको स्तरमा धेरै भिन्नता नभए पनि मध्यम स्तरका विद्यालयहरू थोरै छन् । सामान्य स्तरमा परेका ८५ विद्यालयमध्ये ५० भन्दा कम अङ्क प्राप्त गर्ने विद्यालय १४ ओटा रहेका छन् ।

३.५.८ कालिकोट जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

कालिकोट जिल्ला सबै ९ ओटै स्थानीय तहअन्तर्गतका ६० माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजाका आधारमा स्थानीय तहहरूको औसत अवस्था तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । तालिकामा प्रत्येक पालिकाअन्तर्गत पर्ने विद्यालयहरूको औसत प्राप्ताङ्क, ती पालिकाअन्तर्गत पर्ने सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको सङ्ख्या, ती विद्यालयहरूले कार्सम्पादन परीक्षणबाट प्राप्त गरेको स्तर र तिनको स्तर क्रम प्रस्तुत गरिएको छ । तालिकाको अध्ययनबाट कालिकोट जिल्लाअन्तर्गतका कुन स्थानीय तहका विद्यालयको शैक्षिक प्रशासनिक अवस्था कस्तो छ भन्ने जानकारी लिन सकिन्छ । स्थानीय तहअन्तर्गतका प्रत्येक विद्यालयको स्तर अनुसूचीमा हेर्न सकिन्छ :

तालिका नं ३.५.८ कालिकोट जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

क्रम	पालिका	कमजोर	सामान्य	मध्यम	उत्तम	जम्मा	औसत प्राप्ताङ्क
१	तिलागुफा नगरपालिका		८	१		९	६४
२	खाँडाचक्र नगरपालिका		९			९	६०
३	महावै गाउँपालिका		५			५	६०
४	नरहरिनाथ गाउँपालिका		७	१		८	५८
५	रास्कोट नगरपालिका		४			४	५८
६	कालिका गाउँपालिका		४			४	५६
७	पचाल भरना गाउँपालिका		८			८	५५
८	पलाता गाउँपालिका		६			६	५०
९	सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका	१	६			७	५०
जम्मा		१	५७	२		६०	५७

माथिको तालिकाले कालिकोट जिल्लाका स्थानीय तहअनुसार विद्यालयहरूको अवस्था सामान्य देखाएको छ । परीक्षण गरिएका ६० विद्यालयको औसत अङ्क ५७ प्रतिशत छ । जिल्लाका २ विद्यालयको स्तर मध्यम रहेको छ भने ५७ विद्यालयको अवस्था सामान्य स्तरको रहेको छ । सबैभन्दा धेरै अङ्क प्राप्त गर्ने विद्यालयले ७६.४ र कम अङ्क प्राप्त गर्ने विद्यालयले ३९.१६ अङ्क प्राप्त गरेको छ । सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिकाको एउटा विद्यालय कमजोर अवस्थामा रहेको छ । जिल्लाका स्थानीय तहको औसत अङ्कमा पनि ६४ देखि ५० सम्म १४ अङ्कको भिन्नता रहेको छ । पालिकागत रूपमा तिलागुफा नगरपालिकाका विद्यालयको अवस्था समग्रमा राम्रो (६४%) र सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिकाका विद्यालयको अवस्था समग्रमा कमजोर (५०%) रहेको छ ।

३.५.९ कैलाली जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

कैलाली जिल्लामा १३ स्थानीय तहहरू रहेका छन् । सबै स्थानीय तहअन्तर्गतका १६१ सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजा

(प्राप्ताङ्क, विद्यालय सङ्ख्या, स्तर, औसत अङ्क) तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । तालिकामा प्रस्तुत जम्मा औसत प्राप्ताङ्क, तिनको स्तर, स्तर क्रमको अध्ययनबाट जिल्लाका पालिकाहरूको समग्र अवस्थाको जानकारी लिन सकिन्छ । सबै विद्यालयको अवस्था अनुसूचीमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं ३.५.९ कैलाली जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था

क्रम	पालिका	कमजोर	सामान्य	मध्यम	उत्तम	जम्मा	औसत प्राप्ताङ्क
१	गोदावरी नगरपालिका		१३	४		१७	६४
२	कैलारी गाउँपालिका		८	१		९	६३
३	मोहन्याल गाउँपालिका		७	२		९	६२
४	लम्कि चुहा नगरपालिका		१८	२		२०	६२
५	गौरीगंगा नगरपालिका		९	१		१०	६१
६	जोशीपुर गाउँपालिका		८			८	६१
७	बर्दगोरिया गाउँपालिका		४	१		५	६१
८	धनगढीउपमहानगरपालिका		२१	४		२५	६०
९	जानकी गाउँपालिका		११			११	५९
१०	चुरे गाउँपालिका		७			७	५८
११	घोडाघोडी नगरपालिका		१७			१७	५७
१२	टिकापुर नगरपालिका		१२			१२	५७
१३	भजनी नगरपालिका		११			११	५३
जम्मा			१४६	१५		१६१	६०

माथिको तालिकामा प्रस्तुत कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजाअनुसार कैलाली जिल्लाका सबै स्थानीय तहको अवस्था सामान्य देखिएको छ । सबैभन्दा राम्रो गोदावरी नगरपालिका ६४ र कमजोर भजनी नगरपालिकाको ५३ रहेको छ । जिल्लाका स्थानीय तहहरूको औसत कार्यसम्पादनको अवस्थामा करिब ११ अङ्कको भिन्नता देखिएको छ । विद्यालयगत रूपमा कुनै पनि विद्यालयको अवस्था कमजोर देखिएको छैन । सत्तरीभन्दा धेरै अङ्क ल्याउने मध्यम स्तरका विद्यालयको सङ्ख्या

१५ रहेको छ । सामान्य स्तरमा पर्ने विद्यालय १४६ ओटा रहेका छन् । धेरै अङ्क ल्याउने विद्यालयले ८२.९ र कम अङ्क ल्याउने विद्यालयको अङ्क ४१ रहेको छ । धेरै विद्यालय सामान्य अवस्थामा भए पनि १४ विद्यालयको अङ्क ५० भन्दा कम रहेको छ । धेरै विद्यालयको अङ्क ५० देखि ६० को बीचमा रहेको छ ।

३.६ स्थानीय तह र यसअन्तर्गतका विद्यालयहरूको अवस्था विश्लेषण

कार्यसम्पादन परीक्षण गरिएका नौ जिल्लाका सबै विद्यालयहरूको र तिनै विद्यालयको परीक्षण नतिजाका आधारमा माथिका क्षेत्रगत, उपक्षेत्रगत, जिल्लागत र स्थानीय तहगत विश्लेषण गरिएको छ । कुल ८९९ विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण सम्पन्न गरिएको थियो । ती सबै विद्यालयको नतिजाको कुल प्राप्ताङ्क अनुसूचीमा दिइएको छ । कुल प्राप्ताङ्कको गणना विधि माथि नै उल्लेख गरिएको छ । विभिन्न क्षेत्र तथा उपक्षेत्र र सूचकका आधारमा आएको प्राप्ताङ्कलाई निर्धारित भारका आधारमा कुल अङ्क हिसाब गरिएको छ । कतिपय विद्यालयको लगानी पक्ष कमजोर भए पनि प्रक्रियामा राम्रो गरेका पाइएको छ भने धेरै विद्यालयको लगानी पक्ष राम्रो हुँदा पनि प्रक्रिया र उपलब्धि कमजोर रहेको छ । धेरै कम मात्र विद्यालयहरूले उपलब्धिलाई प्राथमिकतामा राखेर काम गरिरहेका छन् भन्ने देखिन्छ । विद्यालयगत कार्यसम्पादनको नतिजामा निकै ठूलो भिन्नता रहेको छ र यसको नतिजामा पनि अस्वभाविक प्रकृतिको देखिन्छ । एउटै पालिकाभित्रका विद्यालयहरूबीचको कार्यसम्पादनको अन्तर पनि अस्वभाविक जस्तो देखिन्छ । परीक्षण गरिएका सबै विद्यालयको कुल प्राप्ताङ्क अनुसूचीमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

परिच्छेद ४: नतिजा, निचोड र सुभावहरू

खण्ड तीनमा प्रस्तुत तथ्य-तथ्याङ्कका आधारमा विश्लेषण गरी निकालिएका नतिजाहरूलाई यस खण्डमा सङ्क्षिप्त रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ । सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयका उल्लिखित कार्यसम्पादनका नतिजाका आधारमा निचोड र सुभावहरू प्रस्तुत गरिएको छ । सुभावहरू प्रस्तुत गर्दा सङ्घीय, प्रदेश र स्थानीय तीनै तहको सरकारले गर्नुपर्ने कामहरू प्रस्तुत गरिएको छ । ती सुभावहरू अन्य सरोकारवलाहरूका लागि पनि उपयोग हुने गरी प्रस्तुत छन् ।

४.१ प्रमुख नतिजाहरू (Findings)

शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रबाट आ.व. २०७६/७७ मा कार्यसम्पादन परीक्षण गरी अधिल्लो खण्डमा गरिएको विश्लेषणबाट प्राप्त प्रमुख नतिजाहरू बुँदागतरूपमा तल प्रस्तुत छ ।

- कार्यसम्पादन परीक्षणको समग्र औसत नतिजा : परीक्षण गरिएका अधिकांश विद्यालयहरूको (८९९ मा ७७५) कार्यसम्पादन स्तरको ८६.२% सामान्य समूहमा रहेका छन् । यसैगरी १२.५% प्रतिशत (११२) विद्यालयहरू कार्यसम्पादन स्तरको मध्यम समूहमा र एउटा विद्यालय मात्र उत्तम स्तरमा रहेको छ । कार्यसम्पादन स्तरको कमजोर समूहमा ११ ओटा अर्थात् १.२% विद्यालयहरू रहेका छन् । परीक्षण गरिएका विद्यालयहरूको समग्र अवस्थाले हाम्रा सबैजसो सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन स्तर सामान्य रहेको छ । विद्यालयहरूलाई सामान्यबाट मध्यम तथा उत्तम स्तरको अवस्थामा पुऱ्याउन अभै धेरै प्रक्रिया र उपलब्धिमा सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

- क्षेत्रगत नतिजा : विश्लेषणअनुसार तिनै क्षेत्र (लगानी, प्रक्रिया र उपलब्धि) मा सामान्य किसिमले सञ्चालन भएका विद्यालय दुई तिहाइभन्दा बढी देखिन्छन् । त्यसै गरी मध्यम प्रकृतिका विद्यालय करिव पाँच भागमा एक भाग जस्तो छन् । त्यसै गरी कमजोर प्रकृतिका विद्यालयहरू निकै न्यून छन् भने उत्तम प्रकृतिका विद्यालय नगन्य नै छन् । माथिको पहिलो बुँदामा उल्लेख भए जस्तै सबैजसो विद्यालयहरू सामान्य गतिमा सञ्चालन भै उपयुक्त गति लिन सकिरहेका छैनन् ।
- उपक्षेत्रगत नतिजा : कार्यसम्पादन परीक्षणका साधनमा उल्लेख भएअनुसार कार्यसम्पादन परीक्षणका उपक्षेत्रहरूमा लगानीमा चार, प्रक्रियामा पाँच र उपलब्धिमा चार उपक्षेत्र पर्दछन् । जसअनुसार लगानीअन्तर्गतका उपक्षेत्रहरूमा भौतिक संरचना, शिक्षकव्यवस्था, समुदायको सहभागिता र लगानी पर्दछ । शैक्षिक प्रक्रिया क्षेत्रअन्तर्गत कक्षा शिक्षण, विद्यार्थी मूल्याङ्कन, शिक्षकको पेसागत विकास, नेतृत्व तथा व्यवस्थापन र अतिरिक्त क्रियाकलाप पर्दछ । उपलब्धिमा विद्यार्थीको विद्यालयमा नियमितता र कक्षा दोहोर्‍याउने दर तथा छाड्ने दर, सिकाइ उपलब्धि, सेवाग्राही सन्तुष्टि र शिक्षकको पेसागत सन्तुष्टि पर्दछन् । उपक्षेत्रगत रूपमा शिक्षक व्यवस्थासँग सम्बन्धित विषयमा नतिजा तुलनात्मकरूपमा राम्रो (७२.९) देखियो । जसमा शिक्षकको योग्यता, शिक्षक विद्यार्थी अनुपात, लैङ्गिक पक्ष आदि पर्दछ । सबैभन्दा कमजोर उपक्षेत्रमा शिक्षकको पेसागत विकास (४२.४) पाइयो । उपलब्धिका उपक्षेत्रगत नतिजामा विद्यार्थीको विद्यालयमा नियमितता, कक्षा दोहोर्‍याउने र छाड्ने दर र सिकाइ उपलब्धिको अवस्था कमजोर रहेको पाइएको छ ।
- जिल्लागत तुलना : कार्यसम्पादनमा समावेश भएका नौ जिल्लाहरूमा सर्लाहीमा कमजोर विद्यालयको प्रतिशत तुलनात्मक रूपमा अरू जिल्लाको भन्दा धेरै (६.०%) देखिन्छ भने सोलुखुम्बु, कास्की, कैलाली र सुर्खेतमा कमजोर स्तरका विद्यालय देखिएन । दोस्रो धेरै कमजोर विद्यालय (१.८%) हुनेमा मोरङ देखिएको छ । सामान्य स्तरका विद्यालय सबैभन्दा बढी (९५.०%) कालिकोटमा देखिएको छ । परीक्षण गरिएका ८९९ विद्यालयहरूमध्ये एउटा मात्र विद्यालय (कास्की) उत्तम स्तरमा परेको पाइएको छ ।

- सोलुखुम्बु जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीयतहको तुलनात्मक अवस्था : सोलुखुम्बु जिल्लाअन्तर्गत पर्ने आठओटा स्थानीय तहमा सबैको नतिजा सामान्य पाइयो । मध्यमस्तरमासमेत कुनै स्थानीय तह देखिएका छैनन् । तथापि तीमध्ये सबैभन्दा राम्रो नेचासल्यान गाँउपालिका (६५.५%) र सबैभन्दा कमजोरमा थुलुङ दुधकोसी नगरपालिका (५५.४) पाइएको छ । जिल्लाका स्थानीय तहहरूको औसत कार्यसम्पादनको स्तरमा करिब १० अङ्कको भिन्नता देखिएको छ ।
- मोरङ जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीयतहको तुलनात्मक अवस्था : मोरङ जिल्लाअन्तर्गत पर्ने १७ ओटा स्थानीय तहअन्तर्गतका विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजाअनुसार सबै स्थानीयतहको अवस्था सामान्य रहेको पाइयो । सामान्यअन्तर्गत लेटाङ नगरपालिका सबैभन्दा राम्रो (६९.४%) र सुनवर्षी नगरपालिका सबैभन्दा कमजोर (४५.१%) पाइएको छ । जिल्लाका स्थानीय तहहरूको औसत कार्यसम्पादनको अवस्थामा करिब २४ अङ्कको भिन्नता देखिएको छ ।
- सर्लाही जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीयतहको तुलनात्मक अवस्था : सर्लाही जिल्लाका २० स्थानीय तहमा सबैको नतिजा सामान्य रहेको पाइयो । जिल्लाको औसत अङ्क ५४.२ प्रतिशत छ । त्यस जिल्लाका स्थानीय तहहरू ४३.२ देखि ६४ श्रेणी (Range) मा परेका छन् । सबै पालिकाहरू एउटै समूहमा परे तापनि हरिपुर नगरपालिका सबैभन्दा राम्रो (६४.०%) र धनकौल गाउँपालिका सबैभन्दा कमजोर (४३.२%) रहेका देखिन्छन् । जिल्लाका स्थानीय तहहरूको औसत कार्यसम्पादनको अवस्थामा करिब २१ अङ्कको भिन्नता देखिएको छ ।
- मकवानपुर जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीयतहको तुलनात्मक अवस्था : मकवानपुर जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीयतहहरूमा सबै स्थानीय तहको नतिजा सामान्य देखिएको छ । समग्र जिल्लाको औसत अङ्क ५९.३ प्रतिशत छ । जिल्लाका स्थानीय तहहरू ४८.७ देखि ६९.२ को श्रेणी (Range) मा परेका छन् । सबै स्थानीय तहहरू एउटै सामान्य समूहमा परे तापनि रक्सिराङ्ग गाउँपालिका सबैभन्दा कमजोर (४८.७%) देखिएको र मकवानपुर उपमहानगरपालिका सबै भन्दा राम्रो (६९.२%) रहेको पाइयो । जिल्लाका स्थानीय तहहरूको औसत कार्यसम्पादनको अवस्थामा करिब २० अङ्कको भिन्नता देखिएको छ ।

- कास्की जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीयतहको तुलनात्मक अवस्था : कास्की जिल्लाअन्तर्गत पर्ने पाँचवटा स्थानीय तहमा सबै स्थानीय तहको नतिजा सामान्य पाइयो । जिल्लाको औसत अङ्क ६४.८ प्रतिशत छ । सबै विद्यालय एउटै सामान्य समूहमा परे तापनि तीमध्येमा माछापुच्छे गाउँपालिका सबै भन्दा राम्रो (६६.६%) र रूपा गाउँपालिका सबैभन्दा कमजोर (५६.७%) रहेको पाइयो । जिल्लाका स्थानीय तहहरूको औसत कार्यसम्पादनको अवस्थामा करिब १० प्रतिशत अङ्कको भिन्नता देखिएको छ ।
- दाङ जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था : दाङ जिल्लाको औसत अङ्क ६४.८ प्रतिशत छ । दाङ जिल्लाअन्तर्गत पर्ने सबैजसो स्थानीय तहको कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजा सामान्य देखिएको छ, तथापि गढवा गाउँपालिका औसत प्राप्ताङ्क प्रतिशत ७५.४ प्राप्त गरी मध्यम समूहमा परेको छ । राजपुर गाउँपालिका अरूभन्दा कमजोर (५४.५%) देखिएको र शान्तिनगर पालिका दोस्रो राम्रो (६९.२%) पालिकाको रूपमा पाइएको छ । जिल्लाका स्थानीय तहहरूको औसत कार्यसम्पादनको अवस्थामा करिब १३ अङ्कको भिन्नता देखिएको छ ।
- सुर्खेत जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था : सुर्खेत जिल्लाका धेरै विद्यालयहरूको अवस्था सामान्य देखाएको छ । परीक्षण गरिएका ९२ विद्यालयको औसत अङ्क ५८.९ प्रतिशत छ । त्यस जिल्लाका विद्यालयहरू ५५.८ देखि ६२ प्रतिशतको श्रेणी (Range) मा परेका छन् । सबै पालिका एउटै समूह परे तापनि बराहताल सबैभन्दा राम्रो (६४.०%) र गुर्भा सबैभन्दा कमजोर (५५.८%) रहेको देखिन्छ । अन्य जिल्लाहरूको जस्तो यस जिल्लाका विद्यालयहरूको औसत प्राप्ताङ्क प्रतिशतमा ठूलो भिन्नता देखिएको छैन । पालिकाहरूको अङ्कमा करिब ६ अङ्कको भिन्नता छ ।
- कालिकोट जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक नतिजा : कालिकोट जिल्लाअन्तर्गत पर्ने सबै स्थानीय तहअन्तर्गतका माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजाका आधारमा ती तहहरूको औसत नतिजा ५७.१ प्रतिशत पाइएको छ । सो जिल्लाका सबै स्थानीय तहहरूको नतिजा सामान्य छ । त्यस जिल्लाका पालिकाहरू ६३.७ देखि ५०.३ को श्रेणी

(Range) मा परेका छन् । सबैभन्दा राम्रो तिलागुफा नगरपालिका (६३.७%) र सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका सबैभन्दा कमजोर (४३.३%) पाइएको छ । स्थानीय तहगत भिन्नता पनि निकै धेरै (करिब १३ प्रतिशत) भएको पाइएको छ ।

- कैलाली जिल्लाअन्तर्गतका स्थानीय तहको तुलनात्मक अवस्था : कैलाली जिल्लाका १३ स्थानीय तहका सबै स्थानीय तहअन्तर्गतका सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजाअनुसार जिल्लाको औसत प्राप्ताङ्क ५९.८ छ । जहाँ राजपुर भजनी नगरपालिका अरूभन्दा कमजोर (५३.४%) देखिएको र गोदावरी नगरपालिका सबैभन्दा राम्रो (६३.९%) पाइएको छ । जिल्लाका स्थानीय तहहरूको औसत कार्यसम्पादनको अवस्थामा करिब १० अङ्कको भिन्नता देखिएको छ ।

४.२ निचोड

कार्यसम्पादन परीक्षणको समग्र औसत नतिजा सामान्य देखियो । यसले हाम्रा सामुदायिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन स्तर सामान्य छ भन्ने जानकारी प्राप्त भएको छ । समग्र नतिजा, त्यसपछि क्षेत्रगत नतिजा र उपक्षेत्रगत नतिजा हेर्दै जाँदा उपक्षेत्रका केही विषय क्षेत्रमा तुलनात्मक रूपमा राम्रो देखिएको छ । सुधारको लागि ती क्षेत्रहरू नै आधार हुन सक्छन । उदाहरणका लागि शिक्षक व्यवस्थासँग सम्बन्धित विषयमा नतिजा तुलनात्मक रूपमा राम्रो तर सबैभन्दा कमजोर उपक्षेत्रमा शिक्षकको पेसागत विकास रहेको पाइयो ।

जिल्लागत तुलना हेर्दा सर्लाहीमा कमजोर विद्यालयको प्रतिशत निकै धेरै पाइयो भने सोलुखुम्बु, कास्की, कैलाली र सुर्खेतमा कमजोर समूहमा विद्यालय देखिएन । दोस्रो धेरै कमजोर विद्यालय (१.८%) हुनेमा मोरङ देखिएको छ । सामान्य स्तरका विद्यालय सबैभन्दा बढी (९५.०%) कालिकोटमा देखिएको छ । परीक्षण गरिएका विद्यालयहरूमध्ये कास्की जिल्लाको एउटा मात्र विद्यालय उत्तम स्तरमा परेको पाइएको छ । यसरी जिल्लागत विविधता निकै उच्च छ । एउटै नीति, मापदण्ड, प्रक्रिया, उही पाठ्यक्रम, तरिकाले छनोट भएका र न्यूनतम योग्यता एउटै भएका

शिक्षक हुँदाहुँदै यस प्रकारको भिन्नतालाई स्वभाविक मान्न सकिदैन । सबैलाई करिव एकै प्रकारको कार्यसम्पादनको अवस्थामा पुऱ्याउने सम्बन्धमा बहस हुनपछि भन्ने सन्देश यसले दिन्छ ।

कार्यसम्पादनमा भिन्नता एउटै जिल्लाका स्थानीय तहहरूबीचमा पनि देखिन्छ । सोलुखुम्बु जिल्लाका स्थानीय तहहरूको औसत कार्यसम्पादनको अवस्थामा करिव १० प्रतिशत अड्कको भिन्नता देखिएको छ । त्यसै गरी मोरङ जिल्ला २४, सर्लाही २१, मकवानपुर २०, कास्की १०, दाङ १३, कैलाली १०, सुर्खेत ६ र कालिकोटमा १३ प्रतिशतले भिन्नता पाइयो । सुर्खेतमा सबैभन्दा कम भिन्नता र मोरङमा सबैभन्दा बढीको भिन्नता देखिन्छ ।

अन्त्यमा, सबैजसो विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनको नतिजा सामान्य हुनु, विद्यालय, स्थानीय तह र जिल्लागत भिन्नता निकै ठूलो देखिनु यस परीक्षणका प्रमुख दुई नतिजा हुन् । यिनै विषय नै सुधारका लागि मार्गदर्शक हुनपर्ने देखिन्छ ।

४.३ सुभावहरू

कार्यसम्पादन परीक्षणका नतिजाको उपयोग सामान्यतया विद्यालयले नै कार्यान्वयनमा ल्याउने हो । विद्यालयले आफ्नो स्वःमूल्याङ्कन र अनुभूतिका आधारमा सुधार गर्ने हो । परीक्षण सकिएपछि परिक्षणकर्ताबाट विद्यालयका सरोकारवालासँग छलफल गर्दा नै धेरै पक्षको सम्बोधन भएको हुन्छ भन्ने मान्यतामा विद्यालयमा सुधारमा गतिविधि गरिएको हुनुपर्छ । तथापि नेपालका विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणबाट महत्वपूर्ण दुई सुधारका विषयवस्तु उजागर भएका छन । विद्यालयहरूबीचको कार्यसम्पादनको नतिजामा अस्वभाविक भिन्नता छ । एकै प्रकारको नीति, मापदण्ड, पाठ्यक्रम, एउटै न्यूनतम योग्यता भएका शिक्षक र तिनको विद्यालयमा व्यवस्था, एउटै मापदण्डका विद्यालयहरूको प्रावधान हुँदाहुँदै अस्वभाविक भिन्नता देखिएको विषयलाई गम्भिरतापूर्वक लिई त्यसलाई सम्बोधन गर्नु आवश्यक छ । धेरै विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनको स्तर सामान्य छ, थोरै मात्र विद्यालयको कार्यसम्पादन स्तर मध्यम रहेको छ । जम्मा ८९९ मध्ये एउटा मात्र विद्यालय उत्तम स्तरको हुनु समस्या हो । यिनै विषय प्रमुखरूपमा सङ्घीय सरकार, प्रदेश सरकार,

स्थानीय सरकार, विद्यालयहरू र अन्य सरोकारवलाहरूले आफूले गर्ने प्रयास र सुधारकालागि आधार बनाउनु पर्ने हुन्छ । सम्बन्धित सबैलाई उपयोग हुने गरी तल सुझावहरू समावेश गरिएको छ ।

४.३.१ विद्यालय

- स्व:मूल्याङ्कनबाट अनुभूति गरिएका विषयवस्तुलाई अधिकाधिक उपयोग गर्ने । यसका लागि विद्यालयमा शिक्षक स्टाफ, व्यवस्थापन समिति, अभिभावकबीचको संवाद आदि पक्षलाई सबल बनाउने ।
- परीक्षणका नतिजा उल्लिखित परीक्षणकर्ताबाट दिइएको प्रतिवेदनका आधारमा सुधारका प्रयास गर्ने । नतिजालाई आधार बनाई कार्य योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।
- विद्यालयहरूबीचको भिन्नताको सूची अध्ययन गरी आफ्नो विद्यालयसँग सम्बन्धित कमजोरीका विषयक्षेत्र पहिचान गरी ती विषयक्षेत्रका सुधारका प्रयास गर्ने ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रको समष्टिगत परीक्षण नतिजाअनुसार विद्यालय-समुदाय सम्बन्ध, शिक्षकको क्षमता र विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धिको निकै कमजोर देखिएको परिपेक्षमा आफ्नो विद्यालयको अवस्था पनि यसको सपेक्षतामा विश्लेषण गरी आवश्यक प्रक्रिया अवलम्बन गर्ने ।
- स्थानीय तह, प्रदेश र सङ्घीय सरकारका प्रबोधीकरण कार्यक्रम, क्षमता विकास जस्ता कार्यक्रममा सहभागी हुने र त्यसबाट सिकेका विषयवस्तु विद्यालयमा कार्यान्वयनमा ल्याउने ।

४.३.२ स्थानीय तह

- कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजाबाट पाइएको विद्यालयहरूबीचको कार्यसम्पादनको अस्वभाविक भिन्नतालाई कम गर्न आवश्यक प्रयास गर्ने ।
- आफ्नो पालिकाभित्रका सबै विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनको नतिजा जानकारीमा लिने । छलफल र बहस गरी सुधारका विषय क्षेत्र पहिचान गर्ने ।
- आफ्नो पालिकाभित्रका सबै विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनको नतिजालाई सबै विद्यालयकाबीचमा सार्वजनिक गर्ने ।

- कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजाका आधारमा सुधारको कार्य योजना बनाउने र कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउने ।
- कार्यसम्पादन परीक्षणका प्रमुख नतिजा अर्थात् सुधारका लागि विशेष प्रयास गरिनु पर्ने विषय क्षेत्र जस्तो विद्यालय-समुदाय सम्बन्ध, शिक्षकको क्षमता र विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धिको अवस्था निकै कमजोर रहेको जस्ता सम्बेदनशील नतिजालाई सम्बोधन गर्न वार्षिक कार्यक्रममा नै कार्यक्रम राखी आवश्यक र सम्भाव्य पहल गर्ने ।
- विद्यालयहरूबीचमा प्रतिस्पर्धाको वातावरण विकास गरी सुधारका लागि प्रोत्साहन गर्न आवश्यक वातावरण तयार गर्ने ।
- कार्य योजनाअनुसार भए नभएको प्रभावकारी रूपमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने । सोअनुसार सुधारका लागि आवश्यक प्रयास गर्ने ।
- आफ्नै स्रोतबाट परीक्षक तयार गर्ने र बाँकी विद्यालयहरूकोसमेत परीक्षण गर्ने गराउने । यसका लागि शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रबाट विकास गरिएका साधनको उपयोग गर्ने ।

४.३.३ जिल्ला तह

- कार्यसम्पादन परीक्षणबाट विद्यालयहरूमा विद्यालय-समुदाय सम्बन्ध कमजोर भएको, शिक्षकको क्षमता विकासको कार्यक्रम निकै कमजोर देखिएको र विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धिको अवस्था कमजोर रहेको जस्ता सम्बेदनशील नतिजालाई सम्बोधन गर्न वार्षिक कार्यक्रममा नै कार्यक्रम राखी आवश्यक र सम्भाव्य पहल गर्ने ।
- कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजाबाट पाइएको विद्यालयहरू र स्थानीय तहबीचको कार्यसम्पादनको अस्वभाविक भिन्नतालाई कम गर्न आवश्यक प्रयास गर्ने ।
- जिल्ला समन्वय समिति तथा जिल्ला शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइबीचमा आवश्यक समन्वय गरी परीक्षणको नतिजा सूची जानकारीमा लिने, त्यसलाई सार्वजनिक गर्ने एवम् स्थानीय र जिल्लाका सरोकारवलाहरूमा तथा सबै स्थानीय तहमा प्रबोधीकरण गर्ने ।

- आफ्नै स्रोतबाट शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रबाट विकास गरिएका साधनको आधारमा परीक्षक तयार गर्ने र बाँकी विद्यालयहरूको समेत परीक्षण गर्ने गराउने ।
- जिल्लाअन्तर्गतका विद्यालयहरूको कार्यसम्पादनमा सुधारको लागि कार्ययोजना बनाउने, त्यसको कार्यान्वयन गर्ने, अनुगमन गर्ने र सुधारका आवश्यक प्रयास गर्ने ।

४.३.४ प्रदेश तह

- परीक्षणबाट विद्यालय समुदाय सम्बन्ध कमजोर भएको, शिक्षकको क्षमता विकासको कार्यक्रम निकै कमजोर देखिएको र विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धिको अवस्था कमजोर रहेको जस्ता प्रमुख र सम्बेदनशील नतिजा सुधारका लागि विशेष कार्यक्रम राखी आवश्यक पहल गर्ने ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रले परीक्षण गरेका अन्तर्गतका स्थानीय तह र विद्यालयहरूको नतिजा जानकारीमा लिने, त्यसको प्रबोधीकरण गर्ने ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रले विकास गरेका साधन प्रयोग गरी आफ्नै स्रोत व्यवस्था गरी बाँकी स्थानीय तह र विद्यालयहरूको परीक्षण गर्ने गराउने ।
- परीक्षणका नतिजा सार्वजनिक गर्ने । प्रबोधीकरण गर्ने । सुधारको योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

४.३.५ शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र

- कार्यसम्पादन परीक्षणका नतिजाका आधारमा सुधारका लागि सुभावहरू तयार गर्ने, त्यसको सार्वजनिकीकरण गर्ने र प्रबोधीकरण गर्ने ।
- परीक्षणबाट विद्यालय समुदाय सम्बन्ध कमजोर भएको, शिक्षकको क्षमता विकासको कार्यक्रम निकै कमजोर देखिएको र विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धिको अवस्था कमजोर रहेका जस्ता प्रमुख र सम्बेदनशील नतिजामा विशेष जोड दिई सरोकारवलाहरूलाई सुधारका लागि जानकारी गराउने ।
- कार्य योजना बनाई निश्चित समयवधिमा सबै विद्यालयहरूको परीक्षण गर्ने प्रबन्ध मिलाउने । यसका लागि प्रदेश र स्थानीय तहसँगसमेत समन्वय गरी

परीक्षकहरूको सूची तयार गर्न र परीक्षण गर्ने क्षमता विकास गर्न सहयोग गर्ने ।

- कार्यसम्पादन परीक्षणका आधारमा र परिवर्तित मूल्य र मान्यताका आधारमा परीक्षणका साधनलाई अद्यावधिक गरी राख्ने ।
- कार्यसम्पादन परीक्षणका मर्म र भावना तथा परीक्षणका नतिजाका आधारमा सुधार गर्ने र ती नतिजाबाट हुने फाइदाको जानकारी गराउने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र तथा त्यसमा काम गर्ने कर्मचारीको क्षमता विकास गर्ने र परीक्षणको दायरा विस्तार गर्ने ।
- कार्यसम्पादन परीक्षणको भावना र मर्मअनुसार स्वायत्त र स्वतन्त्र (Independent) संस्थाको रूपमा विकसित गर्दै लग्ने ।
- नीतिगत सुधारका लागि आवश्यक देखिएका परीक्षणका नतिजाहरूलाई तीनै तहमा सुधारका लागि आवश्यक पहल गर्ने ।
- कार्यसम्पादन परीक्षणपश्चात् अनिवार्यरूपमा स्थानीय तहका सरोकारवालाहरूसँग परीक्षणका नतिजा स्थानीय सरकार प्रमुखको अध्यक्षतामा छलफल र सार्वजनिक गर्ने प्रबन्ध मिलाउने ।

४.३.६ निष्कर्ष

शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्रले स्थापना कालदेखि विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षण गर्ने र नतिजाहरूलाई सरोकारवाला समक्ष पुऱ्याउनका लागि प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्दै आइरहेको छ । आ व २०७६/०७७ मा पनि विभिन्न ९ जिल्लाका ८९९ सामुदायिक विद्यालयको कार्यसम्पादन परीक्षण गरी नतिजा सार्वजनिक गरेको छ । यसरी विभिन्न जिल्लाअन्तर्गत रहेका पालिका भित्रका सबै सामुदायिक विद्यालयको नतिजालाई एकीकृत गरी प्रतिवेदन बनाउदा पाठक वर्ग तथा विद्यालयलाई अन्य जिल्ला तथा पालिकाको नतिजा तुलना गरी आफ्नो विद्यालय तथा पालिकाको नतिजा जानाकारी गर्न र सरोकारवाला निकायलाई योजनाबद्ध रूपमा सुधारका कार्यमा प्रेरित गर्न सहयोग गर्नेछ । परीक्षण गरिएका ८९९ विद्यालय मध्ये ८६ प्रतिशत अर्थात ७७५

विद्यालय सामान्य प्रकृतिका, ११२ अर्थात १३ प्रतिशत विद्यालय मध्यम, ११ अर्थात १ प्रतिशत विद्यालय कमजोर र १ वटा विद्यालय मात्र उच्चतम अवस्थामा रहेका छन । अधिकांश विद्यालय सामान्य छन भने न्यूनतम पूर्वाधार पूरा नगरेका विद्यालय धेरै रहेकाले अवका दिनमा विद्यालय संख्या वढाउनुभन्दा नजिकका विद्यालय, कम विद्यार्थी भएका विद्यालयलाई एक आपसमा गाभी ठूला र पूर्वाधार सम्पन्न बनाउने र यातायातको व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ । अर्को तर्फ विद्यालयको समग्र शासान, व्यवस्थापन र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने महत्वपूर्ण जिम्मेवारी विद्यालयका प्रधानाध्यापकको रहने हुदाँ प्रधानाध्यापकको नेतृत्वको कार्यसम्पादन परीक्षण गर्ने र परीक्षण नतिजाका आधारमा प्रधानाध्यापकको जिम्मेवारी दिने नीतिगत व्यवस्था गर्न अब ढिला गर्नु हुदैन ।

सन्दर्भ सामाग्री

- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र (२०७७), सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण २०७५/०७६ समष्टिगत प्रतिवेदन, २०७७, भक्तपुर: शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र (२०७६), सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण २०७४/७५ समष्टिगत प्रतिवेदन, २०७६, भक्तपुर: शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र (२०७४ क), शैक्षिक निकायहरूको कार्यसम्पादन २०७३/७४: समष्टिगत प्रतिवेदन २०७४, भक्तपुर: शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र (२०७४ ख), विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षण साधन २०७४, भक्तपुर: शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र (२०७३ क), कार्यसम्पादन परीक्षण प्रतिवेदन - २०७२, भक्तपुर: शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षणकेन्द्र (२०७३ ख), शैक्षिक निकाय कार्यसम्पादन परीक्षणको ढाँचा २०७३, भक्तपुर: शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र (२०७२ क), कार्यसम्पादन परीक्षण प्रतिवेदन २०७२, (निकाय तथा विद्यालय), भक्तपुर: शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र ।
- शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र (२०७२ ख), जिल्ला शिक्षा कार्यालय कार्यसम्पादन परीक्षण साधन २०७२, स्रोतकेन्द्र कार्यसम्पादन परीक्षण साधन २०७२ र सामुदायिक विद्यालय कार्यसम्पादन परीक्षण साधन २०७२, भक्तपुर: शैक्षिक गुणस्तर परीक्षण केन्द्र ।

काफ्ले, बासुदेव (२०६९). नेपालको सन्दर्भमा शैक्षिक निकायहरूको गुणस्तर परीक्षण :
सैद्धान्तिक दृष्टिकोण र व्यावहारिक पक्ष । शिक्षा मन्त्रालय, शैक्षिक गुणस्तर
परीक्षण केन्द्र, सानोठिमी, भक्तपुर, नेपाल ।

African Organisation of English-Speaking Supreme Audit Institutions (AOESAI) (2016). *Performance audit handbook (2nd Ed.)* South Africa: South Africa AFROSAI-E . Internet/
www.afrosai-e.org.za<https://afrosai-e.org.za/wp-content/uploads/2019/07/AFROSAI-E-Performance-Audit-Han>

Department of education New Jersey (DOENJ) (2018). *School Performance Reports*. retrieved on May 31, 2019, from <https://rc.doe.state.nj.us/SearchForSchool.aspx>

INTOSAI (2016). *Gguideline for performance auditing process*.
Retrived on June 19, 2020 from http://www.psc-intosai.org/data/files/5B/C5/A6/F5/3ABF6510C0EA0E65CA5818A8/is-sai_3200_psc.pdf

Ministry of Education (MOE) (2009). (2009). School sector reform plan 2009-15. Kathmandu: Author.

अनुसूचीहरू

परीक्षण गरिएका नौ जिलाका विभिन्न स्थानीय तहअन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षणको नतिजा स्तरको क्रममा तल तालिकामा समावेश छ ।

अनुसूची १ : प्रदेश नं. एक

(१) सोलुखुम्बु जिल्ला

(१) नेचासल्यान गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री हिमाल दर्शन माध्यमिक विद्यालय, वतासे	७७.७३
२	श्री केदार माध्यमिक विद्यालय, भण्डार घर	७२.८६
३	श्री महेन्द्रोदय माध्यमिक विद्यालय, दोदि गुरूङ्गे डाँडा	६९.८५
४	श्री वी पी संस्कृत माध्यमिक विद्यालय, सल्यान	५८.९९
५	श्री गणेशस्थान माध्यमिक विद्यालय, गैरी	५६.९९
(२) खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री खरीखोला माध्यमिक विद्यालय, खटिखोला, सिक्ली	६४.०७
(३) महाकुड गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री गुदेल माध्यमिक विद्यालय	६३.४५
२	श्री सगरमाथा माध्यमिक विद्यालय	६२.३९
३	श्री छेस्काम माध्यमिक विद्यालय	६१.३७
(४) महाकुड गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री गुदेल माध्यमिक विद्यालय	६३.४५
२	श्री सगरमाथा माध्यमिक विद्यालय	६२.३९
३	श्री छेस्काम माध्यमिक विद्यालय	६१.३७

(५) सोताड गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री वीरेन्द्र ज्योति माध्यमिक विद्यालय	६८.३१
२	श्री बखपलमा माध्यमिक विद्यालय	६४.९०
३	श्री हुलु माध्यमिक विद्यालय	५३.६७

(५) लिखुपिके गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री चन्द्रज्योति माध्यमिक विद्यालय, भकान्जे	६३.७८
२	श्री बुद्ध माध्यमिक विद्यालय, गोली	६१.११
३	श्री हिमगङ्गा माध्यमिक विद्यालय, चौलाखर्क	५९.१९

(६) सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री गार्मा मा.वि. गार्मा	७२.६३
२	श्री टाक्सिन्दु मा.वि. नुनथला	६५.५
३	श्री चाँगेस्थान मा.वि. केरूङ	६३.८४
४	श्री पिके मा.वि. तामाखानी	६०.२६
५	श्री जुनबेसी मा.वि. जुनबेसी	५९.४८
६	श्री सिंहकाली मा.वि. तिङ्ला	५८.५२
७	श्री भिमसेनथान मा.वि. लिङ्ला	५२.६५
८	श्री जनप्रिय मा.वि. टाप्डिङ, सोल्नासा	५२.६
९	श्री बालेश्वर मा.वि. केरूङ, घुन्सा	५२.५८
१०	श्री बालेश्वर मा.वि. केरूङ घुन्सा	५२.५८

(७) माप्य दुधकोशी गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री बासाखाली माध्यमिक विद्यालय, राफ्ठा	६७.४६
२	श्री हिमालय माध्यमिक विद्यालय, बासा खास्ताप	६५.३७
३	श्री सगरमाथा माध्यमिक विद्यालय, वाकु	६२.५१
४	श्री काँकी माध्यमिक विद्यालय, भेडाचौर	६१.६९
५	श्री जुमिङ माध्यमिक विद्यालय, जुमिङ	५५.५१

(८) थुलुड दुधकोशी गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जीवनज्योति माध्यमिक विद्यालय, नेले	६३.७४
२	श्री जनसेवा माध्यमिक विद्यालय, गोपे	६१.०४
३	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, लोखिम	५८.४१
४	श्री जनकल्याण माध्यमिक विद्यालय, जुवु	५६.३४
५	श्री देउसा माध्यमिक विद्यालय,	५४.५१
६	श्री वीरेन्द्रोदय माध्यमिक विद्यालय, मुक्ली	५४.२३
७	श्री हिमालय माध्यमिक विद्यालय, खास्ताप	५४.२
८	श्री जीवनज्योति माध्यमिक विद्यालय, काँङ्गेल	४९.४८
९	श्री कालिका माध्यमिक विद्यालय, पंचन	४६.७३

२ मोरङ जिल्ला

(१) लेटाङ नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री शान्ति भगवती माध्यमिक विद्यालय, लेटाङ	७८.५४
२	श्री शिक्षा विकास माध्यमिक विद्यालय, खेरूवा	७७.७८
३	श्री लक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय, फडानी	७६.४
४	श्री भोगटेनी माध्यमिक विद्यालय, अँधेरी	७५.५६
५	श्री साग्मा माध्यमिक विद्यालय, साग्मा	७२.१३
६	श्री महाभारत माध्यमिक विद्यालय, गुवाबारी	७०.८१
७	श्री लक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय, पित्लुम्बा	६३.८८
८	श्री महेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, वारङ्गी	६१.५२
९	श्री जाते माध्यमिक विद्यालय, जाते	५९.५२
१०	श्री माध्यमिक विद्यालय, जाँते	५७.६८

(२) बुढी गङ्गा गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री नरग्राम माध्यमिक विद्यालय, टंकीसिनबारी	८०.९९
२	श्री लक्ष्मी मा.वि., शनिघाट	६४.८१
३	श्री नारायण माध्यमिक विद्यालय, सुकचर तिलाठे	६३.६८

४	श्री सरस्वती मा.वि., कडेरुवा	६०.३९
५	श्री कर्मविर माध्यमिक विद्यालय, स्कुल टोल हात्तीमोडा	५८.६९
६	श्री जनप्रिय माध्यमिक विद्यालय, वाँसबारी	५५.१७

(३) रतुवामाई नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री सौडा माध्यमिक विद्यालय सौडा	७३.४१
२	श्री सरस्वती मा.वि. कल्याणपुर	७२.३१
३	श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय कादुपाडा	६८.३८
४	श्री सरस्वती मा.वि. इटहरा	६८.२६
५	श्री सिजुवा मा.वि. सिजुवा	६७.८३
६	श्री सिद्धकाली माध्यमिक विद्यालय, शनिश्चरे	६५.७८
७	महेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, देवीस्थान इटहरा	६४.६५
८	श्री सुनवर्षि माध्यमिक विद्यालय, उल्लुघुटु	६३.९२
९	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, ठकठकिया	६३.६७
१०	श्री दुर्गा माध्यमिक विद्यालय, दाम्राभिडा	६३.१५
११	श्री माध्यमिक विद्यालय, कार्कीटोल	५५.१४
१२	श्री माध्यमिक विद्यालय भुर्किया	५४.९७
१३	श्री मा.वि. केन्द्र न २ महादेवा	३६.२५

(४) केरावारी गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री बुद्ध मा.वि., देवी भोडा	७७.९२
२	श्री लक्ष्मी मा.वि., भलुवा	७२.४३
३	श्री मच्छिन्द्र मा.वि., प्रतिभा टोल	६७.५९
४	श्री कल्याणकारी मा.वि., केरावारी	६५.११
५	श्री सावित्री मा.वि., सत्तिसाले	५८.०४
६	श्री सार्वजनिक मा.वि., डाँगी	५७.७१
७	श्री रामपुर मा.वि., रामपुर	५६.५५
८	श्री सरस्वती मा.वि.पाटीगाँउ	५४.५३
९	श्री जनकल्याण मा.वि., केरावारी	४९.८९

(५) मिक्लाजुड गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री कालिका समुदायिक मा.वि. मिक्लाजुड, धोबेनी बजार	७१.५६
२	श्री मनोहर जनता मा.वि.	६८.११
३	श्री बक्राहा मा.वि., खामेभोडा	६२.५२
४	श्री भगवती मा.वि., मधुबल्ला बजार ट	६१.४४
५	श्री सरस्वती मा.वि., मिक्लाजुड, सफेवा	६१.२५
६	श्री भगवती माध्यमिक विद्यालय, मधुमल्ला वजार	६०.८८
७	श्री देवकोटा मा.वि., तोरीवारी	५४.२३
९	श्री देवकोटा मा.वि.	५४.१४

(६) कटहरि गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनता मा.वि. थलाहा	६९.८
२	श्री प्रजातन्त्र मा.वि. भौडाह	५५.९२
३	श्री जन पृथ मा.वि. कटहरी	५३.८७

(७) बेलबारी नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री कविर माध्यमिक विद्यालय, लालमिति	६८.०१
२	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, राधानगर	६६.५७
३	श्री वीरेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, कसेनी, बोराबौध	६३.८८
४	श्री लक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय, लक्ष्मीमार्ग	६२.१६
५	श्री कसेनी माध्यमिक विद्यालय, बुधवारे	६१.८६
६	श्री जनता नमुना माध्यमिक विद्यालय, वाहुनी	६०.५४
७	श्री भगवती मा.वि. बेलवारी, बेलबारी ३	६०.४५
८	श्री धीरनाथ सम्फुल विश्वास मा.वि., बलुवाही	५९.७९
९	श्री काली माध्यमिक विद्यालय, डाँगीहाट	५५.५१
१०	श्री महेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, भाउन्ने	४८.४६
११	श्री धनपाल माध्यमिक विद्यालय, तेलकुँडी	४७.४६

(८) सुन्दरहरैचा नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री सजीलाल मा.वि. दुलारी	८१.४३
२	श्री शिक्षा निकेतन मा.वि. सलकपुर	७३.०३
३	श्री सुकुना माध्यमिक विद्यालय, सुन्दरहरैचा	६७.६८
४	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, त्रिजुगा	६३.१५
५	श्री ज्योति मा.वि. महेश्वर, भोडा	५९.४२
६	श्री महेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, शुक्रबारे	५६.८२
७	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, बुधबारे	५२.७४
८	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, त्रिजुगा	५१.७६
९	श्री श्रीखण्ड माध्यमिक विद्यालय, लोचनी	५०.५४
१०	श्री पन्चायत माध्यमिक विद्यालय, गोठगाँउ	४८.४
११	श्री माध्यमिक विद्यालय, मृगौलिया	४६.७२

(९) ग्रामथान गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री सरस्वती नमूना माध्यमिक विद्यालय, भाराहट	८१.५९
२	श्री विरेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, लखन्तरी	६३.६६
३	श्री गणेश माध्यमिक विद्यालय, धोबियारे	६०.८४
४	श्री पब्लिक माध्यमिक विद्यालय, धनिगाँउ	५६.७५
५	श्री महेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, मातिपुर	५४.८१
६	श्री विरेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, पिडारबनी	५२.६९
७	श्री देवी माध्यमिक विद्यालय, तेतरिया	५०.१९
८	श्री वाणी माध्यमिक विद्यालय, सिधराहा	५०.१७

(१०) कानेपोखरी गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनसेवा मा.वि., रमाइलो	६८.३२
२	श्री जनकल्याण मा.वि., आइतवारे	६६.०३
३	श्री माध्यमिक विद्यालय, भैसावारी	६२.६
४	श्री माध्यमिक विद्यालय, होक्लावारी	५९.९१

५	श्री सिंहदेवि मा.वि., जहदा	५८.६१
६	श्री शिक्षा सदन मा.वि., हरकपुर	५४.९५
७	श्री बाल मा.वि., हरकपुर	५०.८१
९	श्री शिक्षा विकास मा.वि., ढलेली	४९.११

(११) उर्लाबारी नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री सुन पकुवा माध्यमिक विद्यालय उर्लाबारी	६५.५४
२	श्री शारदा माध्यमिक विद्यालय, उरलावारी	६१.७८
३	श्री राधिका माध्यमिक विद्यालय, हाटखोला	५८.२६
४	श्री अरनिको माध्यमिक विद्यालय उर्लाबारी	५८.२३
५	श्री लक्ष्मी मा.वि	५७.१६
६	श्री सुनभोडा माध्यमिक विद्यालय, सुनभोडा	५३.४८
७	श्री सार्वजनिक माध्यमिक विद्यालय, आम्बारी	५३.३८
८	श्री राधिका मा.वि., स्कुल डाँडा	५३.१३
९	श्री दुर्गा माध्यमिक विद्यालय, दुर्गा चोक	४५.८९

(१२) विराटनगर महानगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री पोखरिया माध्यमिक विद्यालय, पोखरिया	८५.९
२	श्री आदर्श माध्यमिक विद्यालय, सहिद मैदान छेउ	८१.५
३	श्री सत्यनारायण माध्यमिक विद्यालय, धरान रोड, बिराटनगर	७५.६
४	श्री राधा कृष्ण भुपाल मान सिंह कार्की मा.वि., पानी ट्याङ्गी पोखरिया	६३.१
५	श्री मदरसा शहवजिया मा.वि., सरौचिया	६२.५
६	श्री आदर्श बालिका मा.वि., गहेली	६०.४
७	श्री जनता नमुना मा.वि., शंकरपुर	५८.६
८	श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय, राम जानकी पथ	५७.१
९	श्री महेन्द्र मा.वि., मधुमारा	५६.४
१०	श्री बाल मा.वि., जतुवा	५६.१
११	श्री शारदा मा.वि., सारोभाग	५४.७
१२	श्री गायत्री संस्कृत माध्यमिक विद्यालय, सरस्वती टोल	५४.४
१३	श्री सार्वजनिक मा.वि., योजनाथपुर	५४.१
१४	श्री जनपथ मा.वि., जनपथ	५२.३
१५	श्री शिक्षा सदन मा.वि., सरौचिया	५१.७

१४	श्री बाल मा.वि., रानी	५०.३
१५	श्री विराट महेंद्र रात्रि माध्यमिक विद्यालय, शनिहाट चोक	४८.५
१६	श्री विराट वहिरा मा.वि., कोचाखाल	४७.१
१७	श्री मिल्स माध्यमिक विद्यालय, वर्मा टोल	४७
१८	श्री लक्ष्मी नारायण आवासिय वेद विद्याश्रम मा. वि. पाञ्चाली	४६.९
१९	श्री जनविकस माध्यमिक विद्यालय, रानी	४५.२
२०	श्री जनता मा.वि., अमाही इक्राही	४२.१
२१	श्री वाल सुधार गृह मा.वि., आराधनाटोल	१९

(१२) विराटनगर महानगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री पोखरिया माध्यमिक विद्यालय, पोखरिया	८५.९
२	श्री आदर्श माध्यमिक विद्यालय, सहिद मैदान छेउ	८१.५
३	श्री सत्यनारायण माध्यमिक विद्यालय, धरान रोड, बिराटनगर	७५.६
४	श्री राधा कृष्णभुपाल मान सिंह कार्की मा.वि., पानी ट्याङ्की पोखरिया	६३.१
५	श्री मदरसा शहवजिया मा.वि., सरौचिया	६२.५
६	श्री आदर्श बालिका मा.वि., गहेली	६०.४
६	श्री जनता नमुना मा.वि., शंकरपुर	५८.६
७	श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय, राम जानकी पथ	५७.१
८	श्री महेन्द्र मा.वि., मधुमारा	५६.४
९	श्री बाल मा.वि., जतुवा	५६.१
१०	श्री शारदा मा.वि., सारोभाग	५४.७
११	श्री गायत्री संस्कृत माध्यमिक विद्यालय, सरस्वती टोल	५४.४
११	श्री सार्वजनिक मा.वि., योजनाथपुर	५४.१
१२	श्री जनपथ मा.वि., जनपथ	५२.३
१३	श्री शिक्षा सदन मा.वि., सरौचिया	५१.७

(१३) रंगेली नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री पार्वती माध्यमिक विद्यालय, फर्साडाँगी	६४.७
२	श्री त्रिभुवन माध्यमिक विद्यालय, गोहिगाडा	५९.१
३	श्री आदर्श माध्यमिक विद्यालय, आदर्श टोल	५८.३

४	श्री प्रगतिशील माध्यमिक विद्यालय, दौलतपुर	५७.४
५	श्री रत्न मा. वि.	५५.८
६	श्री पब्लिक माध्यमिक विद्यालय	५५.७
७	श्री महालक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय, दर्वेशा	५५.६
८	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय वहुवान	५३.७
९	श्री जनप्रिय माध्यमिक विद्यालय, वविया विर्ता	५१.७
१०	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, आमतोला	५१.५
११	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय	४९
११	श्री गणेश माध्यमिक विद्यालय, चोप्राहा	४८.५

(१४) धनपालथान गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय मौजे बरियाती, अमाही	६४.४
२	श्री फोकनी माध्यमिक विद्यालय, नोचा	५४.९
३	श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय, दादरबैरिया	५२.४
४	श्री शिवशक्ति माध्यमिक विद्यालय, धनपालथान	४७.९
५	श्री सर्वोदय माध्यमिक विद्यालय, कदमाहा	४६.८

(१५) पथरी शनिश्चरे नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री पंचायत माध्यमिक विद्यालय, बुद्धचोक	६४.१
२	श्री बुद्ध माध्यमिक विद्यालय, सोमवारे वजार	५९.९
३	श्री अमर सिंह माध्यमिक विद्यालय, हसन्दह	५९.१
४	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, वीरेन्द्रनगर	५६
५	श्री भगिरथ माध्यमिक विद्यालय, सनिश्चरे बजार	५५.७
६	श्री सुनाखरी माध्यमिक विद्यालय, सुनाखरी	५५.६
७	श्री दुर्गा माध्यमिक विद्यालय, लामा टोली	४९.३
८	श्री चन्द्र किरातेश्वर माध्यमिक विद्यालय, किराती चौक	४७.९
९	श्री सुँगाहाट माध्यमिक विद्यालय, सुँगाहाट	४७.७
१०	श्री सिंह बाहिनी माध्यमिक विद्यालय, रिगुवा, सनिश्चरे	४१.४
११	श्री बाल कल्याण माध्यमिक विद्यालय, किर्तीपुर	४०.६

(१६) जहदा गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनता मा.वि., पोखारिया	५८.४
२	श्री दुर्गा मा.वि., भुटाहा	५२.९
३	श्री दुर्गा मा.वि., लक्ष्मीनीया	५२.६
४	श्री महेन्द्र मा.वि., महादेव कोल	५२.१
५	श्री मा.वि., वैरिया भिमपुर	५१.९
६	श्री सार्वजनिक मा.वि., सिरावनी जहदा	५०.८
७	श्री जनता मा.वि., भगरे	४७.१
८	श्री बुद्धेश्वरी मा.वि., बुधनगर	४२.७
(१७) सुनवर्षी नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री विरेन्द्र सार्वजनिक माध्यमिक विद्यालय, अमरदह	५१
२	श्री काली माध्यमिक विद्यालय काशीजान	४९.१
३	श्री आदर्श माध्यमिक विद्यालय डाइनिया सुनवर्षी	४७.७
४	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय गान्धी आश्रम	४४.९
५	श्री गजाधर माध्यमिक विद्यालय केरौँजा	४४.६
६	श्री मंगल सिंह मा.वि. सुनवर्षी १	४४.२
७	श्री माध्यमिक विद्यालय बरडंगा	३४.६

अनुसूची २ दुई नं. प्रदेश

सर्लाही जिल्ला

(१) हरिपुर नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री राम लगन मा.वि., पिडारी	६९.६
२	श्री पाँच कुमार राम अवतार लक्षिया मा.वि., हजारविघा	६८.९
३	श्री जनता मा.वि., हरैया	६३.८
४	श्री राम ज मा बि बसन्तपुर	५३.९

(२) बागमती नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री राम लगन मा.वि., पिडारी	६९.६
२	श्री जनवाल कल्याण मा.वि. ढुङ्गेखोला	६९.८
३	श्री जनता मा.वि., सोल्टी बजार	६९.३
४	जनता मा.वि., मिलन चोक	६०.८
५	श्री ५ महेन्द्र जनता मा.वि. कर्मैया	५७.३

(३) ब्रह्मपुरी गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जलधर कमलदेव मा.वि.	७९.७
२	श्री सुवेदार नन्दलाल ज.मा.वि. भेलही	५८.८
३	श्री भिवन जुनिया देवी जनता मा.वि.	४२

(४) लालबन्दी नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री नवजीवन विद्याश्रम मा.वि., जुटपानी	७९.४
२	श्री मा.वि., तिनघरे	७०.५
३	श्री जनज्योति मा.वि., वस्तीपुर	६७.९
४	श्री फौदसिंह जनता मा.वि., रानिगञ्ज	५७.४
५	श्री बोधी देवी मा.वि., मुसेली	५४.९
५	श्री डीम जनता मा.वि., परवानीपुर	५४.७
६	श्री जनता मा.वि. नवलपुर	५३.७
७	श्री कालिन्जोर मा.वि., रानिगञ्ज	५२.६
८	श्री नारायण जनता मा.वि., पथरकोट	५२.४
९	श्री जानकी मा.वि., वजार	४९.९
१०	श्री शिशु कल्याण जनता मा.वि., हरीभवन	४७.९

(५) मलङ्गवा नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री लक्ष्मीदेवी जनता मा.वि., गम्हरीया	६५.३
२	श्री श्रीमती लक्ष्मीदेवी जनता मा बी, गम्हरिया	६२.१
३	श्री पब्लिक मा.वि., मलंगवा	६०.७
४	श्री कृष्णा देवी जनता मा.वि., मलंगवा	५४.३
५	श्री राम गुलाम जनता मा.वि., माडसर	५२.९
६	श्री जनता मा.वि., सर्लाही, फुलपरासी	४६.८
(६) गोडैटा नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनता नमुना माध्यमिक विद्यालय, भगवतीपुर	५८.५३
२	श्री नारायणहरि माध्यमिक विद्यालय	५६.३८
३	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, रामवन	५६.३३
४	श्री बेनीभोला नमुना माध्यमिक विद्यालय	५२.४३
(७) पर्सा गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री पब्लिक माध्यमिक विद्यालय, पर्सा	५३
२	श्री ने. रा. बै. जनता मा.वि., सङ्ग्रामपुर पर्सा २	५२.८३
(८) बलरा नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री रामसखी मोहित सिंह जनता मा.वि., बलरा	६३.३५
२	श्री नेपाल राष्ट्रिय रामचन्द्र शिवचन्द्र मा.वि., डुमरिया	५६.८९
३	श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय, अर्नाहा	५४.५२
४	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, गडहिया	५१.८९
५	श्री सुधा राजेश्वर माध्यमिक विद्यालय, छतौना	५०.२६
(९) बसबरिया नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री होस्टे हैसे शिक्षा केन्द्र, धनगढा	६६.७
२	श्री त्रिभुवन मा.वि. मानपुर	५०.३
३	श्री पञ्चायत आदर्श मा.वि. धनगढा	४७.५

(१०) कविलासी नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री वाल गोविन्द जनता मा.वि., पिपरिया	६४.३
२	श्री मदनपुर, जमुनिया, विरनगर, मा.वि., मदनपुर	५७
३	श्री जानकी दास जनता मा.वि., हेमकर, सर्लाही	५६.१
४	श्री जनता मा.वि., सर्लाही अगर्वा	५०.८
५	श्री माध्यमिक विद्यालय, गौर वजार	५०
६	श्री जनता मा.वि., सर्लाही	४२.९
(११) हरिपुरा नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री महाविर जनता मा.वि., बजार	६१.९
२	श्री राम जानकी मा.वि., बसन्तपुर	५३.९
३	श्री केश्वर गरीव ज. मा.वि.	४८.५
४	श्री केशर गरिब जनता मा.वि.	४४.०१
(१२) बरहथवा नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री मुक्तेश्वर गणेश रामसखी जनता मा.वि. मुर्तिया	६४.४४
२	श्री महेन्द्र रत्न जग्गाश लक्ष्मीनिया मा.वि. सीतापुर	५५.५
३	श्री सरस्वती मा.वि. गौशाला	५०.४३
४	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, हिरापुर	४७.५२
५	श्री चक्र जनता शहिद गंगा मा.वि., बरथवा बजार	३९.८७
(१३) चन्द्रनगर गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री दुर्गा खोभारी जनता मा.वि., बबरगंज	६३.२
२	श्री जनता मा.वि. चन्द्रनगर, किसनपुर	४६.८
३	श्री मरीचीमान ज.मा.वि. कामद	४३.६

(१४) कौडेना गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, कौडेना	६०.८९
२	श्री देवधारी माध्यमिक विद्यालय, सुन्दरपुर	५४
३	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, फूलपरासी	४७.७४
(१५) ईश्वरपुर नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री नारायण मा.वि., केशरजंग	६२.१
२	श्री नेपाल राष्ट्रिय जनता मा.वि., वडिपुरधारी	५९.६
३	श्री जनता मा.वि., सोकनाह	५७.२
४	श्री सरस्वती मा.वि., भक्तिपुर	४७.५
५	श्री सारगनाथ मा.वि., भक्तिपुर	४३
६	श्री इश्वरपुर वेला मा.वि., रामनगर मनहरवा	४२.३
७	श्री जनता मा.वि. श्रीनगर	३८
(१६) चक्रघट्टा गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनता मा.वि., औरही	५१.४५
२	श्री जनता मा.वि. पडरिया	४८.१६
३	श्री जनता मा.वि., वेल्ही वजार	४४.८२
(१७) रामनगर गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री बाग्मती मा.वि, सिसौट	५०.३
२	श्री तपश्ची जगरेव मा.वि, बहुअर्वा	४५.१९
(१८) हरिवन नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री महादेव जनता मा.वि., पुरानो बजार	५८.२३
२	श्री चतुर्भुजेश्वर जनता मा.वि., सुर्ख पोखरी	४९.८७
३	श्रीमती माइरानी मिक्चनी मा.वि., गणेश चोक	४९.०३
४	श्री जनजागृति मा.वि., बेताली	४३.४३
५	श्री राम अवतार जनता मा.वि., अत्रौली	३९.९९
६	श्री जनसेवा मा.वि., घुर्कोली	३९.३९

(१९) विष्णु गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री मा.वि., मधुवन विश्वनाथपुर	४७.१७
२	श्री जनता तेजनारायण दयावती मा.वि., पकडी	३९.९१

(२०) धनकौल गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनता मा.वि., हरकठवा	४३।२३

अनुसूची ३ : बागमती प्रदेश

मकवानपुर जिल्ला

(१) मकवानपुरगढी गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री भानु मा.वि. मक्रानचुली	८३.२७
२	श्री शारदा मा.वि. मकानपुर	८०.२१
३	श्री जालपादेवी मा.वि. डुम्रेकुना	७८.४८
४	श्री वंश गोपाल मा.वि. कुर्लेदमार	७१.१८
५	श्री चण्डिका मा.वि. शिखरकटेरी	७०.३१
६	श्री जनक मा.वि. आमभन्ज्याङ	५८.०७
७	श्री जनता मा.वि. सुकौरा	५७.७५
८	श्री रूपनारायण मा.वि. बुढीचौर	५४.२३

(२) हेटौडा उपमहानगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री सिद्धार्थ मा.वि., न पा रोड	८४.४
२	श्री जनप्रिय मा.वि., हेटौडा	७८.७
३	श्री बालज्योति मा.वि., पिपले	७८.७
४	श्री चन्द्रोदय मा.वि., वहादुरगन्ज	७७.५
५	श्री प्रगति मा.वि., पशुपतिनगर	७७.१
६	श्री महेन्द्र मा.वि., पदमपोखरी	७५.४
७	श्री ज्योति मा.वि., हर्नामाडी	७३.७
८	श्री आधुनिक राष्ट्रिय मा.वि., हेटौडा	७३.५
९	श्री भूटनदेवी मा.वि., हेटौडा	७२.७

१०	श्री श्रमिक मा.वि., करी	७२.५
११	श्री बालबोध मा.वि., हटिया भुलभुले	७१
१२	श्री नवज्योति मा.वि., नागस्वती	७०.९
१३	श्री जनज्योति मा.वि., मयूरधाप	७०.२
१४	श्री वालजागृति मा.वि., गौरीटार	६९.७
१५	श्री राजदेवी मा.वि., गुवावारी	६९.३
१६	श्री बुद्ध मा.वि., पान्तले	६७.६
१७	श्री वंशगोपाल मा.वि., चौघडा	६६.७
१८	श्री चुरियामाई मा.वि., शिखरपानी	६६.३
१९	श्री भृकुटी मा.वि., उत्तरपानी	६४.४
२०	श्री निर्मल मा.वि., वस्तीपुर	६०.७
२१	श्री गोरक्षनाथ मा.वि., फुर्केचौर	५९.५
२२	श्री जनजागृति मा.वि., रातोमाटे	५८.२
२३	श्री त्रिभुवन मा.वि., नवलपुर	५०.९
२४	श्री बाल उज्ज्वल मा.वि., लेवट	४९.९
२५	श्री अमर मा.वि., हेटौडा	४९.७
२६	श्री ज्ञानदा मा.वि., भुटनदेवी मार्ग	४९.४
२७	श्री महेन्द्र किरण मा.वि., वासामाडी	४८.४
२८	श्री त्रिभुवन मा.वि., हेटौडा	४६.४
२९	श्री अरनिको मा.वि., नेवारपानी	४२.१

(३) थाहा नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनकल्याण माध्यमिक विद्यालय, घडेचौर	६३.९६
२	श्री भस्मेश्वरी माध्यमिक विद्यालय, ओखरबजार	६३.७६
३	श्री बज्रवाराही माध्यमिक विद्यालय, थाहा	६२.९७
४	श्री सुनौला माध्यमिक विद्यालय, कुन्छाल	६२.३४
५	श्री इन्द्रायणी माध्यमिक विद्यालय, मोरिया	५८.८२
६	श्री मत्स्यनारायण माध्यमिक विद्यालय, सोल्टु	५८.०६
७	श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय, देउखेल	५७.४५
८	श्री बागेश्वरी माध्यमिक विद्यालय, टिस्टुड	५७.२५
९	श्री नाटेश्वर माध्यमिक विद्यालय, टौखेल	५४.७२
१०	श्री सुन्दरीदेवी माध्यमिक विद्यालय, डाँडाबास	५४.०४
११	श्री स्वच्छन्दभैरव माध्यमिक विद्यालय, चित्लाड	५२.८६

(४) भीमफेदी गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री लेकाली बसीफाँट माध्यमिक विद्यालय, बसीफाँट	६२.७३
२	श्री महालक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय, सुपिङ	६१.२७
३	श्री कृष्ण माध्यमिक विद्यालय, भैसे	५८.२३
४	श्री वाराही माध्यमिक विद्यालय, निबुबाटार	५७.१८
५	श्री पञ्चकन्या माध्यमिक विद्यालय, इपाउखुवारी	५६.८७
६	श्री महेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, भीमफेदी	५४.७८
७	श्री राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, सानुटार	५४.१७
८	श्री माध्यमिक विद्यालय, कोगटे	५०.१
(५) मनहरी गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री महेन्द्र ज्योति माध्यमिक विद्यालय, नमुनाटोल	६०.८२
२	श्री राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, सुनाचुरी	६०.५६
३	श्री महेन्द्र किरण माध्यमिक विद्यालय, सिम्पानी	५८.१९
४	श्री भोजसिद्ध माध्यमिक विद्यालय, वसन्तपुर	५७.७९
५	श्री बाल जीवनज्योति माध्यमिक विद्यालय, मकरी	५५.७
६	श्री राष्ट्रिय रोटरी माध्यमिक विद्यालय, मनहरी	५४.७६
७	श्री पशुपतिनाथ माध्यमिक विद्यालय, मसिने	५३.६२
८	श्री सीता माध्यमिक विद्यालय, भुन्दुङ टाँडी	५३.४१
(६) बकैया गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनक माध्यमिक विद्यालय, भीरकोट	६३.१७
२	श्री बुद्ध माध्यमिक विद्यालय, हात्तीसुडे	६२.३
३	श्री महेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, छतिवन	६०.९६
४	श्री कर्मप्राप्ति माध्यमिक विद्यालय, कर्मचुली	५९.७५
५	श्री प्रभात माध्यमिक विद्यालय, श्रीपुर	५६.०१
६	श्री कालिका माध्यमिक विद्यालय, धियौल	५४.२
७	श्री कालीदेवी माध्यमिक विद्यालय, शिखरपुर	५३.२
८	श्री कान्ति माध्यमिक विद्यालय, ठिङ्गन	५०.८४
९	श्री प्रसिद्ध माध्यमिक विद्यालय, मन्थली	४४.७५

(७) बागमती गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री सूर्य माध्यमिक विद्यालय, माभुगाउँ राईगाउँ	६०.३
२	श्री बागमती माध्यमिक विद्यालय, राईगाउँ	५८.२९
३	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, फापरबारी	५६.७३
४	श्री बागभैरव माध्यमिक विद्यालय, बेतिनी	४६.१४
५	श्री देवकी माध्यमिक विद्यालय, ज्यामिरे	४३.५६
(८) ईन्द्रसरोवर गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री वत्सलादेवी माध्यमिक विद्यालय, सिस्नेरी	५५.९९
२	श्री महाचुनी माध्यमिक विद्यालय, खम्बु	५४.३९
३	श्री कालीदेवी माध्यमिक विद्यालय, चखेल	५१.१३
४	श्री सरस्वती बालबोधिनी माध्यमिक विद्यालय, माख	४७.७८
५	श्री कालिका माध्यमिक विद्यालय, फाखेल	४५.७६
६	श्री पञ्चकन्या माध्यमिक विद्यालय, खानीखेत, कुलेखानी	४४.३३
(९) कैलाश गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री भवानी माध्यमिक विद्यालय, कालिकाटार	५४.२९
२	श्री कालिका माध्यमिक विद्यालय, नामटार	५२.८२
३	श्री कमलादेवी माध्यमिक विद्यालय, छ्याङ्दुङ्ग	५१.०४
४	श्री व्यास माध्यमिक विद्यालय, पकनी	४८.१५
५	श्री धुवाङ् माध्यमिक विद्यालय, भार्ता	४०.६१
(१०) राक्सिराङ् गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री कालिका माध्यमिक विद्यालय, खैराङ्ग	५६.३७
२	श्री सूर्योदय माध्यमिक विद्यालय, सरिखेत	५५.३६
३	श्री राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, सिलिङ्गे	४४.६
४	श्री कालिका माध्यमिक विद्यालय, राक्सिराङ्ग	३८.५६

अनुसूची ४ : गण्डकी प्रदेश

कास्की जिल्ला

(१) माछापुच्छे गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री माछापुच्छे मा.वि., भुर्जुङखोला	७८.०६
२	श्री महेन्द्र मा.वि., ठूलो पाटन	७२.५४
३	श्री गौरी शंकर मनिलाल मा.वि., सेतीखोला	७२.२८
४	श्री वराह मा.वि., भिडांवारी	७१.६८
५	श्री भुमेश्वर मा.वि., धिताल	६८.०२
६	श्री उदय मा.वि., माछापुच्छे	६५.५
७	श्री शारदा मा.वि., खहरेटोल	६४.८८
८	श्री निरुपमा मा.वि., हुम्दी रिभान	६२.७२
९	श्री शुक्ला गण्डकी मा.वि.	५५.९६
१०	श्री पृथ्वीनारायण मा.वि., देउराली	५५.८३
(२) मादी गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री हिमालय मिलन माध्यमिक विद्यालय, ताङलिङ	८०.३६
२	श्री राष्ट्रज्योति माध्यमिक विद्यालय, सैमराङ	७२.७३
३	श्री दुधपोखरी माध्यमिक विद्यालय, सोधा	७१.२६
४	श्री अन्नपूर्ण माध्यमिक विद्यालय, सिकलेस	६९.१६
५	श्री महारुद्र माध्यमिक विद्यालय, तप्राङ	६७.८६
६	श्री ध्रुव माध्यमिक विद्यालय, तारकाङ	६६.६
७	श्री जनकल्याण माध्यमिक विद्यालय, मकैखोला	६३.९५
८	श्री हिमालय माध्यमिक विद्यालय, गोर्जे	६१.९४
९	श्री सीताराम माध्यमिक विद्यालय, याङ्जाकोट	५४.७१
१०	श्री धनुबास कालिका माध्यमिक विद्यालय, छाचोक	५४.५९
(३) पोखरा महानगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री विन्ध्यवासिनी मा.वि. वाटुलेचौर	९४.५९
२	श्री शितला देवी सामुदायिक मा.वि., शितलादेवी	८९.४६
३	इन्द्र राज्य लक्ष्मी मा.वि. लामाचौर	८४.८३

४	श्री महेन्द्र मा.वि. रयालेचौर	८३
५	श्री हिमालय मा.वि., मौजा	८१.४
६	श्री बालमन्दिर मा.वि., नरीपुर	७७.६५
७	श्री रतन पाण्डे मा.वि., आर्वा	७५.९१
८	श्री लक्ष्मि आदर्स मा.वि., ज्यामिर कुना	७५.२१
९	श्री ब्रह्मरूपा मा.वि., राजाका चौतारा	७४.५९
१०	श्री कन्या मा.वि. नदिपुर	७४.०५
११	श्री अमरज्योति गाडफर्क मा.वि., जल्धरे	७३.८९
१२	श्री ताल बाराही मा.वि., वैदाम	७२.६२
१३	श्री शुक्रराज माध्यमिक विद्यालय, पुम्दी मुम्दी	७२.२४
१४	श्री महेन्द्र मा.वि., लामाचौर	७२.२३
१५	श्री कृष्ण मा.वि., मासवार	७२.२२
१६	श्री अन्नपूर्ण मा.वि., अर्मला	७२.१२
१७	श्री भरतीभवन मा.वि., पुसचौर	७१.९९
१८	श्री शिव शक्ति मा.वि., फुलवारी	७१.५१
१९	श्री गोगन मा.वि., गगन गौडा	७१.०८
२०	श्री अमर सिद्ध मा.वि., मचभेया	७१.०१
२१	श्री ज्ञानज्योति मा.वि., छहरेपानी	७०.९
२२	श्री विन्ध्यावासिनी मा.वि., वरपाटन	७०.६८
२३	श्री विन्धेश्वरी मा.वि. पुरनचौर, तल्लाकोट	६९.५८
२४	श्री महेश्वरी मा.वि., लुकन्शवरा	६८.८७
२५	श्री अमरसिंह मा व, रामघाट	६८.७९
२६	श्री राम ज्योति मा.वि., बुढीवजार	६८.४९
२७	श्री सरस्वती टिका मा.वि., कालिकास्थान	६८.२३
२८	श्री ज्ञानभूमि मा.वि., नदीपुर	६८.१५
२९	आनन्द ज्योति मा.वि., वेगनास	६७.८
३०	श्री राष्ट्रिय मा.वि., पुरानो डिखेल	६७.६४
३१	श्री छोरेपाटन मा.वि., छोरेपाटन	६६.८८
३२	श्री कालिका मा.वि., रामवजार	६६.७६
३३	श्री त्रिभुवन नमुन मा.वि., ढुङ्गेपाटन खुदी	६६.१
३४	श्री भवानी कालिका मा.वि., विजयपुर	६५.२६
३५	श्री जनप्रकाश मा.वि., भण्डारढिक	६५.१७
३६	श्री शान्त मा.वि., मकुण्डे	६५.१
३७	श्री विष्णुपादुका मा.वि., छापथोक	६४.६३

३८	श्री शान्ति मा.वि., जुम्लेटि	६४.२१
३९	श्री नविन माध्यमिक विद्यालय, गैह्यापाटन	६४.०५
४०	श्री ओखलेडाडा मा.वि., ओखले	६३.८७
४१	श्री सिद्ध बराह मा.वि., माभ्रथुम	६३.७४
४२	श्री सृजना वहिरा आवासिय मा.वि., अर्थाउ	६३.५९
४३	श्री अम्बिका मा.वि., हेमजा	६३.४१
४४	श्री जनप्रिय मा.वि. सिमलचौर	६३.३३
४५	श्री कालीका मा.वि., आपुभञ्जयाड	६३.२९
४६	श्री गौरी शंकर माध्यमिक विद्यालय, हेमजा	६३.२५
४७	श्री लक्ष्मी मा.वि., अर्घौवजार	६२.९४
४८	श्री वाराही मा.वि., मालेपाटन	६२.८९
४९	श्री जनजागृति मा.वि., पंदेली सारडकोट	६२.८७
५०	भद्रकाली मा.वि., कुडहर	६२.३७
५१	श्री हर्पनकोट मा.वि., कुदवीडाडा	६१.०९
५२	श्री शिशुकल्याण मा.वि., खल्याण	५९.९७
५३	श्री जनचेतन मा.वि., निर्मल पोखरी	५९.८६
५४	श्री कालीका मा.वि., काँहू	५९.७९
५५	श्री भविष्य निर्माण मा.वि., कृस्ती	५९.४२
५६	श्री संस्कृत मा.वि., भिमकाली पाटन	५९.१२
५७	श्री शिद्ध मा.वि., छलेपाटन	५८.१८
५८	श्री रत्न शोभा मा.वि., माभ्रठाना रैकर	५७.८६
५९	श्री जनज्योति मा.वि. भौँभरमाटे	५७.५२
६०	श्री शान्ति उदय मा.वि., वरपाण्डे थुम	५६.९७
६१	श्री आर्वा विजय मा.वि. ढौँडवेशी	५६.८
६२	श्री शुक्रराज वलभद्र मा.वि., छिनेडाडा	५६.१४
६३	श्री चार्दी मा.वि., पार्दी	५४.४६
६४	श्री चण्डि मा.वि., वर भोटयानी	५४.०७
६५	श्री कालीका मा.वि., कास्कीकवट	५३.८७
६६	श्री नवप्रभात मा.वि., नयाँ वजार	५२.४२
६७	श्री रामेश्वरी मा.वि., मभेरी पाटन	५२.२१
६८	श्री पोखरा चिसाखोला वेद विद्याप्रम, चिसाखोला	५२.१४
६९	श्री महेन्द्र मा.वि., नयावजार	४५.३६
७०	श्री बालसुधार गृह मा.वि., सारडकोट	४४.४५

(४) अन्नपूर्ण गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री माछापुच्छे माध्यमिक विद्यालय, ढिकुरेपोखरी	७०.९
२	श्री सिर्जना सामुदायिक माध्यमिक विद्यालय, सिम्पाली	७०.५२
३	श्री प्रगतिशील माध्यमिक विद्यालय, सल्यान	६६.५४
४	श्री सितला माध्यमिक विद्यालय, भोवाङ	६५.९६
५	श्री भगवती माध्यमिक विद्यालय, तिखेढुङ्गा	६४.३३
६	श्री मेश्रम वराह माध्यमिक विद्यालय, घान्द्रुक	६४.३२
७	श्री धौलाश्री माध्यमिक विद्यालय, छोग्रोङ	६३.१४
८	श्री वीरेठाँटी माध्यमिक विद्यालय, वीरेठाँटी	६२.६७
९	श्री धारापानी माध्यमिक विद्यालय, पाँउदुर	६१.७६
१०	श्री फुस्रोखुँ माध्यमिक विद्यालय, विलु	५८.२१
११	श्री उमा माध्यमिक विद्यालय, मोहोरिया	५५.१६
१२	श्री बहादुरे माध्यमिक विद्यालय, भदौरे देउराली	५५.०२
१३	श्री संगम माध्यमिक विद्यालय, चन्द्रकोट	५०.९१

(५) रूपा गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री रूपा ज्योति मा.वि., तालवेशी	६९.७९
२	श्री जटेश्वर मा.वि., वाह पिर्के	६७.३६
३	श्री रामकोट मा.वि., हुसपुर	६२.२३
४	श्री कालिका मा.वि., स्यास्ती	५५.७२
५	श्री शिवालय मा.वि., थुन्की	५५.५८
६	श्री चन्द्रप्रभा मा.वि., भिरचोक	५३.९५
७	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, पोल्याङ्ग	५३.४९
८	श्री बिश्व शान्ति मा.वि., देउराली	५१.६८
९	श्री गाउफर्क मा.वि., सिद्धखाल्टे	५१.०६
१०	श्री पृथ्वीरूपा मा.वि., रूपाताल खोलाछेउ	४४.२४

अनुसूची ५ : लुम्बिनी प्रदेश

दाङ जिल्ला

(१) गढवा गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री सरस्वती मा.वि. गोबरडिहा	७८.९४
२	श्री जनता मा.वि. कालाकाँटे	७८.८९
३	श्री जनता मा.वि. घोराहा	७८.८
४	श्री मा.वि. चैनपुर	७४.९८
५	श्री मा.वि. चैनपुर	७४.९८
६	श्री मा.वि. पचहिया	६६.३३
(२) शान्तिनगर गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनकल्याण मा.वि. सिमसुन्दरपुर	७९.९२
२	श्री वि पि कोइराला मा.वि. सिमतरा	६८.७७
३	श्री बुद्ध मा.वि. शान्तिपुर	६७.३९
४	श्री मा.वि. तुलसीपुर	६५.७४
५	श्री शिवशक्ति मा.वि. धनौरा	६४.७४
६	श्री वीरेन्द्र मा.वि. खिलतपुर	६२.७६
(३) घोराही उपमहानगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री माध्यमिक विद्यालय रभेना घोराही दाङ	८२.३७
२	श्री पद्योदय पब्लिक नमुना माध्यमिक विद्यालय	७५.७९
३	श्री वाल विकास मा.वि. घोराही	७३.९२
४	श्री शुभ प्रभात माध्यमिक विद्यालय	७१.६६
५	श्री सिद्ध रत्ननाथ नमुना मा.वि., नारायणपुर, दाङ	७०.३३
६	श्री जन जागृति माध्यमिक विद्यालय	६७.९४
७	श्री जयशेर माध्यमिक विद्यालय रावत गाँउ	६७.९२
८	श्री माध्यमिक विद्यालय जजरा गाँउ	६७.०९
९	श्री हापुर मा.वि. निघुवार, दाङ	६६.९५
१०	श्री गंगा माध्यमिक विद्यालय, घोराही २ रामपुर	६६.६३
११	श्री अन्तराष्ट्रिय युवा वर्ष मा.वि. घोराही १९ तोष, दाङ	६६.६

१२	श्री माध्यमिक विद्यालय हापुर, विजौरी, दाड	६६.२४
१३	श्री महेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, धर्ना, दाड	६५.२३
१४	श्री नर देवी मा.वि. तेघरा दाड	६५.०९
१५	श्री मा.वि. डौडागाउँ, गोगली, दाड	६३.३३
१६	श्री अम्बिका माध्यमिक विद्यालय, हर्नोक, दाड	६१.०४
१७	श्री माध्यमिक विद्यालय सौडियार	६०.६८
१८	श्री माध्यमिक विद्यालय रतनपुर, हापुर	६०.६
१९	श्री जनता मा.वि. नयाँ गाउँ, बुका, दाड	६०.५३
२०	श्री गोरक्ष रत्ननाथ मा.वि. चौघेरा दाड	५९.४
२१	श्री सरस्वति माध्यमिक विद्यालय, भरतपुर, दाड	५९.२३
२२	श्री भगवती माध्यमिक विद्यालय	५७.६५
२३	श्री माध्यमिक विद्यालय ढिकपुर	५६.२७
२४	श्री माध्यमिक विद्यालय फिङ्नी बज्जारी दाड	५४.४१
२५	श्री बाराह क्षेत्र मा.वि. सेवार वनगाउँ	४९.४४

(४) राप्ती गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री आदर्श मा.वि. लालमटिया	७०.९८
२	श्री मा.वि. मौरिघाट	६३.६२
३	श्री सर्वोदय मा.वि. सिसहनिया	६३.१
४	श्री ज्ञानोदय मा.वि. पत्थर गढवा	६२.९८
५	श्री शंकर मा.वि. पिपरी	६२.२४
६	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा.वि. भालुवाड	६०.१७

(५) तुलसीपुर उपमहानगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री माध्यमिक विद्यालय, तुलसीपुर सेन्टर	७६.१३
२	श्री जनश्रम माध्यमिक विद्यालय, खाद्रे	७१.८
३	श्री दिपेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, मानपुर	७०.५३
४	श्री जनज्योति माध्यमिक विद्यालय, रनियापुर ,	६९.५७
५	श्री पशुपति माध्यमिक विद्यालय, हरिपौरी	६७.३१
६	श्री जनता संस्कृत माध्यमिक विद्यालय, बिजौरी	६६.१
७	श्री अम्बेश्वरी माध्यमिक विद्यालय, अम्बापुर	६३.०९
८	श्री बाल मितेरी माध्यमिक विद्यालय, भोजपुर	६२.८८
९	श्री जनकल्याण माध्यमिक विद्यालय, दुधरास	६२.६८

१०	श्री अमर माध्यमिक विद्यालय, उरहरी	६२.५९
११	श्री माध्यमिक विद्यालय, भित्री सक्राम	६१.४३
१२	श्री महेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, तुलसीपुर	६०.१८
१३	श्री माध्यमिक विद्यालय, बालापुर	५७.५७
१४	श्री गुरु जजुर माध्यमिक विद्यालय, रक्षाचौर	५७.४९
१५	श्री वीरेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, भ्युडहर सुनपुर	५५.८२
१६	श्री माध्यमिक विद्यालय, अश्वारा	५४.२१
१७	श्री नवजागरण माध्यमिक विद्यालय, कुटेचौर शिवटोल	५३.४३
१८	श्री माध्यमिक विद्यालय, कालाखोला	५२.९८
१९	श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय, दमारगाउँ	४९.४५
२०	श्री जनजागृति माध्यमिक विद्यालय, पातु वनगाउँ	४४.५७

(६) बबई गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय, चरकमटिया,	६८.७८
२	श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय, गङ्गरे	६१.९६
३	श्री देउती माध्यमिक विद्यालय, तल्लोमलाई	६०.६५
४	श्री भानुभक्त माध्यमिक विद्यालय, कौशिलापुर	६०.४२
५	श्री जनकल्याण माध्यमिक विद्यालय, पदमपुर	५८.१९
६	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, हंशपुर	५४.१३

(७) दङ्गीशरण गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री सिंह पृथ्वी जनता माध्यमिक विद्यालय, श्रीगाउँ	६४.६३
२	श्री वीरेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, हेकुली	६३.२३
३	श्री भानु माध्यमिक विद्यालय, प्रसडुवा	५६.५१
४	श्री माध्यमिक विद्यालय, मधपुर	४६.६६

(८) बङ्गलाचुली गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री माध्यमिक विद्यालय, भेडाबारी मुलाबारी	६२.९२
२	श्री सुधा माध्यमिक विद्यालय, भैलनेटा	५९.७
३	श्री महेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, श्रीवारी	५७.६९
४	श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय, जबरकोट	५४.७१
५	श्री महेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, स्युजा बोचपोखरा	५२.१७

(९) लमही नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री आदर्श नमुना माध्यमिक विद्यालय, देउपुर	६४.४३
२	श्री सूर्य बिनाइ क माध्यमिक विद्यालय, नर्ती	६२.९८
३	श्री खिमबहादुर शाह माध्यमिक विद्यालय, कोलही	६०.६१
४	श्री माध्यमिक विद्यालय, फल्कापुर	६०.५६
५	श्री माध्यमिक विद्यालय, सोनपुर	६०.३८
६	श्री राप्ती माध्यमिक विद्यालय, उचनिम्बु	५९.३२
७	श्री बाल जनता माध्यमिक विद्यालय, वनगाउँ	५५.७६
८	श्री माध्यमिक विद्यालय, अमिलिया	४७.३४
९	श्री बगारबाबा माध्यमिक विद्यालय, रिहार	४१.६५

(१०) राजपुर गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनज्योति माध्यमिक विद्यालय, मटरिया	७५.७५
२	श्री साधारण माध्यमिक विद्यालय, गङ्गदी	५६.७४
३	श्री शंकर माध्यमिक विद्यालय, राजापुर खरदरिया	५०.३९
४	श्री शिवशक्ति माध्यमिक विद्यालय, भौवानाका	४९.९
५	श्री माध्यमिक विद्यालय, सिक्टा	३९.५३

अनुसूची ६ : कर्णाली प्रदेश

१ सुर्खेत जिल्ला

(१) बराहताल गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनज्योति मा.वि., भ्याकुने	७७.५८
२	श्री विजयश्वरी मा.वि. हरिहरपुर	६५.१३
३	श्री भेरी मा.वि., तरंगा	६४.५७
४	श्री जनजागृति मा.वि., दमार	६३.१८
५	श्री भेरी मा.वि. रानीघाट	६०.४७
६	श्री सरस्वती मा.वि. चेपाङ्ग	५९.८५
७	श्री सुर्यज्योति मा.वि., लामाखाली	५८.०४
८	श्री सरस्वती मा.वि. बराहताल शिरुपाटा	५६.६४
९	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा.वि., नयाँवन	५२.३५
(२) लेकबेसी नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री खौँडदेवि मा.वि., चौरासे	७२.८६
२	श्री आदर्श मा.वि., लेकवर्शा	७०.०२
३	श्री आदर्श मा.वि., लेकवर्शा	७०.०२
४	श्री चन्द्रज्योति मा.वि., चन्द्रपुर	६५.९१
५	श्री सरस्वती मा.वि., कल्याण	६५.६३
६	श्री जिवनज्योती माध्यमिक विद्यालय, दशरथपुर	६४.०२
७	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा. वि., चुनियापानी	६२.९९
८	श्री जनक मा.वि., गमरखोला	६०.६९
९	श्री सरस्वती मा.वि., सिमदमार	४७.९२
१०	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा. वि. नेटा	४६.२९
(३) पञ्चपुरी नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री सूर्यप्रकाश मा.वि., पलौटे	७४.७
२	श्री मालिका मा.वि. छाप्रे पैसरा	६८.२१
३	श्री जनता मा.वि. विद्यापुर	६५.६७
४	श्री विद्या ज्योती मा.वि., बाबीयाचौर	६२.४

५	श्री सिद्धेश्वरी मा.वि. दह सान्ने	५८.९७
६	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा.वि. बुढाखाली	५३.९३
७	श्री जनसिर्जना मा.वि. तातापानी	५३.०२
८	श्री विद्या ज्योति माध्यमिक विद्यालय, सुन्दरपुर	४६.६३
(४) वीरेन्द्रनगर नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जननमुना मा.वि.	७६.९३
२	श्री जनसेवा मा. वि., धुम्ना	७३.०६
३	श्री कोपिला मा.वि., पर्सेनि	६९.९२
४	श्री ने. रा. चन्द्रद्वगंगा मा.वि., गाग्रेताल	६७.७
५	श्री अमर ज्योति मा.वि., नेवारे	६३.४९
६	श्री शिव मा.वि.	६२.९
७	श्री प्रभात मा.वि., कोलडाँडा	६२.५६
८	श्री कृष्ण संस्कृत माध्यमिक विद्यालय, इतराम	६२.९४
९	श्री आनन्द मा.वि., कृष्णगंज	६०.२२
१०	श्री मदरसा मदिना माध्यामिक विद्यालय, बेदधारी	५८.२६
११	श्री त्रिपुरेश्वर मा.वि., ढोडेखाली	५७.९४
१२	श्री नेपाल राष्ट्रिय सामुदायिक मा.वि., करैखोला	५६.९८
१३	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा. वि., राममन्दिर	५६.८
१४	श्री आदर्श मा.वि., महेली	५५.८३
१५	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा. वि., देवीस्थान	५५.३४
१६	श्री शिव मा.वि., लाटीकोइली	५५.२७
१७	श्री भैरव मा.वि., भैरवस्थान	४९.८६
१८	श्री सिद्ध मा.वि., गोठिकाँडा	४९.२७
१९	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा. वि., पारेगाउँ	४६.४२
(५) चौकुने गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री सरस्वती मा.वि. घाटगाउँ	६५.७७
२	श्री जीवनज्योति मा.वि. भकभके गुह	६५.५६
३	श्री ने. रा. मा.वि., लगाम	६५.४
४	श्री देवस्थान मा.वि., कुमाला	५९.९९
५	श्री जनजागृति माध्यमिक विद्यालय, तोसा	५९.९५
६	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा.वि., धनरास	५५.९९
७	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा. वि., बेतान	५३.७४
८	श्री जगन्नाथ मा.वि., विजौरा	५०.३४

(६) सिम्ता गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जीवनज्योती माध्यमिक विद्यालय, स्याउलिबजार	७२.०५
२	श्री वागेश्वरि मा.वि., राकम	६५.२
३	श्री हिमालय मा.वि., चोल्पा	६४.३१
४	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा. वि., खेल्नेचौर डाँडाँखालि	५९.८२
५	श्री जनकल्याण मा.वि., काप्रिचौर	५६.३९
६	श्री राष्ट्रिय मा.वि., बजेडा आली	५६.१८
७	श्री सूर्यज्योति मा.वि., सुन्तोला	५४.७
८	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा. वि., लापु	५४.७
९	श्री भगवति मा.वि., गान्द्रा	४९.४७
१०	श्री सरस्वति मा.वि., काँडा	४८.९३
११	श्री भानु मा.वि., वजेडि चौर	४७.३१

(७) भेरीगङ्गा नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री शारदा मा.वि., छिन्चु	६३.६२
२	श्री शिखर मा.वि. रामघाट	६२.४१
३	श्री सामुदायिक मा.वि., मोहटी	६१.५९
४	श्री जनज्योति मा.वि., फिडनि	५८.९
५	श्री सरस्वती मा.वि., डुँगिखोला	५८.५५
६	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा.वि., भर्याङग	५७.४१
७	श्री प्रभात मा.वि., थानिचौर	५७.२४
८	श्री जनज्योति मा.वि., काल्पानि	५५.७७
९	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा.वि., लोदे	५५.५३
१०	श्री लालीगुराँस मा.वि., फुलवारी	५१.०१
११	श्री नेपाल राष्ट्रिय मा.वि., सानोजात्रा	४६.०३

(८) चिङ्गाड गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, देउला	६५.०७
२	श्री इन्द्रेणी माध्यमिक विद्यालय,	५९.८
३	श्री मालिका माध्यमिक विद्यालय,	५८.६९
४	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय,	५८.०६
५	श्री भैरव माध्यमिक विद्यालय,	५६.०४

६	श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय,	५०.४२
७	श्री नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, काँडा धुवानी	४८.०३
(९) गुर्भाकोट नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, वडाखोली	६९.८२
२	श्री नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, ज्यामिरे	५८.७४
३	श्री भेरी माध्यमिक विद्यालय,	५७.९
४	श्री जन ज्ञान भण्डार माध्यमिक विद्यालय,	५७.४५
५	श्री नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, कोप्ची	५७.२७
६	श्री कालिका माध्यमिक विद्यालय,	५६.८५
७	श्री सूर्यज्योति माध्यमिक विद्यालय,	५२.३९
८	श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय,	४९.८५
९	श्री आनन्द माध्यमिक विद्यालय,	४९.३६
१०	श्री जनसेवा माध्यमिक विद्यालय,	४७.८७
२ कालिकोट जिल्ला		
(१) तिलगुफा नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री महादेव मा.वि., फोईकोट	७६.४२
२	श्री दुर्गा मा.वि., रतडा कालिकोट	६५.९८
३	श्री कालिका मा.वि., खल्ला	६५.२६
४	श्री कालिका मा.वि., राचुलि	६३.५७
५	श्री शिवालय मा.वि., चिलखाया	६२.४२
६	श्री सत्यदेवी मा.वि., जुनीया	६२.४
७	श्री कालिमा मा.वि., छाप्रे	६०.६८
८	श्री मालिका मा.वि., नागम	५९.९२
९	श्री नैनेलदेव मा.वि. ओखरभिट्टा	५६.५४
(२) महावै गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री कालिका मा.वि. गेला	६५.३८
२	श्री हिमालय मा.वि. डाँडाखला	६२.५
३	श्री श्रीराम मा.वि. राम्नी	६०.२
४	श्री देव मा.वि. ओदा	५६.२
५	श्री त्रिवेणी मा.वि. डिल्लीकोट	५६.११

(३) खाँडाचक्र नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनप्रभात मा.वि., शेराबाडा	६५.५५
२	श्री कर्णाली मा.वि., रेंगिल	६४.९९
३	श्री कालिका मा.वि., पिली	६४.९३
४	श्री जनज्योति मा.वि., पाँखा	६३.७७
५	श्री जनजिवन मा.वि., ताडि	६३.२७
६	श्री चुलिमालिका मा.वि., घोडेना	६०.९७
७	श्री चुमिमालिका मा.वि., वदालकोट	५८.४९
८	श्री पञ्चदेव मा.वि., मान्म	५५.२६
९	श्री सरस्वती मा.वि., दाहौं डुम्री	४३.९३

(४) रास्कोट नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनजागृति मा.वि., रास्कोट	६६.३८
२	श्री कालसिल्ला मा.वि., गोर्खाली गाउँ	६०.९७
३	श्री बडी मालिका मा.वि., विजयपुर	५३.३२
४	श्री मोतिराम मा.वि., सेराचौर	५२.५७

(५) नरहरिनाथ गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री रमा माध्यमिक विद्यालय, कालासिल्ला कुमाल गाउँ	७१.३८
२	श्री शान्ति माध्यमिक विद्यालय, रातिमाटा	६४.२५
३	श्री नन्दादेवी माध्यमिक विद्यालय, कोटबाडा, गुराँससेडी	५८.७९
४	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, रूपसा	५७.८३
५	श्री विश्वकुना माध्यमिक विद्यालय, माभगोटी	५७.६
६	श्री मङ्गलासैनी माध्यमिक विद्यालय, खिरचौका	५५.९७
७	श्री नन्दादेवी माध्यमिक विद्यालय, सेरापाटा	४८.९२
८	श्री जनप्रभात माध्यमिक विद्यालय, श्रीकोट	४६.४५

(६) शुभकालिका गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री महादेव माध्यमिक विद्यालय, राराकटिया	५९.९४
२	श्री पञ्चाकालिका माध्यमिक विद्यालय, कालिका	५८.३४
३	श्री चन्द्र सूर्य माध्यमिक विद्यालय, हाउडी	५५.४
४	श्री जनज्योति माध्यमिक विद्यालय, भर्ता	५१.३४

(७) पचालभरना गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री सरस्वती मा.वि., भिड्डा	५९.६६
२	श्री पञ्चकालिका मा.वि., बाँभकोट	५७.५२
३	श्री विद्यादेवि मा.वि., मयकोट	५६.०५
४	श्री कालिका मा.वि., खयरकोट	५५.५९
५	श्री ज्ञानोदय मा.वि., राम्नाकोट	५३.९३
६	श्री पंगेलि देवि मा.वि., नुवाघर	५३.२४
७	श्री जनता मा.वि., खार्दु	५१.७७
८	श्री सरस्वती मा.वि. सिक्कु	५०.७३
(८) पलाता गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री कालिका मा.वि., पुलाहा	६१.६
२	श्री सरस्वती मा.वि., राङुनेटा	५४.९९
३	श्री दुदेसिल्लो मा.वि., विसैनकोट	५३
४	श्री कर्णालि मा.वि., खिन	४५.७९
५	श्री सरस्वती मा.वि., थिर्पु	४५.५५
६	श्री देउलि मा.वि., उखाडी	४१.८७
(९) सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री डाँफे मा.वि., मुग्राकोट	६१.६६
२	श्री पञ्चदेवल मा.वि., मेहलमुडी	५४.५७
३	श्री जनज्योति मा.वि., तिकुवा	५१.०५
४	श्री विद्याज्योति मा.वि., देवपुर लोयाटा	४९.५७
५	श्री शंकर मा.वि., सेरीज्यूला	४८.३६
६	श्री मष्टो सरस्वती मा.वि., बुडिके	४७.६२
७	श्री कालिका मा.वि., डाँडाखेत	३९.१६

अनुसूची ७ सुदूरपश्चिम प्रदेश

कैलाली जिल्ला

(१) गोदावरी नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री दुर्गा लक्ष्मी मा.वि., दहल	प्राप्ताङ्क
२	श्री सरस्वती मा.वि., गेटा	८२.८८
३	श्री ग्वासी मा.वि. मालाखेती	७७
४	श्री सरस्वती मा.वि., सेहरी	७३.३
५	श्री सिद्धबाबा मा.वि., गेटी	७१.९८
६	श्री समैजी मा.वि., मजगाँउ	६९.१६
७	श्री राष्ट्रिय मा.वि., वासकोटा	६५.०३
८	श्री घण्टेश्वर मा.वि., अत्तरिया	६४.९६
९	श्री जानकी मा.वि., सितापुर	६४.४८
१०	श्री सुदूरपश्चिम मा.वि., वनखेत	६४.११
११	श्री सरस्वती मा.वि., ओलानी	६२.५४
१२	श्री गुह्येश्वरी मा.वि., वसन्तपुर	६१.९४
१३	श्री दुर्गा भवानी मा.वि., हरैया जमुनानगर	५९.८७
१४	श्री शारदा मा.वि., श्रीपुर कैलाली	५५.६९
१५	श्री शैलेश्वरी मा.वि., बडेहा	५४.८३
१६	श्री राष्ट्रिय मा.वि., वल्मी	५२.९५
१७	श्री जनप्रभात मा.वि., ओलानी	५१.५
(२) कैलारी गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनकल्याण मा.वि. पवेरा	७१.६३
२	श्री राष्ट्रिय मा.वि. विचैपुर	६९.४४
३	श्री सरस्वती मा.वि. खरुवाखेरा	६९.१३
४	श्री जनकल्याण माध्यमिक विद्यालय, के गाँउ	६६.९६
५	श्री जनता मा.वि., गदरीया	६१.७५
६	श्री लक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय पृथ्वीपुर	६१.५३
७	श्री दिपेन्द्र माध्यमिक विद्यालय हसुलिया	५८.५
८	श्री राष्ट्रिय मा.वि., भुइयावफाँटा	५७.०६
९	श्री जानकी मा.वि. वनकट्टा	४९.०६

(३) मोहन्याल गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री राष्ट्रिय मा.वि. सोल्डा	७७
२	श्री त्रिवेणी माध्यमिक विद्यालय	७२.०२
३	श्री शान्ती मा.वि. फुलेविसौना	६५.८३
४	श्री कालीक मा.वि., अजिङगरे गाउँपालिका	६३.०१
५	श्री मोहन्याल मा.वि., बडिकाथाई	६०.७१
६	श्री बैरवमाला राष्ट्रिय मा.वि. सुगरखाल	५९.९५
७	श्री भिकृटि मा.वि., खिमडी	५८.५९
८	श्री महेन्द्र मा.वि., कोल्ताडी	५१.९
९	श्री राष्ट्रिय मा.वि., श्रीपुर	४९.८१
(४) लम्कीचुहा नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री राष्ट्रिय नमुना मा.वि., मोतिपुर	८१.४२
२	श्री जनप्रभात मा.वि., तिलकपुर	७२.४३
३	श्री बालकल्याण मा.वि., वलीया भरुवा	६९.७१
४	श्री राष्ट्रिय मा.वि., बल्चौर	६९.२६
५	श्री श्रीनसेवा मा.वि., गणेशपुर	६४.०५
६	श्री सरस्वती मा.वि., प्रतापपुर	६३.८९
७	श्री जनता मा.वि., चौरीपुर	६३.१३
८	श्री जनजागृती मा.वि., चौरीगाई	६२.०९
९	श्री राष्ट्रिय मा.वि., कर्णाली चिसापानी	६१.७९
१०	श्री शहिद स्मृति मा.वि., पूर्व लम्की	६१.६६
११	श्री राष्ट्रिय नवजागृति मा.वि., लम्कीचुहा कैलाली	६०.८१
१२	श्री राष्ट्रिय मा.वि., थापापुर	५९.९४
१३	श्री नवजिवन मा.वि., वलिया	५९.८४
१४	श्री सरस्वती मा.वि., कौवापुर	५९.७४
१५	श्री वालसेवा मा.वि., चाकावाडी	५८.३३
१६	श्री सरस्वती मा.वि., भुरुवा	५५.२१
१७	श्री दिपेन्द्र माध्यमिक विद्यालय, थपालीपुर	५४.९१
१८	श्री कालिका मा.वि., भुरुवा लम्की	५४.४४
१९	श्री नवदुर्गा मा.वि., मलंगवा	५४.३६
२०	श्री राष्ट्रिय मा.वि., बामनपुर	४९.७५

(५) गौरीगङ्गा नगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री मालिका मा.वि., चौमाला	७६.२
२	श्री अमर माध्यमिक विद्यालय, वनवेहडा	६७.३६
३	श्री मोहन्याल मा.वि., अण्डैया	६२.२७
४	श्री भवानी राष्ट्रिय मा.वि., ऐठा	६१.४९
५	श्री कालिका मा.वि., राजिपुर	६०.९
६	श्री पशुपति मा.वि., मंगलपुर	६०.०८
७	जनप्रिय मा.वि., लिक्मा	५९.२८
८	श्री सरस्वती मा.वि., उदाशिपुर	५७.०५
९	श्री सुनपाल पञ्च मा.वि.	५६.६८
१०	श्री महादेव मा.वि., शङ्करापुर	५१.५६
(६) जोशीपुर गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री जनप्रकाश मा.वि., मुल्दी	६६.९२
२	श्री राष्ट्रिय मा.वि., डहखोरीया	६६.६७
३	श्री रघुनाथ आर्दस मा.वि., वैनिया	६५.९१
४	श्री महन्याल मा.वि., जोशीपुर कैलाली	५९.९२
५	श्री जनता मा.वि., मैनपोखरी	५९.७५
६	श्री सरस्वती मा.वि., लक्कड मनिकापुर	५९.०१
७	श्री राष्ट्रिय मा.वि., लोखरी	५७.०३
८	श्री राष्ट्रिय मा.वि., लकडमण्डी	५१.७
(६) जोशीपुर गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री बसन्त मुरारी मा.वि., सडकपुर वोनिया	७८.९८
२	श्री महन्याल मा.वि., वासकोटी	६६.५४
३	श्री जगदम्बिके भगवती मा.वि., रानीकुण्डा	५४.७५
४	श्री कालिका मा.वि., नौनिया	५२.६४
५	श्री माध्यमिक विद्यालय कोट तुल्सिपुर, सुन्दरपुर	५०.४१

(७) बर्दगोरिया गाउँपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री बसन्त मुरारी मा.वि., सडकपुर वोनिया	७८.९८
२	श्री महुन्याल मा.वि., वासकोटी	६६.५४
३	श्री जगदम्बिके भगवती मा.वि., रानीकुण्डा	५४.७५
४	श्री कालिका मा.वि., नौनिया	५२.६४
५	श्री माध्यमिक विद्यालय कोट तुल्सिपुर, सुन्दरपुर	५०.४१
(८) धनगढी उपमहानगरपालिका		
क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री त्रिभुवन मा.वि., वोराडाडी	७७.०३
२	श्री सर्वोदय मा.वि., फुलवारी सी गाँउ	७१.४५
३	श्री भानु मा.वि., पथरिया कैलाली	७१.४५
४	श्री पञ्चोदय मा.वि., फुलवारी विगाँउ	७०.४५
५	श्री चन्द्रोदय मा.वि., फुलवारी एगाँउ	६९.६२
६	श्री धनगढि नमुना प्राविधिक मा.वि., नवदुर्गाटोल	६७.३५
७	श्री वेहडा बाबा मा.वि., घसिटा	६६.४७
८	श्री ठेकराज मा.वि., घोडेसुवा	६४.७८
९	श्री शारदा मा.वि., वैयावेहडी	६३.१२
१०	श्री वासुदेवी मा.वि., रघुनगर	५८.६४
११	श्री राष्ट्रिय मा.वि., वेली	५८.४१
१२	श्री पञ्चोदय मा.वि., हसनपुर	५८
१३	श्री जनता राष्ट्रिय मा.वि., कैलाली	५७.७८
१४	श्री सरस्वती मा.वि., मनेहरा	५६.६९
१५	श्री शारदा मा.वि., सी गाँउ	५६.३१
१६	श्री जनजागृति मा.वि., फुलवारी डी गाउँ	५६.२६
१७	श्री दिपेन्द्र चारपाते मा.वि., भादा कैलाली	५६.१७
१८	श्री फुलवारी मा.वि., फुलवारी टाउन प्लान	५५.८७
१९	श्री राष्ट्रिय तुल्सीराम मा.वि., उत्तरवेहडी	५५.५६
२०	श्री शिव मा.वि., रामपुर	५५.१५
२१	श्री त्रिनगर माध्यमिक विद्यालय, धनगढि कैलाली	५५.०३
२२	श्री भवानी मा.वि., गौरीपुर	५१.२१
२३	श्री नवदुर्गा मा.वि., भन्सार रोड	५०.१३
२४	श्री जनकल्याण मा.वि., जुगेडा	४४.९२
२५	श्री जनता राष्ट्रिय मा.वि., राजपुर	४१.०७

(९) जानकी गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री आदर्श मा.वि., खर्गौली	६७.४२
२	श्री सरस्वती मा.वि., दुर्गौली	६५.५९
३	श्री जनता नमुना मा.वि., कञ्चनपुर कैलाली	६५.१६
४	श्री मोती मा.वि., मोतिनगर	६२
५	श्री महेन्द्र शिशु मा.वि., धर्मपुर	५९.२८
६	श्री हिमालय राष्ट्रिय मा.वि., अमरावती	५८.१३
७	श्री बाल ज्योति मा.वि., जगतपुर	५६.०६
८	श्री राष्ट्रिय मा.वि., जगतपुर	५४.९२
९	श्री भृकुटि मा.वि., सुवर्णपुर	५४.६९
१०	श्री अरुणोदय मा.वि., खैरीफाँटा	५०.७४
११	श्री राष्ट्रिय मा.वि., अमौरा कैलाली	५०.५९

(१०) चुरे गाउँपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री शिव माध्यमिक विद्यालय, किम्तोला	६४.७२
२	श्री मोहन्याल मा.वि., निगाली	६१.३४
३	श्री भानु माध्यमिक विद्यालय, चित्रपुर	५९.७१
४	श्री भैरव मा.वि., अलाड	५८.०४
५	श्री मेलकट्टेश्वर मा.वि., वचला	५६.१८
६	श्री शुक्र माध्यमिक विद्यालय, खानीडाडा	५४.४६
७	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, वैसेनी	५०.८४

(११) घोडाघोडी नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री दशरथ मा.वि., साडेपानी	६८.६४
२	श्री मेलघट्टी मा.वि., दिपनगर	६८.५३
३	श्री जनज्योति मा.वि., सुन्दरपुर	६६.५१
४	श्री राष्ट्रिय मा.वि., रामपुर	६३.४५
५	श्री कालिका मा.वि., खल्ला खेत	६०.२
६	श्री राष्ट्रिय मा.वि., सुखड	५९.३५
७	श्री कान्तिराज्यलक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय, पहलमानपुर	५९.१४
८	श्री कान्ति राज्य लक्ष्मी मा.वि., पहलमानपुर	५९.१४
९	श्री दरख मा.वि., हरिनगर	५९.१
१०	श्री राष्ट्रिय मा.वि., तारानगर	५६.७७

११	श्री पहलमान सिंह मेमोरीयल मा.वि., आम्वासा	५५.६७
१२	श्री राष्ट्रिय मा.वि., नकफोडुवा	५५.४९
१३	श्री छडि मा.वि., वेलार	५४.३८
१४	श्री सरस्वती मा.वि., रामशिखरभाला	५३.२५
१५	श्री जनकलयाण मा.वि., थेवै	४८.१३
१६	राष्ट्रिय मा.वि., देवकलिया	४६.१३
१७	श्री विराट सनातन धर्मसंस्कृति विद्यापीठ मा.वि., घोडाघोडी	४१.७२

(१२) टिकापुर नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, मनिकपुर	६२.४
२	श्री कर्णाली माध्यमिक विद्यालय, टिकापुर	६१.८७
३	श्री त्रिभुवन माध्यमिक विद्यालय, बटनपुर	६०.९७
४	श्री राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, नारायणपुर बेलुवा	६०.१५
५	श्री जनजागृति माध्यमिक विद्यालय, सीतापुर	५९.४१
६	श्री कर्णाली माध्यमिक विद्यालय, सत्ती	५९.०५
७	श्री खड्गस्मृति माध्यमिक विद्यालय, टिकापुर	५८.४९
८	श्री जनता राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, वैडी सुनाहाफाँट	५७.६४
९	श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय, वनगाउँ	५७.१२
१०	श्री हिमालय माध्यमिक विद्यालय, छियापुछरी	५१.२४
११	श्री त्रिभुवन राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, मौरनिमा	४८.६६
१२	श्री सेतीमैया माध्यमिक विद्यालय, भुङ्गा	४२.८

(१३) भजनी नगरपालिका

क्र.सं.	विद्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री मोहन्याल मा.वि.	६३.५८
२	श्री महेन्द्र मा.वि., पगियापसार	६०.७३
३	श्री राष्ट्रिय मा.वि. भजनी, पंच मुडिया	५८.९९
४	श्री सरस्वती मा.वि., नवलपुर	५५.३८
५	श्री राष्ट्रिय मा.वि., हादेवली	५३.१६
६	श्री राष्ट्रिय मा.वि., धुसी कैलाली	५३.१३
७	श्री कर्मेश्वर मा.वि., पृथ्वीपुर	५२.३
८	श्री कृष्णध्वज मा.वि., गोडचौरा	४९.०७
९	श्री दुर्गा मा.वि. कुसुघाट	४८.६१
१०	श्री राष्ट्रिय मा.वि., पल्टुपुर	४८.५४
११	श्री राष्ट्रिय मा.वि., खैलाड	४४.१२

